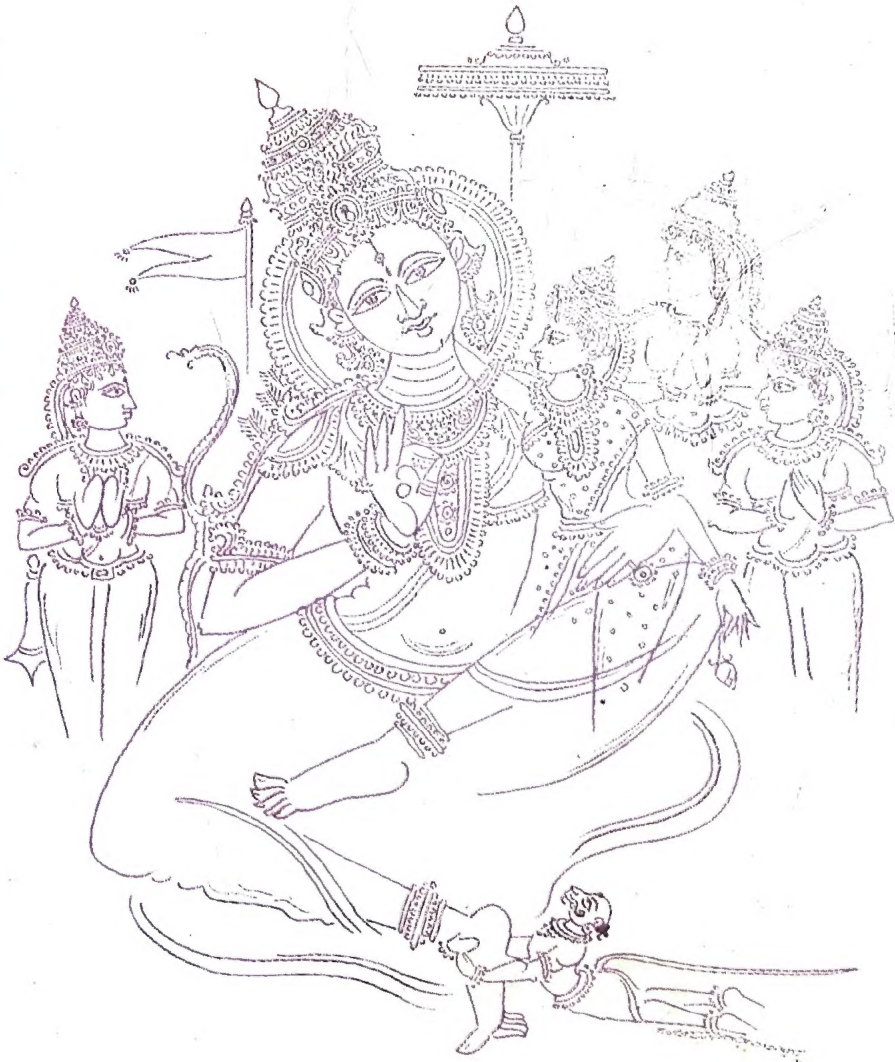

ಹದಿನಾಕು ಹಾಡುಗಳು

(ಚತುರ್ದಶಸ್ತೋತ್ರಗಳು: ಕನ್ನಡದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ)

ಪನ್ನೂಲಿ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ

ಹದಿನಾಕು ಹಾಡುಗಳು

ಚತುರ್ದಶಸ್ತೋತ್ರಗಳು: ಕನ್ನಡದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ

ಟೀಕೆ ಮತ್ತು ಅನುವಾದ:

ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ

ಚಿರಂತನ ಪ್ರಕಾಶನ

ಉಡುಪಿ

೧೯೯೮

HADINĀKU HĀḌUGAḶU : Caturdaśa Stōtragaḷu with a
Commentary and Translation into Kannada by Bannanje
Govindacharya.

Published by Chirantana Pratishthana, UDUPI-576 103.

First Edition [Sri Palimar Mutt]: 1971

Second Edition: 1998 [2000 copies]

© Author

Pages: vi + 80

Price: Rs. ~~25/-~~

50

Sketches: Ganjeefa Raghupathi Bhat

Cover Design: Sheshagiri K. M.

Distributors:

Bannanje Associates

Ishavasyam, Ambalapadi

UDUPI-576 103.

Phones: (08252) 25396 / 21047

Computer typeset by :

Navadurga Lasertech, C/o. Dr. K. Padmanabha Kekunnaya,
'Navadurga', UDUPI-2. [Ph. 31159]

Printed at :

Raj Prakash Printers, Bangalore. [Ph. 6701017]

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಇಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ ಹದಿನಾಕು ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಮಾಧ್ವಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಹತ್ವದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು. ಹೆಂಗುಸರು-ಮಕ್ಕಳಾದಿಯಾಗಿ ಸಕಲ ಮಾಧ್ವರೂ ನಿತ್ಯವೂ ಮನೆ-ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡಿ ನಲಿದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿವು. ತಾಳ ತಟ್ಟಿ ಭಜನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆಂದೆ, ಕುಣಿದು ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆಂದೆ ರಚನೆಗೊಂಡ ಹಾಡುಗಬ್ಬಗಳಿವು.

ಹಿಂದೆ ಇವನ್ನು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವತರು ನಿತ್ಯ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊನ್ನೆಮೊನ್ನೆಯ ತನಕ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆ, ಸುಮಾರು ಕಾಲು ಶತಮಾನದಿಂದೀಚೆ, ಇವು ಪೂರ್ತಿ ಮರೆಯಾದವು. ಭಗವದ್‌ಭಜನೆಗಿಂತ ಲೋಕವಾರ್ತೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾಯಿತು. ಇವು, ಇಂಥ ಗ್ರಂಥಗಳು ಬರಿದೆ ತಾಡವಾಲೆಗಳಲ್ಲಷ್ಟೆ ಉಳಿದವು.

ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಈ ಮಹತ್ವದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಮತ್ತೆ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತಾಗಲಿ, ಆಚಾರ್ಯರ ಸಮೀಪದ ಕಾಲದ ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬಗಳ ಗಾನಧ್ವನಿ ಮತ್ತೆ ಮನೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನುಡಿಯಲಿ ಎಂಬ ಹಿರಿಯ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಈ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಸಂಕೀರ್ತನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು, ಭಗವಂತನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾ ತಾಳ ತಟ್ಟಿ ಕುಣಿವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಪರಿಷ್ಕೃತವಾಗಿ ಆಚರಣೆಗೆ ತಂದವರು ಆಚಾರ್ಯಮಧ್ವರು. ಸಂಚಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಶಿಷ್ಯರು ಹೀಗೆ ಹಾಡಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಉಲ್ಲೇಖವುಂಟು. ನರಹರಿತೀರ್ಥರಂತೂ ದಾಸಕೂಟಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಹಾಕಿದವರು. ಅನಂತರ ದಾಸಕೂಟದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಂತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ಮಾತು. ಇಷ್ಟು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ನಾವು ಮರೆಯುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ತಪ್ಪನ್ನು ತಿದ್ದಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಇದೊಂದು ಕಿಂಚಿತ್ ಪ್ರಯತ್ನ.

ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವು -ಪ್ರಾಯಃ ಹನ್ನೊಂದು- ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತರ ವಂಶದವರು, ಬಳಗದವರು ಬರೆದಂಥವು. ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತರು, ಅವರ ಸೋದರರು, ಕಲ್ಯಾಣೇದೇವಿ -ಮುಂತಾದವರು, ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತೀರ ಸಮೀಪದವರು, ಸಮಕಾಲೀನರು, ಆಚಾರ್ಯರ ಪರಮಾನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು. ಇದರ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೀತಗಳು ಈ ಮಹನೀಯರ ಕೊಡುಗೆ.

ಒಂದು ಸ್ತೋತ್ರ (೧೦ನೆಯದು) ಕಮಲಾಕ್ಷತೀರ್ಥರು ರಚಿಸಿದ್ದು. ಇವರು ಪೇಜಾವರಮಠದ ಗುರುಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯವರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಶಿಷ್ಯ. ಇವರು ಎಳವೆಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೂ ಇರಬಹುದು. ಆ ಅನುಭಾವದ ಪ್ರಭಾವ ಇವರ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ತೋತ್ರ (೯ನೆಯದು) ವಿಜಯಧ್ವಜರ ರಚನೆ. ಭಾಗವತದ ಟೀಕೆಯಿಂದ ಖ್ಯಾತನಾಮರಾದ ಇವರೂ ಪೇಜಾವರ ಮಠದ ಪರಂಪರೆಯವರೆ. ಮಠದ ಮೊದಲ ಯತಿಗಳಾದ ಅಧೋಕ್ಷಜತೀರ್ಥರಿಂದ ಐದನೆಯವರು. ಕೊನೆಯ ಸ್ತೋತ್ರ ಬರೆದವರು ವಾದಿರಾಜರು. ವ್ಯಾಸಕೂಟ-ದಾಸಕೂಟ ಎರಡರಲ್ಲು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಇವರು ಸೋದೆಮಠದ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತನೆಯವರು. ಈ ಸ್ತೋತ್ರವೇ ಈ ಗುಂಪಿನಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಅವಾಚೇನವಾದ ಸ್ತೋತ್ರ.

ಈ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಅವತಾರಗಳ ಗುಣಗಾನವಿದೆ. ಪವಮಾನನ ಮೂರು ಅವತಾರಗಳ ಬಣ್ಣನೆಯಿದೆ. ಲಿಕುಚವಂಶದ ಪುಣ್ಯಪುರುಷರ ಸ್ಮರಣೆಯಿದೆ. ಮಾಧ್ವರ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಏನೆಲ್ಲ ಬೇಕೋ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಇದೆ.

ಹಿರಿಯರು ನಮಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಸಂಪತ್ತು ಎಷ್ಟು ಅಪಾರವಾಗಿದೆ; ಮಂತ್ರತುಲ್ಯವಾದ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರಗಳು; ಪಾರಾಯಣಕ್ಕಾಗಿ ಪಂಚಸ್ತುತಿಗಳು; ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಪಂಡಿತರಿಗೆ, ಪಾಮರರಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನುಸಂಧಾನಕ್ಕೆ-ಹಾಡಲಿಗೆ ಚತುರ್ದಶಸ್ತೋತ್ರಗಳಿವೆ. ಎಂಥ ನಿಧಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಕಾಣುವ ಕಣ್ಣು, ತಿಳಿಯುವ ಬುದ್ಧಿ ಈ ಎರಡು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಆಚಾರ್ಯಮಧ್ವರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಉಂಟು. ಇಷ್ಟು ಸ್ವಯಂಪೂರ್ಣವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಂಪರೆ ಕಾಣಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟ.

ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಗೆ ಹಳೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವೊಂದುಂಟು. ಅದರ ಅದು ತೀರ ತಪ್ಪುಗಳ ಕೊಂಪೆ. ಮೂಲದ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಒತ್ತಟ್ಟಿಗಿರಲಿ, ಅರ್ಥವನ್ನಾದರೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ವಿವರಿಸಲು ಅದು ಸೋತಿದೆ. ಕೆಲವೆಡೆಯಂತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ವಿಲ್ಲದೆ ಅರ್ಥವೇ ಆಗದಷ್ಟು ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಪ್ರೌಢವಾಗಿವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹೊಸತೊಂದು ಟೀಕೆಯನ್ನೆ ಬರೆದು ಇಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಜತೆಗೆಯೆ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಬಾರದ ಮಂದಿಯೂ ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕೆಂಬ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲು ಭಾವಾನುವಾದವನ್ನು ಬರೆದು ಸೇರಿಸಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಮನೆ-ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಉಳಿಸಬೇಕಾದವರು, ಬೆಳೆಸಬೇಕಾದವರು

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು. ಅವರಿಗಾಗಿ ಈ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ. ಹೀಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತರಿಗು ಆಹಾರವಿದೆ; ಅಲ್ಲದವರಿಗು ಇದೆ. ಮಾಧ್ವ ಜನತೆ ಇದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾರ್ಥಕಪಡಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

೧೦-೭-೧೯೭೧

ಈಶಾವಾಸ್ಯಮ್

ಉಡುಪಿ-೩.

ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ

ದ್ವಿತೀಯ ಮುದ್ರಣಕ್ಕೆ

ಮುನ್ನುಡಿ

ಮೊದಲು ಮುದ್ರಣವಾಗಿ ಕಾಲು ಶತಮಾನವೆ ಸಂದಿತು. ಪರಿಮಾರು ಶ್ರೀಪಾದರ ರಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಪ್ರಕಟವೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಚೀನಗ್ರಂಥಗಳು ತಾಡವಾಲೆಯಿಂದ ಅಜ್ಜಿನಮನೆ ಸೇರಬೇಕು; ಅಲ್ಲಿಂದ ಆಸ್ತಿಕರ ಮನೆಮನೆ ಸೇರಬೇಕು ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಅದಮ್ಯ ಆಸೆ. ಅದಕೆಂದೆ ಅವರು ಈ ಹದಿನಾಕು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಶ್ರೀಮಠದಿಂದ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು.

ಹೀಗೆ ಈ ಹಳೆಯ ಹಾಡುಗಳು ಹತ್ತು ಜನರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದವು. ಕಂಡವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಹಾಡಿದವರು, ಕೇಳಿದವರು ಖುಶಿಪಟ್ಟರು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಮುದ್ರಣದ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಸೋದರರು ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮುದ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದರು. ಅವರ ಸದಿಚ್ಛೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಈ ಹಾಡುಗಳು ಹಿಂದಿಗಿಂತಲು ಹೆಚ್ಚು ಸುಂದರವಾಗಿ ಇದೀಗ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿವೆ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಸೋದರರಿಗೆ ನನ್ನ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು. ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಉತ್ಸಾಹ ತೋರಿದ ಚಿರಂತನ ಪ್ರಕಾಶನದ ಬಳಗಕ್ಕೆ ಕೂಡ.

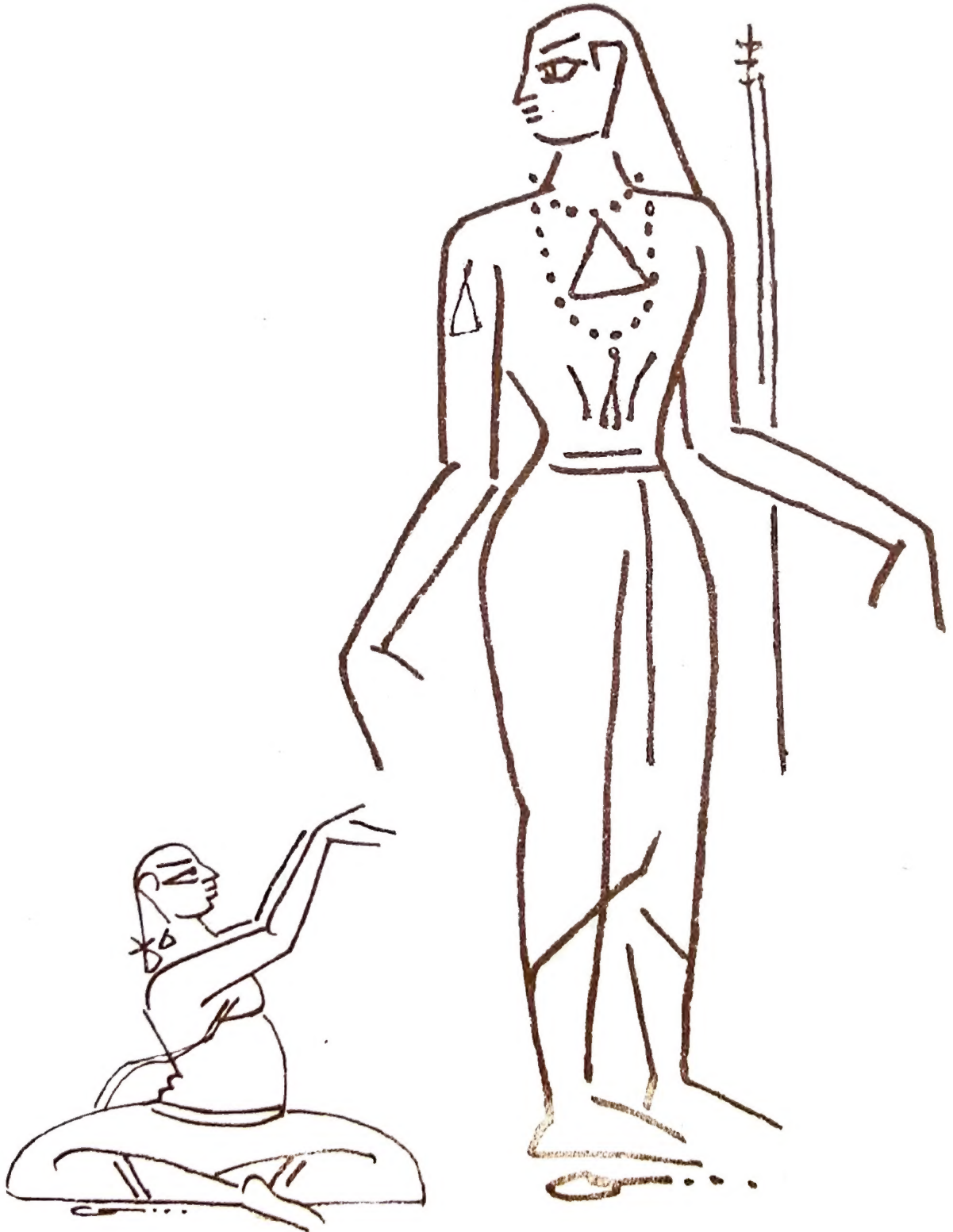
೧೯೯೮

—ಬನ್ನಂಜೆ ಗೋವಿಂದಾಚಾರ್ಯ

ಈಶಾವಾಸ್ಯಮ್

ಉಡುಪಿ-೫೭೬ ೧೦೩.

ಹದಿನಾಕು ಹಾಡುಗಳು

ಹಾಡು : ಒಂದು

[ವಾಸುದೇವಗೀತಿ]

ಅಗಣಿತಸುಪೂರ್ಣನಿದೋಷನಾನಾ-

ಗುಣಗಣಮನಂತಮುಕ್ತಯ್ಯದೇಹಮ್ |

ಅನವರತಮಾದರಾದಂಬುಜಾಕ್ಷಂ

ಸ್ಮರ ಭವಭಯಾಪಹಂ ವಾಸುದೇವಮ್ || ೧ ||

ವಿಜಾನತಾಮವಿತ್ರಸ್ಯ ಮಧ್ವಸ್ಯ ಜಗತಿಃಗುರೋಃ |

ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯಮಹಿಷ್ಯಾನಾಮಿಯಂ ಪ್ರಣತಿಮಾಲಿಕಾ ||

ಗುಣಪೂರ್ಣೋ ನಿದೋಷಶ್ಚ ಹಿ ಭಗವಾನ್ ಸ್ವತಃ ಉಪಾಸಿತೋ
ಭವತಿ ಭವಾನೋಚಕ ಇತಿ ಹಿ ಸರ್ವರಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಸಂಗ್ರಹಃ | ತದನೇನ
ವೇದಾಂತಸಾರಾನುಸಂಧಾನೇನ ಸ್ಮರೇತ್ಯಾತ್ಮಾನಮುಲ್ಲಾಘಯತಿ | ಅಗಣಿತಾಃ
ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಚ ನಿರವಧಿತಯಾ ಪೂರ್ಣಾಃ ದೋಷಾಸಂಭಿನ್ನಾ ವಿಚಿತ್ರಾಶ್ಚ ಗುಣಾ
ಭಗವತಿ ಗಣಶೋ ಭವಂತಿ | ಅನಂತಗುಣತ್ವಾದಪಿ ಹೃನ್ಮತಃ | ದೇಶಕಾಲಾ-
ಭ್ಯಾಮಪಿ | ಗುಣಾ ಏವ ತಸ್ಯ ದೇಹೋ ನ ಭೂತಾನೀತ್ಯಕ್ಷಯ್ಯದೇಹಃ | ಅತೋ
ನ ನಿರ್ಗುಣಃ, ನಿರಾಕಾರೋ ವಾ | ನಾಪಿ ಚಕ್ಷುರಾದಿ ತಸ್ಯ ನ ಭವತಿ |
ಅಂಬುಜಾಕ್ಷಮ್ | ಏತಾದ್ಯಶಂ ಹಿ ಸ್ವತಃ ವಾಸುದೇವಾತ್ಮಕಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಭವ-
ಭಯಾಪಹಂ ಶ್ರುತಮ್ | ಆದರನೈರಂತರ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ವತಃ ಹಿ ಸಫಲತ್ವಾಯ
ಭವತಿ | ಆದರ ಇತಿ ಭಕ್ತಿರೇವೋಚ್ಯತೇ | “ಆದರೋ ಭಜನಂ ಭಕ್ತಿಃ” ಇತಿ
ಚಾಭಿದಧತಿ | ಧ್ಯಾನವೇವ ಹೃದಿಂದಾ ನಿರಂತರಾ ಸ್ವತಿರುಚ್ಯತೇ | ಕುತಃ
ಸ್ಮರ್ಯತೇ? ಯತಃ ಸ್ವತೋ ಭವಭಯಾಪಹಃ | ವಾಸುದೇವಾತ್ಮಕಂ ಹಿ
ತುರಿಯಂ ಮೋಕ್ಷದಂ ಪದಮ್ ||

ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೆನೆಯಯ್ಯ ಅನುಗಾಲ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ವಾಸುದೇವನನ್ನು;
ಭಕ್ತಿಗೆ ಭವದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ದಾರಿ ತೋರುವವನನ್ನು; ಎಣಕೆಗೆಟುಕದ,
ಸೀಮೆಯಿರದ ಗುಣಗಳ ಗಡಣದವನನ್ನು; ದೋಷದೂರನಾದ ಅನಂತನನ್ನು;
ಹುಟ್ಟಿರದ, ಸಾವಿರದ ಚಿನ್ಮಯ ಶರೀರನನ್ನು; ಎಲ್ಲೆಡೆಯು ತುಂಬಿರುವ
ನಿರ್ವಿಕಾರನನ್ನು.

ವಿಧಿಪವನಭೂತನಾಥಾಂಡಜಾತ-

ತ್ರಿದಶಪತಿಮುಖ್ಯವೃಂದಾರಕೇಡ್ಯಮ್ |

ಅನವರತ -

|| ೨ ||

ನನ್ನೇವಂಗುಣತಯಾ ನಾರಾಯಣ ವಿವ ಕಿಮಿತಿ ಸ್ಮರಣೀಯ ಉಪದಿಶ್ಯತೇ |
ಕಿಮಿತಿ ನಾನ್ಯಃ? ತಾರತಮ್ಯಕಾಷ್ಠಾಗತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ನಾರಾಯಣಾಖ್ಯಂ ಹಿ
ಸಮನ್ವಯಾದುಪಾಸ್ಯಮವಗಮ್ಯತೇ | ತಸ್ಯ ಪಾರಮ್ಯಪರಿಷ್ಕಪ್ತೈಃ ತದವರಾಣಾಂ
ತರತಮಕ್ರಮಭಾವೋಽಪಿ ಭವತಿ ವಿಜ್ಞೇಯ ಇತಿ ಸಂಪ್ರತಿ ಪ್ರಸ್ತೂಯತೇ |
ವಿಧಿಪವನೌ | ಹರೋ ಭೂತನಾಥಃ | ಅಂಡಜಾತೌ ಚ ಗರುಡಶೇಷೌ |
ತತಸ್ತ್ರಿದಶಪತೀ ಇಂದ್ರಕಾವತೌ | ತೇನ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹಃ | ಇಂದ್ರಾದನಂತಾ-
ರಾಣಾಂ ವೃಂದಾರಕೇತ್ಯವಿಶೇಷೇಣ ನಿರ್ದೇಶಾತ್ ||

ಬ್ರಹ್ಮ, ವಾಯು, ರುದ್ರ, ಶೇಷ, ಗರುಡ, ಇಂದ್ರ, ಕಾಮ ಮುಂತಾದ
ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಹಾಡಿ ಕೊಂಡಾಡಿದವನನ್ನು -

ಮಕರವಪುಷ್ಪಾಽಽಗಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋದಾ-

ದಚಲವರಮುದ್ಧಧೇ ಕಚ್ಚಪೋ ಯಃ |

ಅನವರತ -

|| ೩ ||

ಅಥಾವತಾರಾಃ ಸ್ತೂಯಂತೇ | ಮಕರ ಇತಿ ಮೀನೋಽಪ್ಯುಚ್ಯತೇ
ವಿಶೇಷಾವಿವಕ್ಷಯಾ | ಮೀನಕೇತನಂ ಹಿ ಮಕರಧ್ವಜಂ ವದಂತಿ | ಯ
ಆಗಮಮದಾದ್ ಯಶ್ಚ ಕಚ್ಚಪಸ್ತಂ ವಾಸುದೇವಮ್ | ನಹ್ಯವತಾರಾ
ಮೂಲರೂಪಾದ್ ಭಿದ್ಯಂತೇ | “ಪೂರ್ಣಮದಃ ಪೂರ್ಣಮಿದಮ್” ಇತಿ ಹಿ
ಶ್ಲೂಯತೇ ||

ಅವನು ಮತ್ಸ್ಯರೂಪದಿಂದ ವೇದವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ
ನೀಡಿದನು. ಕೂರ್ಮನಾಗಿ ಮಹಾಚಲ ಮಂದರವನ್ನು ಬೆನ್ನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತನು -

ಕ್ಷಿತಿವಲಯಮುದ್ಧಧೇ ಸೂಕರೋ ಯೋ

ನೃಹರಿರಸುರೇಂದ್ರಸಂಹಾರಹೇಳಃ |

ಅನವರತ -

|| ೪ ||

ಯಃ ಸೂಕರೋ ಯಶ್ಚ ನೃಹರಿಃ | ಯಸ್ಯ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಸಂಹಾರೋ ನಾಮ
ಲೀಲಾಕೈವಲ್ಯಮ್ ||

ವರಾಹನಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನೆ ಮೇಲೆತ್ತಿದನು. ನರಸಿಂಹನಾಗಿ
ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಕರುಳು ಕೀಳುವ ಲೀಲೆಯಾಡಿದನು -

ಬಲಿದಿತಿಸುತಾದ್ ದದೌ ಜಿಷ್ಣುವೇ ಯೋ

ನರಪತಿಕುಲಾಂತಕೋ ರಾಮದೇವಃ |

ಅನವರತ -

|| ೫ ||

ಬಲಿನಾಮಾನಂ ದಿತಿಸುತಂ ವಿಜತ್ಯ ಜಿಷ್ಣುವೇ ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಂ ಯೋ ದದೌ
ವಾಮನಃ | ಯಶ್ಚ ನರಪತಿಕುಲಾಂತಕೋ ಭಾರ್ಗವಃ ||

ವಾಮನನಾಗಿ ದೈತ್ಯರಾಜ ಬಲಿಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ
ಮರಳಿಸಿದನು. ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲವನ್ನು ತರಿದನು - .

ವಸತಿಚರಸೂದನೋ ರಾಘವೋ ಯೋ
ಭುವನಭರಕೃಂತನೋ ಯಾದವೇಂದ್ರಃ |

ಅನವರತ -

|| ೬ ||

ವಸತಿರಿತಿ ನಿಶಾ | “ವಸತಿಃ ಸ್ಥಾನನಿಶಯೋಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | ನಿಶಾ-
ಚರಾಣಾಂ ಖರದೂಷಣಾದೀನಾಂ ನಿಶಾಚರಪತೇ ರಾವಣಸ್ಯ ಚ ಸೂದನಃ |
ಯಶ್ಚ ಯಾದವೇಂದ್ರಃ ಭೂಭಾರಹರಣಾಯೈವ ಕ್ಷತ್ರಕುಲಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ
ಸಂಯೋಜ್ಯ ಕ್ಷಪಯಾಮಾಸ ||

ರಾಮಚಂದ್ರನಾಗಿ ರಕ್ಕಸರ ಕುಲವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ
ಅವತರಿಸಿ ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿದನು - .

ಖಿಲಮತಿವಿಮೋಹನೋ ಬೋಧಿಬುದ್ಧಃ
ಖಿಲರಿಪುರಲಕ್ಷ್ಯಕಲ್ಯಾಣತೃಕೋ ಯಃ |

ಅನವರತ -

|| ೭ ||

ಖಿಲಮತೀನಾಂ ವಿಮೋಹನಃ, ಖಿಲಾನಾಂ ವಾ ಮತಿವಿಮೋಹನಃ | ಯಃ
ಸತಾಂ ಬೋಧನಾತ್ ಬೋಧೀ ಬುದ್ಧಃ | ಖಿಲಾನಾಂ ವ್ಲೇಚ್ಛಾನಾಂ ರಿಪುಃ |
ಖಿಲಾನಾಮಗ್ರಣ್ಯಃ ಕಲೀಃ ಕಾತ್ಯರಣಾಯ ಕಲ್ಕೀ ಕಿಲ ಭವಿಷ್ಯತಿ | ಏವಂ ಹಿ
ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿದೋ ಲಕ್ಷಯಂತಿ ಮನೋವಚಸಾಮಲಕ್ಷ್ಯಮ್ ||

ಬುದ್ಧನಾಗಿ ದುರ್ಜನರನ್ನು ಮೋಹಿಸಿ, ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸುಜ್ಞಾನವನ್ನು
ಕರುಣಿಸಿದನು. ಮನ-ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಅಗಮ್ಯನಾದ ಅವನ ಕಲ್ಕಿಯಾಗಿ
ದುಷ್ಟರನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿದನು - .

ವಿಬುಧಗಣಸೇವಿತಂ ಪ್ರಾಣನಾಥಂ
ಸಲಿಲಶಯನೇಚ್ಛಯೇಹಾವತೀರ್ಣಮ್ |

ಅನವರತಮಾದರಾದಂಬುಜಾಕ್ಷಂ

ಸ್ಮರ ಭವಭಯಾಪಹಂ ಪೂರ್ಣಬೋಧಮ್ || ೮ ||

ದೇವತಾ ಸ್ತುತಾ | ಅಥ ಗುರುಃ ಸ್ತೂಯತೇ | ತದವತಾರಾಶ್ಚ
ಪ್ರಸ್ತೂಯಂತೇ | “ಯಥಾ ದೇವೇ ತಥಾ ಗುರೌ” ಇತಿ ಶ್ರವಣಾತ್ |
ಗುರುಪ್ರಸಾದಜಾ ಹಿ ಮುಕುಂದಭಕ್ತಿಃ | ಸಲಿಲಶಯನೋ ನಾರಾಯಣಃ |

ಅಂಬುಜಾಕ್ಷಮಿತಿ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಲ್ಲಕ್ಷಣಾನ್ಯುಪಲಕ್ಷಯತಿ | ವಾಯುಶ್ಚ ತದನುಜ್ಞಯಾ
ಭವಭಯಾಪಹಃ ||

ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೆನೆಯಯ್ಯ ಅನುಗಾಲ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ಚೆಲುರೂಪಿನ
ಪೂರ್ಣಬೋಧಮುನಿಯನ್ನು; ಭಕ್ತರಿಗೆ ಭವದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ದಾರಿ
ತೋರುವವನನ್ನು; ದೇವತೆಗಳ ಗಡಣದಿಂದ ಸೇವೆ ಕೊಳ್ಳುವವನನ್ನು;
ಹಾಲುಗಡಲಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ ಭಗವಂತನ ಬಯಕೆಯಂತೆ ಭೂಮಿಗಳಿದು
ಬಂದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನ್ನು.

ಕಪಿವರತನುಂ ಹನೂಮಂತಮಂಭೋ—

ನಿಧಿತರಣದಕ್ಷಿಣಂ ರಾಮದಾಸಮ್ |

ಅನವರತ—

|| ೯ ||

ದಕ್ಷಿಣೋ ದಕ್ಷಃ ||

ಕಪಿರೂಪದಿಂದ ಹನುಮಂತನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದವನನ್ನು; ಕಡಲು ಹಾರಿ
ಕೌಶಲ ತೋರಿದವನನ್ನು; ರಾಮಚಂದ್ರನ ಹಿರಿಯ ದಾಸನಾಗಿ
ಮೆರೆದವನನ್ನು—

ಭರತಕುಲಮಂಡನಂ ಭಾರತೀಶಂ

ಭುವನಭರಕೃಂತನಂ ಭೀಮಸೇನಮ್ |

ಅನವರತ—

|| ೧೦ ||

ಭಾರತೀ ದ್ರೌಪದೀರೂಪಾ ಕಾಶಿಜಾ ಕಾಳೀ ಚ | ಉಭಯಸಂಗ್ರಹಾಯೈವ
ಭಾರತೀಶಮಿತ್ಯಾಹ | ಭುವನಭರಕೃಂತನ ಇತಿ ಕೃಷ್ಣಂ ತುಷ್ಪಾವ | ಭುವನ-
ಭರಕೃಂತನಮಿತಿ ಭೀಮಮ್ | ತೇನ ವಿಶೇಷಣೈಕೈನೈತದಾಹ ಭೂಭಾರಕ್ಷಪಣೇ
ವಿಷ್ಣೋಃ ಪ್ರಧಾನಾಂಗಂ ಹಿ ಮಾರುತಿರಿತಿ ||

ಭೀಮಸೇನನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಭರತವಂಶವನ್ನು ಬೆಳಗಿದವನನ್ನು;
ದ್ರೌಪದಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ ಭಾರತಿಯ ಕೈಹಿಡಿದವನನ್ನು; ಭಗವಂತನ
ಅಂತರಂಗಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿದವನನ್ನು—

ಯತಿವರಮಮೇಯಕೈವಲ್ಯದೇಹಂ

ಹೃದಯತಿಮಿರಾಪಹಂ ಸಜ್ಜನಾನಾಮ್ |

ಅನವರತ—

|| ೧೧ ||

ಕೈವಲ್ಯದಾ ಈಹಾ ಯಸ್ಯ | ಅಮೇಯಂ ಚ ತತ್ ಕೈವಲ್ಯಪದಮ್ |
ಅಪ್ರಮೇಯಮಪರಿಮೇಯಂ ಚ | ಸಜ್ಜನಾನಾಮಿತ್ಯತ್ರಾಪಿ ವರ್ತತೇ | ತದರ್ಥ-
ಮೇವ ಚ ಹೃದಯತಿಮಿರಾಪಹಮ್ ||

ಮಧ್ವಮುನಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಸಜ್ಜನರ ಬಗೆಯ ಕತ್ತಲನ್ನು
ಕಳೆದವನನ್ನು; ಅನಂತವಾದ ಮೋಕ್ಷಸುಖದ ದಾರಿ ತೋರಲೆಂದೆ
ಬುವಿಗಳಿದು ಬಂದವನನ್ನು - .

ಗುರುಮಯುಗವಿಕ್ರಮಾಚಾರ್ಯವರ್ಯಂ

ದಶಮತಿಕ್ರತಾಂತರಾಜೀವಭೃಂಗಮ್ ।

ಅನವರತಮಾದರಾದಂಬುಜಾಕ್ಷಂ

ಸ್ಮರ ಭವಭಯಾಪಹಂ ಸೂರಿವರ್ಯಮ್ ॥ ೧೨ ॥

ಗುರುತಮಃ ಸ್ತುತಃ । ಅಥ ಸುಜನವ್ರಜಗುರೂ ಪಿತಾಪುತ್ರೌ ಸ್ತೂಯತೇ
ತ್ರಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ । ಕೃತಾಂತಃ ಸಿದ್ಧಾಂತಃ । ಅಯುಗವಿಕ್ರಮಸ್ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಃ ।
ಸೋಽಪಿ ಭವಭಯಾಪಹೋ ಭವತಿ ಸುಸಮಯಹೃದಯಾವಿಷ್ಕರಣೇನ ॥

ಗೌರವದಿಂದ ನೆನೆಯಯ್ಯ ಅನುಗಾಲ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ಹಿರಿಯ
ಆಚಾರ್ಯ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತರನ್ನು; ಭವದ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ದಾರಿ ತೋರಬಲ್ಲ
ಗುರುಗಳನ್ನು; ಪೂರ್ಣಪ್ರಜ್ಞರ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂಬ ತಾವರೆಯಲ್ಲಿ ದುಂಬಿಯಾಗಿ
ವಿಹರಿಸುವರನ್ನು.

ನಿಖಿಲನಿಗಮಾಂತವೇದ್ಯಂ ರಮೇಶಂ

ಗುಣಗಣಮಜಂ ಸದಾ ಭಾವಯಂತಮ್ ।

ಅನವರತ -

॥ ೧೩ ॥

ನಿಗಮೈಃ ನಿಗಮಾಂತ್ಯೈಶ್ಚ ವೇದ್ಯಮ್ ॥

ಎಲ್ಲ ವೇದ-ವೇದಾಂತಗಳಿಂದ ವೇದ್ಯನಾದ, ಗುಣಪೂರ್ಣನಾದ,
ನಿತ್ಯಮೂರ್ತಿಯಾದ ರಮೆಯರಸ ನಾರಾಯಣನನ್ನು ದಿನವೂ
ಧ್ಯಾನಿಸುವವರನ್ನು - .

ಸುಜನಗಣಸೇವನೀಯಂ ಗುಣಾಡ್ಯಂ

ಖಿಲಜನಸ್ಯ ಗಾಲಸಂದೋಹಸಿಂಹಮ್ ।

ಅನವರತ -

॥ ೧೪ ॥

ಯಥಾರ್ಥಸ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹವದಯಥಾರ್ಥಸ್ಯ ಪ್ರಹಾಣಮಪ್ಯಪವರ್ಗಸ್ಯ
ಮಾರ್ಗ ಇತಿ ಖಿಲಜನಸ್ಯ ಗಾಲಸಂದೋಹಸಿಂಹಮ್ । ತಮಃಪ್ರಣಯಿನೋ ಹಿ
ಸ್ಯ ಗಾಲಾಃ ।

ಸಜ್ಜನರ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಆಸರೆಯಾದವರನ್ನು; ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ
ನೆಲೆಯಾದವರನ್ನು; ದುರ್ಜನರು ನರಿಯಂತೆ ಊಳಿಡತೊಡಗಿದಾಗ
ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುವವರನ್ನು - .

ಹರಿರತಮತಿಂ ಗುರುಂ ಸಜ್ಜನಾನಾಂ

ನಿಜಜನಮನೋರಥಾನ್ ಪೂರಯಂತಮ್ |

ಅನವರತಮಾದರಾದಂಬುಜಾಕ್ಷಂ

ಸ್ಮರ ಭವಭಯಾಪಹಂ ಸೂರಿಸೂನುಮ್ || ೧೫ ||

ಸೂರಿಸೂನುರ್ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಃ | ಅಯಮಪಿ ಸುಸಮಯಖ್ಯಾಪನೇನ
ಗುರುಗುಣಪ್ರಖ್ಯಾಪನೇನ ಚ ಕಥಂಚಿತ್ ಭವಭಯಾಪಹಃ ||

ಗೌರವದಿಂದ ನೆನೆಯಯ್ಯ ಅನುಗಾಲ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ಪಂಡಿತಾಚಾ-
ರ್ಯರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು; ಓ ಮನವೆ, ಭವದ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ದಾರಿ
ತೋರಬಲ್ಲವರನ್ನು; ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಬಗೆಯನ್ನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿದವರನ್ನು;
ಸಜ್ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಗುರುವಾಗಿ ನಂಬಿ ಬಂದವರ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಬಲ್ಲ
ಮಹಾನುಭಾವರನ್ನು.

ಸುಸಮಯಮಹಾಭಿಷೂಕ್ಚಾರ್ಥಸಾರ್ಥಾನ್

ಪ್ರಿಯತಮನಿಜೇಚ್ಛಯಾ ದರ್ಶಯಂತಮ್ |

ಅನವರತ -

|| ೧೬ ||

ತದೇವ ಸ್ಫುಟಮುಚ್ಯತೇ - ಸುಸಮಯೇತ್ಯಾದಿ | ನಿಜಜನಮನೋರಥಾನ್
ಪೂರಯಂತಮಿತಿ ಚೇದಮೇವೋಕ್ತಮ್ ||

ಕಡಲಿನಂತೆ ಅಂತಪಾರವಿರದ ಸದಾಗಮಗಳ ಅನಂತ ಸೂಕ್ತಾರ್ಥ
ಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ತೆರೆದು ತೋರಿದವರನ್ನು - .

ಪ್ರವಚನಪರಂ ಗುರುಂ ಸಜ್ಜನಾನಾಂ

ನಿಖಿಲನಿಗಮಸ್ಯ ಮಾಧ್ವಸ್ಯ ನಿತ್ಯಮ್ |

ಅನವರತ -

|| ೧೭ ||

ಸಜ್ಜನಾನಾಮೇವಾರ್ಥೇ ಪ್ರವಚನಪರಮ್ | ಅಸತ್ಸು ಜನೇಷ್ಟನಾ-
ವಿಷ್ಕರ್ವಂತಮ್ | ಗುರುಂ ಮಹಾಂತಮ್ | ವಿಶಿಷ್ಟಗಂ ವಿಶೇಷಣಂ ಕ್ವಜಿಡ್
ವಿಶೇಷ್ಯಮಾತ್ರಗಾಮಿ ಭವತಿ | ನಿತ್ಯಃ ಸರ್ವಗತ ಇತಿ ಯಥಾ | ತೇನ ಯಸ್ಯ
ಪ್ರವಚನಂ ಮಹತ್ ಸೋಽಪಿ ಮಹಾನ್ ಭವತಿ | ಉಕ್ತೈರೇವ ವಾ
ಗುಣೈರ್ಮಹಾಂತಮ್ | ತೇನ ನ ಪುನರುಕ್ತಿಃ | ಅಥವಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ತ್ರಿಭಿಃ ಸ್ತುತಾಃ
ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಸುತಾಃ ಸ್ತುತಾಃ | “ತ್ರಿವಿಕ್ರಮವಿಪಶ್ಚಿತೋ ಗುಣನಿಧೇಃ

ಸುಶಿಷ್ಯಾಃ ಸುತಾಃ ಸತಾಮುಭಿಮತಾಸ್ತ್ರಯಃ” ಇತಿ ವಚನಾತ್ | ತೇನ
ವಿಶೇಷಾಣಾನಾಂ ಭಿನ್ನವಿಷಯತಯಾ ನ ಪುನರುಕ್ತಿಃ | ಸೂರಿಸೂನುರಿತಿ
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾರ್ಯಾನುಜಃ ಶಂಕರಾರ್ಯೋ ವಾ | “ಸೂನುಃ ಪುತ್ರೇನುಜೇ” ಇತಿ
ಕೋಶವಚನಾತ್ | ತೇನ ಸರ್ವಸಂಗ್ರಹ ಇತ್ಯತಿಶಯಮ್ ||

ಆಚಾರ್ಯಮಧ್ವರ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರವಚನದ ಮೂಲಕ
ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಹೇಳುವವರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು -

ಲಿಕುಚತಿಲಕಾತ್ಮಜಾನಾಂ ಪ್ರಸಾದಾ-

ದವರಜನಿನಾ ಕೃತಾ ಗೀತಿಕೇಯಮ್ |

ಅನವರತಮಾದರಾದಂಬುಜಾಕ್ಷಂ

ಸ್ಮರ ಭವಭಯಾಪಹಂ ವಾಸುದೇವಮ್* || ೧೮ ||

ಲಿಕುಚತಿಲಕಾತ್ಮಜಾನಾಮಿತಿ ಬಹುವಚನಾಚ್ಚ ತ್ರಯಾಣಾಂ ಸಂಗ್ರಹೋ
ಭವತಿ | ಅವರಜನಿಃ ಕಶ್ಚನ ತದ್ವಾಸಃ | ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾನುಜ ಇತಿ
ವದಂತೋ ಭ್ರಾಂತಾಃ | ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತ ಏವ ಹಿ ತ್ರಿಷು ಕನಿಷ್ಠಃ |
“ತೃತೀಯೋತ್ರ ನಾರಾಯಣಃ” ಇತ್ಯುಕ್ತೇಃ | ಅನವರತಮಿತ್ಯುಪಸಂಹಾರೇಽಪಿ
ಪುನರಾವೇಷಯತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಾಯ ||

ಲಿಕುಚ(ಪೆಜತ್ತಾಯ)ವಂಶದ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ ಮಕ್ಕಳ ಅನುಗ್ರಹ
ದಿಂದ ಅವರ ದಾಸನೊಬ್ಬ ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೆನೆಯಯ್ಯ ಅನುಗಾಲ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನ ವಾಸುದೇವನನ್ನು;
ಭಕ್ತರಿಗೆ ಭವದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ದಾರಿ ತೋರುವವನನ್ನು.

*

* ನಾಕು ಗಣಗಳ (ನಗಣ, ಸಗಣ, ಯಗಣ, ಯಗಣ) ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬವನ್ನು
ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರ ತಮ್ಮ ಬರೆದದ್ದು ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ
ಈ ಪ್ರವಾದ ತಪ್ಪು. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಲ್ಲಿ
ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರು ಕೊನೆಯವರು. ಅವರಿಗೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ತಮ್ಮ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಈ
ಮಾತನ್ನು ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರೇ ‘ಭಾವಪ್ರಕಾಶಿಕಾ’ದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಿಂದ
ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ ‘ಅವರಜನಿ’ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ‘ಅನುಜ’ ಎಂದು ಅರ್ಥ
ಹಚ್ಚುವುದು ತಪ್ಪಾಗುತ್ತದೆ. ‘ದಾಸ’ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವೆ ಹೆಚ್ಚು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣ.
ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರ ಚಿಕ್ಕತಂದೆ ಶಂಕರಪಂಡಿತರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ
ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಸಂಭವವಿದೆ. ಹಾಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ‘ಅವರಜನಿ’ ಎಂದರೆ ತಮ್ಮನೂ
ಆಗಬಹುದು. ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು “ವಾಸುದೇವಗೀತಿ” ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಡು : ಎರಡು

[ರಮೇಶಗೀತಿ]

ಜಲಚರತಯಾ ದದೌ ವೇದಮಾದೌ

ತರುಣತರಣಿಚ್ಛವಿಯೋರ್ ವಿಧಾತ್ರೇ ।

ಶರಣದಮದೋಷಮಾನಂದಪೂರ್ಣಂ

ಶರಣಮನಿಶಂ ರಮೇಶಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ

॥ ೧ ॥

ದಶಾವತಾರಾಃ ಸ್ತೂಯಂತೇ । ಆದೌ ಸೃಷ್ಟೇಃ । ಪ್ರಳಯೋದನ್ವತಿ ।
ಶರಣದಮಾಶ್ರಯಪ್ರದಮ್ । ಶರಣಂ ರಕ್ಷಿತಾರಮ್ ॥

ಬಾಲಸೂರ್ಯನಂತೆ ಹೊಂಬಣ್ಣದವನಿಗೆ; ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ,
ಮೀನರೂಪದಿಂದ ಕಡಲಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿ ಚತುರ್ಮುಖನಿಗೆ ವೇದವನ್ನು
ತಂದಿತ್ತವನಿಗೆ; ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಸರೆಯಾದವನಿಗೆ; ದೋಷದೂರನಾದವನಿಗೆ
ನಾನು ಸದಾಕಾಲ ಶರಣಾಗುತ್ತೇನೆ ಸಂತಸದ ಸೆಲೆಯಾದ ರಮೆಯರಸನಿಗೆ.

ಅಧೃತ ಸುಮನೋಮನೋವಲ್ಲಭೋ ಯಃ

ಕಮರವಪುಷಾ ಮಹಾಮಂದರಾದ್ರಿಮ್ ।

ಶರಣದ—

॥ ೨ ॥

ಉದಧಿನಿಲೀಯಮಾನಕಾಯಂ ಮಹಾಂತಮದ್ರಿಮುದ್ಧಧ್ರೇ । ತೇನ ಚ
ಸುಮನಸಃ ಸುರಾನ್ ಸುಧಾಂ ಪಾಯಯಾಮಾಸ । ತೇನ ಸುಮನಸಾಂ ಹೃದಯ-
ವಲ್ಲಭಃ । ಅಥಚ ಸರ್ವೇಷಾಮಪಿ ಸುಚೇತಸಾಂ ವಿದುಷಾಂ ಸ್ವಾವತಾರಲೀಲಾ-
ವಿಲಾಸೈಶ್ಚಿತ್ತಚೋರಃ । ಅಥಾಪಿ ಸುಮಸಮಕೋಮಲೇನ ಮನಸಾ ಭಕ್ತಾನಾಂ
ದಯಿತಃ । “ವೃದೂನಿ ಕುಸುಮಾದಪಿ । ಲೋಕೋತ್ತರಾಣಾಂ ಚೇತಾಂಸಿ”
ಇತಿ ಹಿ ಭಣಂತಿ । “ಸುರಾಃ ಸುಮನಸಃ” ಇತಿ ರತ್ನಮಾಲಾ । “ಪುಷ್ಪಂ
ಸುಮನಾಃ ಕುಸುಮಮ್” ಇತಿ ನಾಮಮಾಲಾ । “ವಿದುಷ್ಯಪಿ” ಇತಿ ವ್ಯಾಡಿಃ ॥

ಕೂರ್ಮರೂಪದಿಂದ ಮಂದರ ಮಹಾಚಲವನ್ನು ಬೆನ್ನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು
ದೇವತೆಗಳ ಬಗೆಯನ್ನು ಸಂತಸಗೊಳಿಸಿದವನಿಗೆ—

ಚಿತದಿತಿಸುತೋ ವರಾಹೋ ವರೇಣ್ಯೋ

ಧರಣಿಮುದಧಾದಧೀರಾಂ ಪುರಾ ಯಃ ।

ಶರಣದ—

॥ ೩ ॥

ದಿತಿ ಸುತೋ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷಃ । ತದಾಕ್ರಮಣೇನಾಧೀರಾಂ ಧರಣಿಮುದ್ಧಧಾರ
ಭಗವಾನ್ । ಪುರಾ ಸ್ವಾಯಂಭುವೇ ಮನ್ವಂತರೇ ವೈವಸ್ವತೇ ಚ ॥

ಪೂರ್ವಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ವರಾಹರೂಪ ಧರಿಸಿ, ದೈತ್ಯ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು
ಕೊಂದು, ದೈತ್ಯನ ಪೀಡೆಯಿಂದ ಭಯಕಂಪಿತಳಾದ ಭೂದೇವಿಯನ್ನು
ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಹಿರಿಯ ದೈವತಕ್ಕೆ—

ದಿತಿಜಗಜರಾಜವಿಧ್ವಂಸಸಿಂಹಂ

ಪ್ರಖರನಖರಾಖ್ಯವಜ್ರಂ ನೃಸಿಂಹಮ್ ।

ಶರಣದ—

॥ ೪ ॥

ದಿತಿಜೋ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಃ ॥

ಕೂರುಗುರುಗಳೆಂಬ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವೆಂಬ ಮದ್ದಾನೆ
ಯನ್ನು ಸದೆಬಡಿದ ಸಿಂಹವಾದವನಿಗೆ; ನರಸಿಂಹನಾದವನಿಗೆ—

ಅನುಜಮಮರಾಧಿರಾಜಸ್ಯ ಬಾಲಂ

ಸಿತಬಲಿಬಲಂ ತ್ರಿವಿಕ್ರಾಂತಿಮಂತಮ್ ।

ಶರಣದ—

॥ ೫ ॥

ಅನುಜಮುಪೇಂದ್ರಮ್ । ಬಾಲಂ ವಟುಮ್ । ಬಲಿಬಲಮನೇನ
ವಾಮನೇನ ಸತಾ ಸಿತಂ ಬದ್ಧಮ್ । ನಿಗೃಹೀತಮಿತಿ ಫಲಿತಮ್ ॥

ದೇವೇಂದ್ರನ ತಮ್ಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ವಟುವೇಷದ ವಾಮನನಾಗಿ
ಬಲಿಯ ಬಲವನ್ನು ಉಡುಗಿಸಿದವನಿಗೆ; ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಾಗಿ ಬೆಳೆದವನಿಗೆ;
ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಯಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅಳೆದವನಿಗೆ—

ಅವನಿಪವನಾನಲಂ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ

ಗಿರಿಶವರದಾಯಿನಂ ರಾಮದೇವಮ್ ।

ಶರಣದ—

॥ ೬ ॥

ಅವನಿಪತಿವನಾನಾಮಯಂ ವನಾನಲಃ । ಪರಶುರಾಮಃ ಕುತ್ರಚಿತ್
ಶರ್ವಾದ್ ಧನುರ್ವಿದ್ಯಾಮಧಿಜಗಾವಿತಿ ಪುರಾಣೇಷು ಪಠ್ಯತೇ । ತಸ್ಯಾಯ-
ಮಾಶಯ ಆವಿಷ್ಟಿಯತೇ—ಗಿರಿಶವರದಾಯಿನಮ್ । ತಮನುಗ್ರಹೀತುಮೇವ ಕಿಲ
ತಚ್ಚಿಷ್ಯತಾಮವಾಪ । ಯ ಉತ್ತರಾವತಾರೇ ಶಾರ್ವಂ ಧನುರತುತ್ತುಟತ್ ಸ
ವಿವ ಪೂರ್ವಾವತಾರೇ ಕಥಂ ತೇನ ವಿನೀಯತೇ । ಭಗವತ್ಪಾದೋಽಪ್ಯೇತ-
ಮರ್ಥಮುವಾಚ— “ಕ್ಷತ್ರಕುಲಾಂತಕ ಶಂಭುವರೇಣ್ಯ” ಇತಿ ॥

ಜಮದಗ್ನಿಮುನಿಯಲ್ಲಿ ಪರಶುರಾಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದವನಿಗೆ; ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರೆಂಬ ಕಾಡಿಗೆ ಕಿಚ್ಚಾದವನಿಗೆ; ರುದ್ರನಿಗೆ ವರವಿತ್ತು ಕರುಣಿಸಿದವನಿಗೆ—.

ದಶಮುಖಮುಖದ್ವಿಜಾಹಾರಿಮೃತ್ಯುಂ
ದಶರಥಸುತಂ ಪತಿಂ ಭೂಮಿಜಾಯಾಃ ।

ಶರಣದ—

॥ ೭ ॥

ದ್ವಿಜಾಹಾರಿಣೋ ದ್ವಿಜಭಕ್ತ್ಯಾ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ॥

ದಶರಥನ ಮಗನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದವನಿಗೆ; ರಾವಣ ಮುಂತಾದ ರಕ್ತಸರನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿದವನಿಗೆ; ಭೂಮಿಸುತೆ ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು ರಮಿಸಿದವನಿಗೆ—.

ಮಥಿತಪೃಥಿವೀಭರಂ ವಾಸುದೇವಂ
ಮಧುರಮಧಿಕಂ ಪ್ರಿಯಂ ಪಾಂಡವಾನಾಮ್ ।

ಶರಣದ—

॥ ೮ ॥

ಕುರುಪಾಂಡವವ್ಯಾಜೇನ ಮಥಿತಪೃಥಿವೀಭರಂ ವಸುದೇವಸುತಮ್ ।
ಅಧಿಕಂ ಮಧುರಮಧಿಕಂ ಪ್ರಿಯಮ್ ॥

ವಸುದೇವನ ಮಗನಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿದವನಿಗೆ; ಚೆಲುವಿನ ಗಣಿಯಾದವನಿಗೆ; ಪಾಂಡವರ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಂಗಾತಿಯಾದವನಿಗೆ—.

ಅಸುರಮನಸಾಂ ಮಹಾಮೋಹಹೇತುಂ
ವಿಶದಮನಸಾಂ ಹಿತಂ ಬುದ್ಧರೂಪಮ್ ।

ಶರಣದ—

॥ ೯ ॥

ಮಹಾಮೋಹಃ ಸಮೋಹಃ । ವಿಪರೀತಾ ಮತಿರ್ಮೋಹಃ । ಅಜ್ಞಾನೇಽಪಿ ಜ್ಞಾನಮತಿಃ, ದುಃಖೇಽಪಿ ಸುಖಮತಿಃ, ಮೈಥುನೇಽಪಿ ಪುರುಷಾರ್ಥಮತಿರಿತಿ । ಸ ಏವ ಸಾವಧಾರಣೋ ಭವತಿ ಮಹಾಮೋಹಃ । ಅಜ್ಞಾನ ಏವ ಜ್ಞಾನಮತಿಃ, ದುಃಖ ಏವ ಸುಖಮತಿಃ, ಮೈಥುನ ಏವ ಪುರುಷಾರ್ಥಮತಿರಿತಿ । “ಮೋಹಶ್ಚೈವ ವಿಪರ್ಯಯಃ । ತದಾಗ್ರಹೋ ಮಹಾಮೋಹಃ” ಇತಿ ಹಿ ಭಾರತೇ । ಆಗೃಹೀತಾ ವಿಪರೀತಾ ಮತಿರಿತಿ ಫಲಿತಮ್ । “ಮೋಹಃ ಸ್ಯಾದಂತಃಕರಣವಿಭ್ರಮಃ । ಮಹಾಮೋಹಸ್ತು ವಿಜ್ಞೇಯೋ ಗ್ರಾಮ್ಯಭೋಗ-ಸುಖೈಷಣಾ” ಇತಿ ಚಾನ್ಯತ್ರ ॥

ಬುದ್ಧನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ಅಸುರರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಕೀಲನ್ನು ಕೀಲಿಸಿದವನಿಗೆ; ತಿಳಿಬಗೆಯ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಹಿತವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದವನಿಗೆ—.

ಕಲಿಕಲಿಲಕಾಲವೈಕಲ್ಯಮೂಲಂ
ಕಲಿತಖಿಲಸಂಕಟಂ ಕಲ್ಕಿದೇವಮ್ ।

ಶರಣದ—

॥ ೧೦ ॥

ಕಲಿಲಂ ಸಂಕೀರ್ಣಮ್ । ವೈಕಲ್ಯಂ ಪ್ರಹಾಣಮ್ । ಖಿಲಾನಾಂ ಕೃತ-
ಸಂಕಟಮ್ ॥

ಕಲಿದೋಷದಿಂದ ದೂಷಿತವಾದ ಕಾಲವನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸಲೆಂದೆ
ಕಲ್ಪಿಯಾಗಿ ಬಂದವನಿಗೆ; ದುರ್ಜನರ ಕುಲವನ್ನು ಕತ್ತಿಯಿಂದ ತರಿದವನಿಗೆ—.

ಅಗಣಿತಗುಣಂ ಗುಣಾಪೇತಮೇಕಂ
ವಿಧಿಮುಖವಿಚಿಂತಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಜ್ಞಮ್ ।

ಶರಣದ—

॥ ೧೧ ॥

ಮೂಲರೂಪಂ ಪ್ರಸ್ತೂಯತೇ । ಅಗಣಿತಗುಣಮಪಿ ಪ್ರಕೃತಿಜೈರ್ಗುಣೈರ-
ಪೇತಮ್ । ಬ್ರಹ್ಮಸಂಜ್ಞಮ್ । ತಂ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮೇತ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । ನ
ಚತುರ್ಮುಖಮುಖಾನ್ । ಕುತಃ? ಯತಸ್ಪೈರಪ್ಯಯಂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಇತಿ ವಿಲಕ್ಷಣ
ಇತಿ ವಿಶೇಷತಶ್ಚ ವಿವಿಧಂ ಚಿಂತ್ಯತೇ । ಪೂರ್ಣಂ ಹಿ ಬ್ರಹ್ಮೋಚ್ಯತೇ ॥

ಎಣೆಯಿರದ ಗುಣಗಳ ಆಗರನಿಗೆ; ತ್ರಿಗುಣಗಳಿಂದ ದೂರನಾದವನಿಗೆ;
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಂದಲು ಚಿಂತಿತನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮನೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಒಬ್ಬನೇ
ಒಬ್ಬನಿಗೆ—.

ದಶಶತತನುಂ ತಥ್ಯಾಪ್ಯೇಕರೂಪಂ
ದಶಶತತನುಂ ತಥ್ಯಾನಂತರೂಪಮ್ ।

ಶರಣದ—

॥ ೧೨ ॥

ಅಪರೇಷ್ಯವತಾರವಿಶೇಷಾ ಅಸಂಖ್ಯಾ ಆಹತ್ಯ ಪ್ರಸ್ತೂಯಂತೇ । ಮತ್ಸ್ಯಾದಿ-
ದಶತನುಃ । ನಾರಾಯಣಾದಿಶತತನುಃ । ತಥ್ಯಾಪ್ಯಭಿನ್ನರೂಪಃ । ವಿಶ್ವಾದಿ-
ಸಹಸ್ರತನುಃ । ಅಥ ಚ ಅಜಿತಾದ್ಯನಂತರೂಪಃ । ದಶತನುಂ ಶತತನುಂ
ದಶಶತತನುಂ ಚೇತಿ ॥

ಹತ್ತರೂಪ ತೊಟ್ಟವನಿಗೆ; ನೂರು ರೂಪ ತೊಟ್ಟವನಿಗೆ; ಆದರೂ
ಏಕರೂಪನಿಗೆ; ಸಾವಿರ ರೂಪ ತೊಟ್ಟವನಿಗೆ; ಹಾಗೆಯೇ ಅನಂತರೂಪನಿಗೆ—.

ಲಿಕುಚಕವಿನಂದನಃ ಸನ್ನಪಾಂತ್ಯೋ
ವ್ಯದಧದಿತಿ ವೈ ರಮೇಶಸ್ಯ ಗೀತಿಮ್ ।

ಶರಣದಮದೋಷಮಾನಂದಪೂರ್ಣಂ

ಶರಣಮನಿಶಂ ರಮೇಶಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇ*

|| ೧೩ ||

ಉಪಾಂತ್ಯಃ ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಗ್ರಜಃ ||

ಲಿಕುಚ(ಪೆಜತ್ತಾಯ)ವಂಶದ ಕವಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತರ ಎರಡನೆಯ ಮಗ ರಮೆಯರಸನ ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬವನ್ನು ಹೆಣೆದನು.

ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಸರೆಯಾದವನಿಗೆ; ದೋಷದೂರನಾದವನಿಗೆ; ಸಂತಸದ ನೆಲೆಯಾದವನಿಗೆ; ರಮೆಯರಸನಿಗೆ ನಾನು ಸದಾಕಾಲ ಶರಣಾಗುತ್ತೇನೆ.

*

* ಹಿಂದಿನ ಗೀತಿಯ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬವನ್ನು “ರಮೇಶಗೀತಿ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು ತನ್ನನ್ನು ಲಿಕುಚ ಪಂಡಿತರ ಉಪಾಂತ್ಯಪುತ್ರ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಲಿಕುಚಕವಿ ಎಂದರೆ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತರು ಎನ್ನುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಯಃ ವಿವಾದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಉಪಾಂತ್ಯರು ಅಂದರೆ ಕೊನೆಯವರ ಒತ್ತಿನವರು. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತರಿಗೆ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರು ಕೊನೆಯವರು ಎಂಬುದು ದಾಖಲೆಯಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾದ ಮಾತು. ಅದರಿಂದ ಈ ಗೀತಿ ಬರೆದವರು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತರ ಎರಡನೆಯ ಮಗ, ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರ ಅಣ್ಣ ಎಂದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರ ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ.

ಹಾಡು : ಮೂರು

[ನರಸಿಂಹಗೀತಿ]

ಉತ್ತಿಷ್ಠ ನರಸಿಂಹ ಸಂಹರಸಂಹರ
ಮಾಯಿಜನಂ ದಹ ಪಾಪದವಮ್ ।

ಧ್ವಂಸಯ ಸಂತಮಸಂ ಮತಿಸತ್ತಮ
ಜಯಜಯ ನಾಥ ನೃಕಂಠೀರವಃ ॥ ೧ ॥

ನಾರಾಯಣಾ ಜಯ ನಾಥ ಹರೇ ಜಯ
ಮಂಗಲಸಾಗರ ಸಾರ ಜಯಾಃ ।

ದೇವಸಿಂಹಾ ಜಯ ವೀರಸಿಂಹಾ ಜಯ
ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹಾ ಜಯ ವಾಸುದೇವಃ ॥ [ಧ್ರುವಪದ]

ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ನೃಸಿಂಹಸ್ತುತಿಃ । ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಭಕ್ತರಕ್ಷಣಾಯ । ಅಭಿಮುಖೋ
ಭವ । ಸಂಹರಸಂಹರೇತಿ ತ್ವರಾಯಾಂ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಃ । ನರಸಿಂಹಸ್ಯ
ದುರಿತನಿವಾರಣರೂಪತಯಾ ಸ ಏವ ಸಂಹರೇತಿ ಪ್ರಾರ್ಥ್ಯತೇ । ಪಾಪಾಃ
ಪಾಪಿನಃ । ತ ಏವ ದವೋ ವನಂ । ತದ್ ದವಾಗ್ನಿಭೂತ್ವಾ ದಹ ।
ಸಂಹರೇತ್ಯುಕ್ತಮೇವ ರೂಪಾಂತರೇಣ ಪುನರುಚ್ಯತೇ ತಾತ್ಪರ್ಯಾಯ । ಅಥವಾ
ಪಾಪಾನ್ಯೇವ ದವಃ । ಸಂತಮಸಮಜ್ಞಾನಂ । “ತಮಸ್ತು ಶಾರ್ವರಂ” ಇತಿ
ಭಾರತೇ । “ಶರ್ವರೀಭವತಮಸ್ಸದೃಶಂ ಜೀವೇಶ್ವರವೈಲಕ್ಷಣ್ಯಾಜ್ಞಾನಾಖ್ಯಂ
ತಮಃ” ಇತಿ ಪದ್ಮನಾಭತೀರ್ಥಭಟ್ಟಾರಕಾಃ । “ಅಖಿಲಾಜ್ಞಾನಮತಧ್ವಾಂತ-
ದಿವಾಕರಃ” ಇತಿ ಚ ಭಗವತ್ಪಾದಃ । ಮತಿಸತ್ತಮ ಪೂರ್ಣಸಚ್ಚಿನ್ಮಯ ।
ನರಸಿಂಹೇತಿ ನೃಕಂಠೀರವೇತಿ ಸ್ತುತಿಪದಂ ಪುನರುಚ್ಯಮಾನಮಪಿ ಪುನರುಕ್ತಂ ನ
ಭವತಿ । ಅರ್ಥಭೇದಾಚ್ಚ, ನರಸಿಂಹಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮ ಇತಿ, ನಾ ಚ
ಕಂಠಾದುಪರಿ ಕಂಠೀರವಶ್ಚೇತಿ । ‘ನಾರಾಯಣಾ ಜಯ’ ಇತ್ಯಾದಿಃ ದಿಘಾಂತಃ
ಸಂಹಿತಾಪಾಠಃ । ಪದಪಾಠಸ್ತು ನಾರಾಯಣ ಜಯೇತ್ಯಾದಿಃ । ಭಗವತ್ಪಾದೋ-
ಪ್ಯೇವಂ ಪ್ರಯುಯೋಜ । ತದ್ಯಥಾ “ದೇವತಾಮಂಡಲಾಖಂಡಮಂಡಾನಮ್”
ಇತ್ಯಾದಿ । ಗೀತಿತ್ವಾದೇವಂ ಭವತಿ । ಪದವತ್ ಸ್ವರಾಣಾಮಪ್ಯತ್ರ ಘಟಕತ್ವಾತ್ ।
ಸಂಗೀತಕ್ರಮವಿದುಷಾಮಿದಂ ನ ತಿರೋಹಿತಮ್ । ತೇನ ನಾರಾಯಣ
ಆಜಯೇತ್ಯಾದಿ ಪದಾನಿ ಛಿಂದಂತಃ ಪರಂ ಚಿಂತ್ಯಾಃ । ಸಕಲಮಂಗಲಾನಾಂ
ಸಾಗರ ಇವಾಕರಃ । ಸರ್ವಮಂಗಲಾಃಪಿ ಯಸ್ಯಾಂಕಂ ಶ್ರಯತೇ ವಕ್ಷಶ್ಚ ಸ
ಕಿಲ ಮಂಗಲಾನಾಂ ಚ ಮಂಗಲಮ್ । ಸಾರಃ ಸರ್ವೇಷಾಮುಪರಿ ಸರಣಾತ್
ಸರ್ವೋತ್ತಮಃ । “ಕಾನನೇಽಪಿ ದವದಾವೌ” ಇತಿ ರತ್ನಮಾಲಾ । “ಸಂತಮಸಂ

ಧ್ವಾಂತಮ್” ಇತಿ ಚ । “ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಸಾರಃ” ಇತಿ ಚ । ‘ದೇವಸಿಂಹಾ’
‘ವೀರಸಿಂಹಾ’ ಇತ್ಯಾದಿಷು ಪೂರ್ವವದೇವ ಹ್ರಸ್ವಾಂತ ಏವ ಪದಪಾಠಃ ।
ನಾಜಃ ಪ್ರಶ್ಲೇಷಃ । ಸಿಂಹ ಇತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ವಾಸುಶ್ಚ ದೇವಶ್ಚ ।
“ವಾಸುರ್ನರಾಯಣಪುನರ್ವಸುವಿಶ್ವರೂಪಾಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ । ವಾಸುಃ
ಸರ್ವಭೂತನಿವಾಸ ಇತ್ಯಾಂತರಂ ರೂಪಮುಚ್ಯತೇ । ದೇವಃ ಸರ್ವತ್ರ ಗತ ಇತಿ
ಚ ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಬಾಹ್ಯಂ ರೂಪಮುಚ್ಯತೇ । ಗತಾವಪಿ ದೀವ್ಯತಿಂ ಪಠಂತಿ ।
“ಅಂತರ್ಬಹಿಶ್ಚ ತತ್ ಸರ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ಯ ನಾರಾಯಣಃ ಸ್ಥಿತಃ” ಇತಿ ಶ್ರುತಿಮಪಿ
ಸ್ಮಾರಯತಿ ನಾರಾಯಣಾ ಜಯೇತಿ ॥

ಓ ನರಸಿಂಹನೆ, ಕರುಣೆಯಿಂದ ನನ್ನತ್ತ ಬಾ, ಕುಹಕಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲು
ಭಗವನ್, ಕೊಲ್ಲು. ಪಾಪವೆಂಬ ಗೊಂಡಾರಣ್ಯವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡು.
ಜ್ಞಾನರೂಪನೆ, ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸು. ಓ ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನಗೆ
ಜಯವಾಗಲಿ. ಓವೋ ನರಸಿಂಹ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಓ ನಾರಾಯಣನೆ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಓ ಶ್ರೀಹರಿಯೆ, ಓ
ಜಗದೊಡೆಯ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಓವೋ ಶುಭಗುಣಗಳ ಕಡಲೇ, ಓ
ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಹಿರಿಯ ದೇವತೆಯೆ, ಜಯವಾಗಲಿ.
ಓ ವೀರಸಿಂಹನೆ, ಜಯವಾಗಲಿ. ಶ್ರೀನೃಸಿಂಹನೆ, ಜಯವಾಗಲಿ.
ವಾಸುದೇವನೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಸ್ತಂಭಭವಾ ಜಯ ಶಂಭುನುತಾ ಜಯ
ಪಾಣಿಜಪಾಟಿತಪಾಪ ಜಯಃ ।

ದೇವಸಿಂಹಾ—

॥ ೨ ॥

ಶಂಭುಃ ಶರಭೋ ಭೂತ್ವಾ ನೃಸಿಂಹಂ ಜಿಗಾಯೇತಿ ಕ್ವಚಿತ್ ಕಥಾ
ಶ್ರೂಯತೇ । ತಾಂ ಭ್ರಾಂತಿಂ ನಿವಾರಯತಿ—ಶಂಭುನುತೇತಿ । ಅತಥ್ಯಂ ಹಿ
ತತ್ । ಅತಥ್ಯಾನಿ ವಿತಥ್ಯಾನಿ ದರ್ಶಯಸ್ವೇತಿ ಗತಿಶ್ರವಣಾತ್ । “ಪಾಣಿಜಾ
ನಖಾ ನಖರಾಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ । ಪಾಪೋ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುಃ । ಅತ ಏವ
ಪಾಪದವಂ ದಹೇತಿ ಪ್ರಾರ್ಥಸೇ ॥

ಕಂಬ ಒಡೆದು ಬಂದವನೆ, ಜಯವಾಗಲಿ. ಶಂಕರನಿಂದ ವಂದಿತನೆ,
ಜಯವಾಗಲಿ. ಕೈಯ ಕೊರುಗುರುನಿಂದ ಪಾತಕಿ ರಕ್ಕಸನನ್ನು ಸೀಳಿದವನೆ,
ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ—.

ಇಂದುಮುಖಾ ಜಯ ನಂದಸುತಾ ಜಯ
ಸುಂದರ ನಂದಿತಭಕ್ತ ಜಯಃ ।

ದೇವಸಿಂಹಾ—

॥ ೩ ॥

ಅಥ ಕೃಷ್ಣರೂಪಂ ಸ್ತೂಯತೇ । ಅತ್ರ ವಾಸುದೇವ ಇತಿ ವಸುದೇವಸುತ
ಇತಿ ಚಾರ್ಥಃ ॥

ಚಂದ್ರನಂಥ ಚಲುಮೋರೆಯವಗೆ, ಜಯವಾಗಲಿ. ನಂದಗೋಪನ
ಕಂದನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಂತಸವನೀವ ಮೂಜಗದ ಸುಂದರನೆ,
ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ-.

ಶ್ರೀವಸುಧಾವಿಜಯಾಧಿಪತೇ ಜಯ

ನಾಥ ನರಾಕ್ಷರಕಾಲಪತೇ ।

ವೈಮವಪತೇ ಜಯ ವೇದಪತೇ ಜಯ

ಭಾಗ್ಯಪತೇ ಜಯ ನಾರಾಯಣ

॥ ೪ ॥

ಕೌರವವ್ಯಾಚೀನಾಸುರಾನ್ ಹತ್ವಾ ರಾಜ್ಯಶ್ರಿಯಃ ವಸುಧಾಯಾಶ್ಚ ಯೋ
ವಿಜಯಸ್ತಸ್ಯಾಯಮೇವಾಧಿಪತಿಃ । ಶ್ರೀಯುಕ್ತಃ ವಸುಧಾವಿಜಯಾಧಿಪತಿರ್ವಾ ।
ನಿಮಿತ್ತಮಾತ್ರಂ ಹಿ ಪಾಂಡವಾಃ । ವಸುಧೇತಿ ಭೂಃ ವಿಜಯೇತಿ ದುರ್ಗಾ ।
ತಾಸಾಮಧಿಪತಿರ್ವಾ । “ಜಯಾ ತ್ವಂ ವಿಜಯಾ ಚೈವ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಚ
ಜಯಪ್ರದಾ” ಇತಿ ಚ ದುರ್ಗಾಸ್ತವೇ । “ಕಾತ್ಯಾಯನಿ ಮಹಾಭಾಗೇ ಕರಾಳಿ
ವಿಜಯೇ ಜಯೇ” ಇತಿ ಚ ದುರ್ಗಾಸ್ತುತೌ ಭಾರತೇ । ನರಸ್ಯ ಕ್ಷರಸ್ಯ ಅಕ್ಷರಸ್ಯ
ಚ ಶ್ರೀತತ್ತ್ವಸ್ಯ ಕಾಲೋಪಲಕ್ಷಿತಸ್ಯ ಜಡಸ್ಯ ಚ ಪತಿಃ । ನರೋತ್ತಮ ಸ್ತೂಯತೇ ।
ಉತ್ತರಾರ್ಧೇ ನಾರಾಯಣ ಇತ್ಯೇಕೇ । ತತ್ಪಕ್ಷೇ ನರೇತಿ ಅಕ್ಷರೇತಿ ಚ ಭಿನ್ನೇ
ಪದೇ । ಕಾಲಪದಮುಪಲಕ್ಷಣಮಿತಿ ಸ್ಫುಟಮಾಹ-ವೈಮವಪತೇ ವೇದಪತೇ ।
ನಿತ್ಯಾನಾಂ ಕಾಲಾಕಾಶಶಬ್ದಾನಾಂ ಗ್ರಹಣೇನಾನಿತ್ಯಜಡಂ ಗತಾರ್ಥಮ್ । ಅಥವಾ
ವೈಮವ ಪ್ರಕೃತಿಃ ತತ್ಪತಿಃ । ವೇದವೇದ್ಯೇಷು ಪ್ರಥಮಶ್ಚ । ವೇದಾನಾಂ
ಪಾಲನಾಶ್ಚ ಪತಿಃ । ಸಕಲಭಾಗ್ಯಾನಾಂ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಸ್ಯ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ಚ ಪತೇ ।
ಭಗ ಏವ ಭಾಗ್ಯಮೈಶ್ವರ್ಯಾದಿ । ತತ್ಪತೇ ಇತಿ ವಾ ॥

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಭೂಮಂಡಲದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಗೆಲಿಸಿಕೊಟ್ಟ
ಅಧಿನಾಯಕನೆ, ಜಯವಾಗಲಿ. ಜಗದೊಡೆಯನೆ, ಜಯವಾಗಲಿ. ಜೀವ
ಜಡಗಳ ಒಡೆಯ, ರಮೆಯರಸ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಮುಗಿಲಿಗು ಮಿಗಿಲೆ,
ಜಯವಾಗಲಿ. ವೇದಗಳ ನಾಯಕನೆ, ಜಯವಾಗಲಿ. ಭಾಗ್ಯದೇವತೆಯೆ, ಓ
ನಾರಾಯಣನೆ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ವಾರಿಜವಾಸಿನಿ ವಾರಿಧಿಜೇ ಜಯ

ವಾರಿಜಲೋಚನೇ ದೇವಿ ಜಯಃ ।

ಶ್ರೀವರದೇ ಜಯ ಮಾತೃತಮೇ ಜಯ

ಸುಂದರಿ ದೇವಿ ಪರೇಶಿ ಜಯ

॥ ೫ ॥

ಇದಾನೀಂ ರಮಾ ಸ್ತೂಯತೇ ಏಕೇನ | ಜ್ಞಾನಸಂಪದ್‌ವರದೇ |
ಲೋಕಮಾತಃ | ಪರಾಃ ಬ್ರಹ್ಮಾದಯಃ | ತೇಷಾಮಪೀಷ್ಟೇ ||

ಕಮಲದಲಿ ನೆಲಸಿದವಳೆ, ಕಡಲಿನಲಿ ಜನಿಸಿದವಳೆ, ನಿನಗೆ
ಜಯವಾಗಲಿ. ಓ ಕಮಲದಂಥ ಕಣ್ಣಿನವಳೆ, ಓ ಐಸಿರಿಯ ದೇವಿಯೆ, ನಿನಗೆ
ಜಯವಾಗಲಿ. ಭಕ್ತರ ಬಯಕೆಯನ್ನು ಕರುಣಿಸುವವಳಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.
ಲೋಕಮಾತೆಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗು ಒಡತಿಯಾದ ಲೋಕ
ಸುಂದರಿ ತಾಯಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಶ್ರೀಹನಮನ್ನುತ ರಾಮ ರಮಾವರ

ಭೀಮಶುಭಾವಹ ವೃಷ್ಟಿಪತೇ |

ಶ್ರೀಮದ್ಭವಲ್ಲಭ ವೇದಪತೇ ಜಯ

ನಾರಸಿಂಹಾ ಜಯ ನಾರಾಯಣಾ

|| ೬ ||

ಇದಾನೀಮವತಾರತ್ರಯೀ ಗುರುತಮಃ ಭಗವದವಿನಾಭಾವೇನ ಸ್ತೂಯತೇ
ಏಕೇನ | ವೇದಪತಿಃ ವೇದವ್ಯಾಸಃ | ರಮಾಯಾಃ ಸೀತಾತ್ಮನಃ ವರೋ
ಭರ್ತಾ ||

ರಮೆಯರಸನೆ, ರಾಮನಾಗಿ ಹನುಮಂತನಿಂದ ಸ್ತುತನಾದವನೆ, ನಿನಗೆ
ಜಯವಾಗಲಿ. ವೃಷ್ಟಿವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ ಭೀಮಸೇನನ ಹಿತವ ಸಾಧಿಸಿದವನೆ,
ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಮದ್ಭಮುನಿಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಗುರುವೆ, ವೇದಗಳೊಡೆಯ
ನಾದ ಓ ವೇದವ್ಯಾಸನೆ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಓ ನಾರಸಿಂಹನೆ, ಓವೊ
ನಾರಾಯಣನೆ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ದೀಪಿತತತ್ತ್ವ ಪರಾಮೃತಮಾರುತ—

ಪಾದಸರೋರುಹಭೃಂಗವರಃ |

ಅದ್ವಯವಿಕ್ರಮ ಕೋವಿದ ಬೋಧಯ

ಪೂರ್ಣಬುಧೋ ನಿಧಿಮಾಧಿಹರಮ್

|| ೭ ||

ಇದಾನೀಂ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತಃ ಸ್ತೂಯತೇ | ತತ್ತ್ವದೀಪಿಕಯಾ ದೀಪಿತತತ್ತ್ವ |
ದೀಪಿತೇತ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ತಮೇಕಂ ಪದಮಿತಿ ವದಂತಶ್ಚಿಂತಾಃ | ಅಮೃತಃ ಪರೋ
ಯಸ್ಮಾತ್ ಸ ಪರಾಮೃತೋ ಮಾರುತಃ | ಅದ್ವಯವಿಕ್ರಮಃ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಃ |
“ಕೋವಿದಃ ಸ್ಯಾತ್ ಪ್ರಬುದ್ಧಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | ಪೂರ್ಣಭುತ್
ಪೂರ್ಣಬೋಧಃ | ತಸ್ಯ ನಿಧಿಂ ಶಾಸ್ತ್ರರೂಪಮ್ | ಬೋಧಯ | “ಅಧಿಸ್ತು
ಮಾನಸೀ ಪೀಡಾ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ ||

ತತ್ತ್ವದೀಪಿಕೆ ಬರೆದು ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತಂದವರೆ, ಭಗವದ್
ಭಕ್ತನಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುವ ಹೆದ್ದುಂಬಿಯೆ, ಓ

ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತರೆ, ಬಗೆಯ ದುಗುಡವನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸುವ, ಮಧ್ವಮುನಿಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ತಿಳಿವೆಂಬ ನಿಧಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ಕರುಣಿಸಿರಿ.

ದೇವ ದಯೋದಯಸಿಂಧುಪತೇ ಜಯ

ಸಂತತ ಸನ್ಮತಿನಾಥ ಜಯಃ ।

ಶ್ರೀಗುರುನಾಥ ಜಯಾಮಿತಭಾ ಜಯ

ಸಜ್ಜನಪೂಜಿತಪಾದ ಜಯಃ

॥ ೮ ॥

ಪುನರಂತೇ ಭಕ್ತಪರವಾನ್ ಭಗವಾನ್ ತ್ರಿಭುಃ ಸ್ತೂಯತೇ ।
ದಯೋದಯಸ್ಯ ಸರಿತ್ವತಿಃ ಸಮುದ್ರ ಇವ । “ಸಿಂಧುಃ ಸ್ರವಂತೀ ತಟಿನೀ
ತರಂಗಿಣೀ ನದೀ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ । ಸಮ್ಯಕ್ ತತ ಸರ್ವಗತ । ಸನ್ಮತಯಃ
ಸಾತ್ವಿಕಾ ಜನಾಃ । ಸಕಲನಾಥೋಽಪಿ ವಿಶೇಷವಿವಕ್ಷಯಾ ಸನ್ಮತಿನಾಥ ಉಚ್ಯತೇ ।
“ಜ್ಞಾನೀ ತ್ವಾತ್ಮೈವ ಮೇ ಮತಃ” ಇತ್ಯವೋಚತ್ ಕಿಲ ಭಗವಾನೇವ ।
ಗುರೋರ್ಮಧ್ಯಸ್ಯ ನಾಥಃ । ಅಮಿತಭಾ ಅನಂತಕಾಂತಿಃ ।

ಓ ದೇವ, ದಯೆಯ ಕಡಲೆ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಎಲ್ಲೆಡೆಯು
ತುಂಬಿದವನೆ, ಸಜ್ಜನರು ನಂಬಿದವನೆ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಗುರು ಮಧ್ವರ
ಸ್ವಾಮಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಅಮಿತ ತೇಜನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಸಜ್ಜನರಿಂದ
ಪೂಜೆಕೊಂಡ ಪಾದಕ್ಕೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಶ್ರೀವರ ಚಕ್ರಗದಾಸಿಧರಾಮರ-

ಸೇವಿತ ಶ್ರೀಮಧ್ವನಾಥ ಜಯಃ ।

ಶ್ರೀಮಧ್ವನಾಥಕರಾರ್ಚಿತಪಾದಯು-

ಗಾಬ್ಜ ಜಯಾಖಿಲವಿಘ್ನಹರಃ

॥ ೯ ॥

ಶ್ರೀವರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತೇ । ಶ್ರಿಯಾ ವರಾಃ ಉತ್ತಮಾಶ್ಚಕ್ರಾದಯ ಇತಿ ವಾ ।
ಚಕ್ರಂ ಸುದರ್ಶನಮ್ । ಗದಾ ಕೌಮೋದಕೇ । ಅಸಿರ್ನಂದಕಃ । ಪೂರ್ವೋಕ್ತ-
ಮೇವಾದರಾತ್ ಪುನಃ ಸ್ಫುಟಮುಚ್ಯತೇ-ಮಧ್ವನಾಥ । ಯದ್ವಾ ಲೋಕ-
ಗುರೂಣಾಂ ದೇವಾದೀನಾಮಪಿ ನಾಥೇತಿ ಪೂರ್ವವಿಶೇಷಣಮನ್ಯಥಾ
ವ್ಯಾಖ್ಯೇಯಮ್ । ಮಧ್ವ ಏವ ನಾಥಸ್ತಸ್ಯ ಕರಾರ್ಚಿತಂ, ಮಧ್ವನಾಥಾನಾಂ
ತಚ್ಚಿಷ್ಯಾಣಾಂ ಕರಾರ್ಚಿತಂ ವಾ ಪಾದಯುಗಾಬ್ಜಮ್ ॥

ಓ ರಮೆಯರಸನೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನ, ಕೌಮೋದಕೇ ಮತ್ತು
ಕೂರಸಿ ನಂದಕವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನೆ, ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಕೊಂಡವನೆ, ಓ
ಮಧ್ವಮುನಿಯ ಪ್ರಿಯ ದೈವತವೆ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ಮಧ್ವಮುನಿಯ
ಶಿಷ್ಯರಿಂದ ಪೂಜೆಕೊಂಡ ತಾವರೆಯಂಥ ಚೆಲುವಾದಗಳವನೆ, ಎಲ್ಲ
ವಿಘ್ನಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬಲ್ಲ ಓ ನಾರಸಿಂಹನೆ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

ಶ್ರೀನಾಥ ವೇಣುಧರಾಮಿತಸದ್ಗುಣ
ಸಜ್ಜನಪೂಜಿತಪಾದ ಜಯಃ ।

ಶ್ರೀಯೋಗದೀಪಾರ್ಯಭಾವಿತವಿಗ್ರಹ
ನೃತ್ತಗಾನಪ್ರಿಯ ದುಷ್ಪಹರಃ

॥ ೧೦ ॥

ನಾರಾಯಣಾ ಜಯ ನಾರಾಯಣಾ ಜಯ

ನಾರಾಯಣಾ ಜಯ ನಾರಾಯಣಾ* ॥ [ಧ್ರುವಪದ]

ಸಜ್ಜನಾನಾಂ ನೇತಃ ಪರಂ ಕೃತ್ಯತಮಮಿತಿ ಸಜ್ಜನಪೂಜಿತಪಾದೇತಿ
ಪುನರುಚ್ಯತೇ । ಯೋಗದೀಪಾರ್ಯೋ ಯೋಗದೀಪಿಕಾಕೃನ್ನಾರಾಯಣ-
ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯಃ ॥

ಓ ರಮೆಯರಸನೆ, ವೇಣುಗಾನಪ್ರಿಯನೆ, ಎಣೆಯಿರದ ಸದ್ಗುಣಗಳ
ನೆಲೆಯೆ, ಸಜ್ಜನರಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಂಡ ಪಾದಗಳವನೆ, ನಿನಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.
'ಯೋಗದೀಪಿಕಾಚಾರ್ಯ'ರಾದ ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರ ಉಪಾಸ್ಯಮೂರುತಿಯೆ,
ನಾಟ್ಯಗಾನಲೋಲನೆ, ದುಷ್ಟ ಸಂಹಾರನೆ, ಓ ನಾರಾಯಣನೆ, ನಿನಗೆ ಜಯ
ವಾಗಲಿ. ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ. ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.
ನಾರಾಯಣನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ.

*

* ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬವನ್ನು ನೃಸಿಂಹಗೀತಿ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಕರ್ತೃ
ಯಾರು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರೇ ಇದನ್ನು ಬರೆದರು
ಎನ್ನುವ ವಾಡಿಕೆ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಇದು ತಪ್ಪೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ
ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತರನ್ನು “ಶ್ರೀಯೋಗದೀಪಾರ್ಯ” ಎಂದು ತುಂಬ ಗೌರವ
ದಿಂದ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಅವರೇ ಬರೆದಿರುವ
ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ಅವರ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು
ಬರೆದಿರಬೇಕು.

ವಿಷಮ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಭಗಣಗಳನ್ನೂ, ಸಮ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು
ಭಗಣ ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರುವನ್ನೂ ಬಳಸಿರುವ ಈ ಗೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಕಡೆ
ಈ ಮಾತ್ರಾನಿಯಮವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಡುಗಬ್ಬಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಥ
ನಿಯಮೋಲ್ಲಂಘನೆ ಅಪರಾಧವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮಾತ್ರಾನಿಯಮಗಳಿಗಿಂತ ಗಾನದ
ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ. ಪದ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಮಾತ್ರೆಯ ನ್ಯೂನಾಧಿಕ್ಯಗಳನ್ನು
ಗಾನದ ಮಾತ್ರೆಯ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಾಕು ಮಾತ್ರಗಳ ಈ ಹಾಡಿನ ನಡೆ
ಆಚಾರ್ಯಮಧ್ವರ 'ಕೇಶವಕೇಶವ ಶಾಸಕ ವಂದೇ' ಎಂಬ ಹಾಡಿನ ನಡೆಗೆ
ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವಂಥದು.

ಹಾಡು : ನಾಕು

[ನಂದಸೂನುಸ್ತೋತ್ರ]

ಮಾಲತೀಕುಂದಮಂದಾರಮಾಲಾ—

ಮಲ್ಲಿಕೋಲ್ಲಾಸಿಧಮ್ಮಿಲ್ಲವಕೌಲಿಮ್ ।

ಗೋಕುಲಾನಂದಿಲೀಲಾವಿಲೋಲಂ

ನಂದಯಾಮೋ ವಯಂ ನಂದಸೂನಮ್

॥ ೧ ॥

ನಂದಸೂನು: ಸ್ತೂಯತೇ । ತತ್ರಾದ್ಯಪದ್ಯೇನ ಪ್ರಸೂನೋತ್ಕರೈಃ
ಸಪರ್ಯಾಮಂಗಲಮಾರಚಯ್ಯ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯೈಃ ಸಪ್ತಭಿಃ ಕ್ರಮಾತ್ ಪಾದಾದಿ
ಕೇಶಾಂತಂ ಸ್ತೌತಿ । ವರ್ಷಾಯಾಂ ಶರದಿ ಚ ಮಾಲತೀ । ಹೇಮಂತಶಿಶಿರಯೋಃ
ಕುಂದಮ್ । ವಸಂತಗ್ರೀಷ್ಮಯೋರ್ಮಲ್ಲಿಕೇತಿ ಸರ್ವತುಳುಕುಸುಮಸಮೃದ್ಧಿರನೇ-
ನೋಚ್ಯತೇ । ಮಂದಾರೇತಿ ದಿವ್ಯಕುಸುಮಸಮೃದ್ಧಿಶ್ಚ । ಮಾಲತೀ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಚ
ಧಮ್ಮಿಲ್ಲಮುಲ್ಲಾಸಯತಃ । ಮಂದಾರಮಾಲಾ ಚಾಲಕೇಷು ದ್ವಿತೀ ।
ಕುಂದಕಲಿಕಾಂ ಚ ಕುಂತಲಾಗ್ರೇಷ್ವನುವೇಧಯಂತಿ । ಧಮ್ಮಿಲ್ಲಃ ಕೇಶಬಂಧವಿಶೇಷಃ,
ಚೂಡಾಪಾಶ ಇತಿ ಯಂ ವದಂತಿ । “ಚೂಡಾಪಾಶಸ್ತು ಧಮ್ಮಿಲ್ಲಃ” ಇತಿ
ಹೃಭಿಧಾನಮ್ । ಉಲ್ಲಾಸಿನೌ ಧಮ್ಮಿಲ್ಲವಕೌಲೀ, ಉಲ್ಲಾಸಿಧಮ್ಮಿಲ್ಲೋ ವಕೌಲಿವಾ ।
“ವಕೌಲಿಶಿರಃಶೀರ್ಷಮೂರ್ಧಕಾನಿ ಸ್ತುಃ” ಇತಿ ಚಾಭಿಧಾನಮ್ ।
ಸಾಯಂತನಮಲ್ಲಿಕಾಗಿರಿಮಲ್ಲಿಕಾದ್ಯಾ ಬಹುವಿಧಾ ಮಲ್ಲಿಕಾಃ ॥

ಒಲಿಸುವೆವು ನಾವು ನಂದಗೋಪನ ಕಂದನನ್ನು; ಜಾಜಿ,
ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆ, ಮಂದಾರಗಳ ಮಾಲೆ, ಮೊಲ್ಲೆಮಲ್ಲಿಗೆ ಮುಡಿದ
ಮುಡಿಯಿಂದ ಮುದ್ದಾದ ತಲೆಯವನನ್ನು; ಗೋಕುಲಕೆಲ್ಲ ಸಂತಸ ಬರಿಸುವ
ಲೀಲಾಲಂಪಟನನ್ನು.

ಮಂಜುಶಿಂಜನ್ಮಣಿಶ್ರೇಣಿರಾಜ—

ನೂಪುರೋದಾರಪಾದಾರವಿಂದಮ್ ।

ಉಲ್ಲಸನ್ನತ್ತಲೀಲಾವಿಲಾಸಂ

ನಂದಯಾಮೋ —

ಮಧುರಂ ಶಿಂಜತಾಂ ಮಣೀನಾಂ ಮಾಲಯಾ
ನೂಪುರೇಣ ಉದಾರಮುತ್ಕೃಷ್ಟಂ ಪಾದಾರವಿಂದಮ್ ॥ ಮನೋಹರೇಣ

॥ ೨ ॥

ಚೆಲುಮಣಿಗಳ ಮಾಲೆಯಿಂದ ಸೊಗಯಿಸುವ ಕಾಲ್ಗೆಜ್ಜೆ ಝಣಿರೆನಲು
ಕಣ್ಣಸೆಳೆವ ತಾವರೆಯಂಥ ಕಾಲುಗಳ ಚೆಲುವನನ್ನು; ಸಂತಸದ ನಾಟ್ಯ
ಲೀಲೆಯಿಂದ ವಿಹರಿಸುವವನನ್ನು; ಒಲಿಸುವೆವು—

ಚಾರುಚಾಮೀಕರೋದ್ಭಾಸಿಭಾಸೋ—

ದ್ವೀಪ್ತಸೌದಾಮಿನೀದಾಮಕಾಂಚಿಮ್ ।

ವಲ್ಲವೀವಲ್ಲರೀಭೃಂಗರಾಜಂ

ನಂದಯಾಮೋ—

॥ ೩ ॥

ಚಾಮೀಕರಸ್ಯ ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ಉದ್ಭಾಸಿನ್ಯಾ ಭಾಸಾ ಸರ್ವತೋದಿಶಮುದ್ವೀಪ್ತಾ
ವಿದ್ಯುಲ್ಲತಾಸದ್ಯುತಿಃ ಕಾಂಚೀ ಯಸ್ಯ ತಾದೃಶಃ । “ಕಾಂಚೀ ಮೇಖಿಲಾ ರಶನಾ”
ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ । ವಲ್ಲವಸ್ತ್ರಿಯೋ ವಲ್ಲರ್ಯಃ ಕುಸುಮಲತಾಃ । ತಾಸ್ವಯಂ
ಸ್ವಯಂ ರಾಜಭೃಂಗ ಇವ ವಿಹರತಿ । ವಲ್ಲರ್ಯಃ ಮಂಜರ್ಯ ಇತಿ ಕೇಚಿತ್ ॥

ಪುಟವಿಟ್ಟ ಚಿನ್ನದ ಮೆರುಗುಕಾಂತಿಯಿಂದ ಮಿಂಚಿನ ಬಳ್ಳಿಯಂತೆ
ಮಿಂಚುವ ನಡುದಾರ ತೊಟ್ಟವನನ್ನು; ಗೋಪಿಕೆಯರೆಂಬ ಹೂಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ
ಜೇನರಸುವ ಅರಸುದುಂಬಿಯನ್ನು; ಒಲಿಸುವೆವು—

ಸಂತತಾನಂತವೇದಾಂತಮೂರ್ತಿಂ

ವೈಜಯಂತೀಂ ಶ್ರಿಯಾ ವೈ ಜಯಂತೀಮ್ ।

ಬಿಭ್ರತಂ ವಕ್ಷ್ಯಸ್ಯಾದಭ್ರಮೇತಂ

ನಂದಯಾಮೋ—

॥ ೪ ॥

ಸಂತತಾ ಅನಂತಾ ವೇದಾಂತವೇದ್ಯಾ ಚ ಮೂರ್ತಿಸ್ತಸ್ಯ । ಸಂತತಂ
ಅನಂತವೇದಾಂತವೇದ್ಯಾ ವಾ । ಅನಂತವೇದೈರಂತೋ ನಿರ್ಣಯೋ ವಾ
ಯಸ್ಯಾಃ । ಶ್ರಿಯಾ ಜಯಂತೀಮ್ । ಅಕರ್ಮಕೋಸಯಮ್ । ಸರ್ವೋ-
ತ್ಕೃಷ್ಟಾಮ್ । ಅಥವೇತರಾಣಿ ಕಂಠಭೂಷಣಾನಿ ಅಭಿಭವಂತೀಮ್ ।
ವೈಜಯಂತೀಂ ವಕ್ಷ್ಯಸಾ ಬಿಭ್ರತಮ್ । ಶ್ರಿಯಾ ಸಹ ಬಿಭ್ರತಮಿತಿ ಚಾನ್ವಯೇ
ಶ್ರೀವತ್ಸತಾ ಚೋದಿತಾ ಭವತಿ । ವೈಜಯಂತೀತಿ ಭಗವತಃ ಕಂಠಹಾರಸ್ಯ
ವಿಶಿಷ್ಟಂ ನಾಮಧೇಯಮ್ । “ವೈಜಯಂತೀ ಪತಾಕಾಯಾಂ ತರ್ಕಾರೀಕೇಶವ-
ಸ್ತಜೋಃ” ಇತಿ ದಂಡನಾಥಃ । ಅದಭ್ರಂ ಗುಣೈಃ ಪುಷ್ಪಮ್ । “ಪುಷ್ಪಮದ-
ಭ್ರಮಭಿಧೀಯತೇ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ ॥

ಎಲ್ಲೆಡೆಯು ತುಂಬಿರುವ, ಆದಿ-ಅಂತಗಳಿರದ, ಅನಂತ ವೇದಗಳು
ಕೊಂಡಾಡುವ ಚೆಲುಮೂರ್ತಿಯನ್ನು; ಮಿಗಿಲಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದೆಸೆವ
ವೈಜಯಂತೀಮಾಲೆ ಎದೆಯ ಮೇಲೆ ತೊಟ್ಟವನನ್ನು; ಇಂಥ ಪರಿಪೂರ್ಣ
ನನ್ನು ಒಲಿಸುವೆವು—

ಚಾರುಣಾ ವೇಣುನಾ ಗೀಯಮಾನಂ
ಮಾರ್ಗಸಂಚಾರಲೋಲಾಂಗುಲೀಕಮ್ ।
ಮಂಗಲಾಪಾಂಗದತ್ತಾವಲೋಕಂ

ನಂದಯಾಮೋ -

॥ ೫ ॥

ಸ್ವಯಂ ವೇಣುನಾ ಗಾಯಂತಮ್, ತೇನ ಚ ಗಾನೇನ ಸ್ವಯಮೇವ
ಗೀಯಮಾನಮ್ । ಸಾಮಗಾನಪ್ರಿಯಂ ತಮೇವ ಹಿ ಸ್ತೌತಿ ಮುರಳೀವಿವರ-
ನಿರ್ಗತೋ ನಾದಃ । “ಸರ್ವೇ ಘೋಷಾ ಏಕೈವ ವ್ಯಾಹೃತಿಃ” ಇತಿ
ಶ್ರುತಿರಪ್ಯಾಹ । ಸ್ವರಮಾರ್ಗೇಷು ಸಂಚಾರೇ ಲೋಲಾಭಿರಂಗುಲೀಭೀ ರಾಗಾನ್
ಮೂರ್ಛಯಂತಮ್ । ನಯನೋಪಾಂತಮಪಾಂಗಃ । ತೇನ ದಯಿತಾಸು
ದಯಿತೇಷು ಚ ದತ್ತಾವಲೋಕಮ್ ॥

ತನ್ನ ಕೊಳಲ ಇಂಚರದಿಂದ ಕೊಂಡಾಡಿಸಿಕೊಂಡವನನ್ನು; ಕೊಳಲ
ಬೆರಳಾಡಿಸಿ ಸಂಗೀತದ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ನುಡಿಸುವವನನ್ನು; ಕಡೆಗಣ್ಣು
ಚೆಲುನೋಟದಿಂದ ಹರಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನು; ಒಲಿಸುವೆವು- .

ಮಂದಹಾಸಶ್ರಿಯಾ ನಂದಯಂತಂ

ಸುಂದರೀಮಿಂದಿರಾಮಿಂದುಕಾಂತಿಮ್ ।

ಪದ್ಮರಾಗಾನುರಾಗಾಧರೋಷ್ಯಂ

ನಂದಯಾಮೋ -

॥ ೬ ॥

ಇಂದುಕಾಂತಿಮಿತೀಂದಿರಾವಿಶೇಷಣಮ್ । ಪದ್ಮರಾಗವದ್ ರಾಗಯುಕ್ತಃ,
ತೇನ ಚ ಗೋಪೀನಾಮನುರಾಗಪ್ರಕಾಶಕಃ ॥

ಚಂದ್ರನಂತೆ ಚೆಲುವೆಯಾದ ಸುಂದರಿ ಇಂದಿರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮೆಲು
ನಗೆಯಿಂದ ಮೋದಗೊಳಿಸುವವನನ್ನು; ಪದ್ಮರಾಗಮಣಿಯಂತೆಸೆವ ಕೆಂಡುಟಿ
ಯವನನ್ನು; ಒಲಿಸುವೆವು- .

ಚಾರುಹಾಸಸ್ಪುರದ್ಧಂತಪಂಕ್ತಿಂ

ಸುಂದರಂ ಬರ್ಹಮಾಲಾವತಂಸಮ್ ।

ಅಂಜನಾಭಂ ವಿಭುಂ ಕಂಜನಾಭಂ

ನಂದಯಾಮೋ -

॥ ೭ ॥

ಅವತಂಸಃ ಶಿರೋಭೂಷಣಮ್ ॥

ಮೆಲನಗೆ ಹೊಳೆವ ಸುಲಿಪಲ್ಲ ಚೆಲುವನನ್ನು; ನವಿಲ ಗರಿಯನ್ನು
ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟವನನ್ನು; ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪುಮೈಯವನನ್ನು; ತಾವರೆಯನ್ನು
ಹೊಕ್ಕುಳಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತವನನ್ನು; ಒಲಿಸುವೆವು- .

ಉಲ್ಲಸತ್ ಕುಂತಲಾಮುಕ್ತಮುಕ್ತಾ—

ರಕ್ತರತ್ನಪ್ರಭಾಶೋಭಮಾನಮ್ ।

ಕುಂಕುಮಶ್ರೀಲಲಾಮಾಭಿರಾಮಂ

ನಂದಯಾಮೋ—

॥ ೮ ॥

ಕುಂತಲಃ ಶಿಖಾಬಂಧವಿಶೇಷಃ । “ತದ್ಬಂಧವಿಶೇಷಾಃ ಸ್ಯುರ್ವೇಣೀ-
ಧಮ್ನಿಲ್ಲಕುಂತಲಕಬರ್ಯಃ” ಇತಿ ರತ್ನಮಾಲಾ । ತತ್ರ ಆಮುಕ್ತಾಃ ಮುಕ್ತಾಃ ।
ರಕ್ತರತ್ನಾನಿ ಚ ಪದ್ಮರಾಗಾದಿನಿ । ತೇಷಾಂ ಪ್ರಭಯಾ ಶೋಭಮಾನಮ್ ।
“ಬದ್ಧಂ ಪಿನ್ದಮಾಮುಕ್ತಮ್” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ । ಲಲಾಮಂ ತಿಲಕಮ್ ॥

ಚೆಲುಗೂದಲಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟ ಮುತ್ತು-ರತ್ನಗಳ ಕೆಂಪು ಕಾಂತಿಯಿಂದ
ಬೆಳಗುವವನನ್ನು; ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮದ ಬೊಟ್ಟು ಇಟ್ಟವನನ್ನು;
ಒಲಿಸುವೆವು— .

ವಾಸುದೇವಂ ಸದಾನಂದತೀರ್ಥಾ—

ನಂದಸಂದೋಹಸಂದಾನಶೀಲಮ್ ।

ಸ್ವಾಮಿನಂ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿಂ

ನಂದಯಾಮೋ—

॥ ೯ ॥

ಸ ಏವ ಸ್ವಗುರೋರಿಷ್ಟದೈವತಮಿತ್ಯಾಹ—ವಾಸುದೇವಮ್ । ಆನಂದ-
ತೀರ್ಥಸ್ಯ ಸದಾ ಆನಂದಸಂದೋಹಸಂದಾನಶೀಲಮ್ । ಏತಾವಂತಮಾನಂದಂ
ಜೀವೇಷು ನ ಕಸ್ಯಾಪಿ ದದಾತೀತಿ ಸಂದಾನೇತ್ಯಾಹ ॥

ಆನಂದತೀರ್ಥರಿಗೆ ಆನಂದದ ಸೆಲೆಯನ್ನು ಸದಾ ಕರುಣಿಸುತ್ತಿರು
ವವನನ್ನು; ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನನ್ನು; ಸ್ವಾಮಿ ವಾಸುದೇವನನ್ನು;
ಒಲಿಸುವೆವು— .

ಶ್ರೀಹನೂಮಂತಮೇಕಾಂತಭಾಜಂ

ರಾಘವಶ್ರೀಪದಾಂಭೋಜಭೃಂಗಮ್ ।

ಮಾರುತಿಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣಭೂತಂ

ನಂದಯಾಮೋ ವಯಂ ನಂದಿತೀರ್ಥಮ್ ॥ ೧೦ ॥

ಅವತಾರತ್ರಯೀ ಗುರುಃ ಸ್ತೂಯತೇ ಚತುರ್ಭಿಃ । ಪ್ರಥಮೇನ
ಪ್ರಥಮಾವತಾರಃ । ದ್ವಿತೀಯೇನ ದ್ವಿತೀಯಃ । ಅವಶಿಷ್ಟಾಭ್ಯಾಂ ಸಾಕ್ಷಾದ್
ಗುರುರ್ಮಧ್ಯಮುನಿರಿತಿ । ಏಕಾಂತಭಾಜಂ ಏಕಾಂತಭಕ್ತಮ್ । ಮಾರುತಿಂ
ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣಭೂತಮ್ । ಭಾರತೇಽಪ್ಯುಕ್ತಮ್ “ವಾಯುರ್ಭೀವೋ ಭೀಮ-
ನಾದೋ ಮಹಾಜಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಚ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣಭೂತಃ” ಇತಿ ।

ಏತೇನೈತದಾಹ - ಭಾರತೇಽಪಿ ನ ಕೇವಲಂ ಭೀಮಃ, ಕಿಂತು ತ್ರಯೋಽಪ್ಯವತಾರಾಃ
ಸ್ತೂಯಂತ ಇತಿ । ವಿಶೇಷಣೈಕ್ಯಾತ್ । “ಕೌಸಲ್ಯಾನಂದಿವರ್ಧನೋ ರಾಮಃ”
ಇತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಯೋಗಾತ್ ನಂದಿರಾನಂದಃ । ತೇನ ನಂದಿತೀರ್ಥ ಇತ್ಯಾನಂದ-
ತೀರ್ಥಃ ॥

ಒಲಿಸುವೆವು ನಾವು ಅನಂದತೀರ್ಥ ಮುನಿಯನ್ನು; ಭಗವಂತನ
ಏಕಾಂತ ಭಕ್ತನನ್ನು; ಹನುಮಂತನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದವನನ್ನು; ರಾಮಚಂದ್ರನ
ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ ಮರಿದುಂಬಿಯಂತೆ ವಿಹರಿಸುವವನನ್ನು; ಲೋಕದ
ಉಸಿರನ್ನಾಡಿಸುವ ಪ್ರಾಣದೇವನನ್ನು.

ಭೀಮರೂಪಂ ಪರೋಪೇಯಿವಾಂಸಂ

ಭಾರತಂ ಭಾರತಶ್ರೀಲಲಾಮಮ್ ।

ಭೂಭರದ್ಭಂಸಿನಂ ಭಾರತೀಶಂ

ನಂದಯಾಮೋ -

॥ ೧೦ ॥

ಭೀಮರೂಪಮಿತಿ ನಾಮನಿರ್ವಚನಮಾಹ । ಪರಾನರಿನ್ ಪ್ರತ್ಯುಪೇಯಿ-
ವಾಂಸಮ್ । ಪ್ರತಿಭಟಿತಯಾಽಭಿಗತವಂತಮ್ । ಭರತಕುಲೇಽವತೀರ್ಣಮ್ ।
ಭರತಸ್ಯ ವಾಯೋದ್ವಿತೀಯಾವತಾರಂ ಚ । ಭರತಾನಾಂ ಕುಲಸ್ಯ
ಕುಲಗಾಥಾಯಾ ವಾ ತಿಲಕಾಯಿತಮ್ ॥

ಭೀಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಅರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಗಿದವನನ್ನು; ಭರತಕುಲದ
ಕೀರ್ತಿಗೆ ಕಳಸವಿಟ್ಟವನನ್ನು; ಭೂಮಿಯ ಭಾರ ಇಳಿಸಿದ ಮಲ್ಲಿನನ್ನು;
ಭಾರತಿಯ ನಲ್ಲಿನನ್ನು; ಒಲಿಸುವೆವು- .

ದೇವಚೂಡಾಮಣಿಂ ಪೂರ್ಣಬೋಧಂ

ಕೃಷ್ಣಪಾದಾರವಿಂದೈಕದಾಸಮ್ ।

ಚಿತ್ತಚಿಂತಾಮಣಿಂ ಪುಣ್ಯಭಾಜಾಂ

ನಂದಯಾಮೋ -

॥ ೧೧ ॥

ಪುಣ್ಯಭಾಜಾಂ ಚಿತ್ತೇ ಚಿಂತಾಮಣಿರಿವ ಚಿಂತಿತದಶ್ವಕಾಸ್ತಿ ॥

ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ದೈವತವನ್ನು; ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಕಮಲಗಳ
ಮುಖ್ಯದಾಸನನ್ನು; ಪುಣ್ಯವಂತರ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು;
ಪೂರ್ಣಬೋಧ ಮುನಿಯನ್ನು; ಒಲಿಸುವೆವು- .

ಮಾಯಿಗೋಮಾಯುಮಾಯಾಂಧಕಾರ-

ಧ್ವಂಸಮಾರ್ತಂಡಮೂರ್ತೀಯಮಾನಮ್ ।

ಸಜ್ಜನಾನಂದಸಂದೋಹಸಿಂಹಂ
ನಂದಯಾಮೋ -

|| ೧೩ ||

ಮಾಯಾಖ್ಯತಮಃಪ್ರಣಯಿತ್ವಾತ್ ಮಾಯಿನೋ ಗೋಮಾಯವಃ
ಸೃಗಾಲಾಃ | ಮಾರ್ತಂಡೋ ದಿವಾಕರಃ | “ಸರ್ವಜ್ಞಸೂರ್ಯೋಣ” ಇತಿ
ಸ್ವಯಂ ಚಾಭಾಣಿ ಭಗವತ್ಪಾದೇನ | ಸಜ್ಜನಾನಾಂ ಯ ಆನಂದಂ ಸಂದುಹಂತಿ
ತೇಷಾಮಯಂ ಸಿಂಹಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ||

ನರಿಯಂತೆ ಉಳಿಡುವ ಕುಹಕಿಗಳ ಮಾಯಾವಾದವೆಂಬ ಕತ್ತಲನ್ನು
ಕಳೆಯಲೆಂದೆ ಉದಿಸಿಬಂದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು; ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಆನಂದದ ಸೆಲೆ
ಉಣಿಸುವ ಪುರುಷಸಿಂಹನನ್ನು; ಒಲಿಸುವೆವು- .

ಇಂದಿರಾನಂದಮಾನಂದಮೂರ್ತಿಂ

ಸುಂದರೀಮಿಂದಿರಾಮಿಂದುಕಾಂತಿಮ್ |

ನಂದಿತೀರ್ಥಂ ಚ ವಂದೇ ತದಿಷ್ಟಂ

ದಾಸಮೇಷಾಂ ಸದಾ ತತ್ತ್ವದೀಪಮ್ || ೧೪ ||

ಪ್ರಥಮಪಾದೇನ ಭಗವತ್ತಮೋ ನಾರಾಯಣಃ, ದ್ವಿತೀಯೇನ ಮಂಗಲ-
ದೇವತಾ ರಮಾ, ತೃತೀಯೇನ ಗುರುಪರಮ ಆನಂದತೀರ್ಥಭಗವಾನ್,
ತುರ್ಯೋಣ ಚ ಭಗವತ್ಪಾದಶಿಷ್ಯಾಗ್ರಣೀಃ ಸಕಲಸಜ್ಜನಗುರುಸ್ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಾರ್ಯಃ
ಪ್ರಣತಾಃ | ತತ್ತ್ವದೀಪಮಿತ್ಯನೇನ ತತ್ತ್ವದೀಪಿಕಾಕರ್ತಾರಮಿತಿ ಧ್ವನಯತಿ ||

ಇಂದಿರೆಗೂ ಆನಂದವನ್ನೀವ ಆನಂದಮೂರ್ತಿಯಾದ ನಾರಾಯಣನಿಗೆ
ವಂದನೆ. ಚಂದ್ರನಂತೆ ಚೆಲುವೆ, ಮೂರು ಲೋಕದ ಸುಂದರಿ ಇಂದಿರೆಗು
ವಂದನೆ. ಅವರ ಪ್ರಿಯಭಕ್ತನಾದ ಆನಂದತೀರ್ಥಮುನಿಗು ವಂದನೆ. ಇವರ
ಹಿರಿಯ ದಾಸನಾದ ತತ್ತ್ವದೀಪಿಕಾಚಾರ್ಯ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತರಿಗು ವಂದನೆ.

* ಮೂರು ರಗಳೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ಗುರುವಿನ ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬವನ್ನು
“ನಂದಸೂನುಸ್ತೋತ್ರ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನಾಕು ರಗಳೆಗಳ, ಐದು
ಮಾತ್ರೆಯ ನಡೆಯ ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿ “ವಂದಿತಾಶೇಷವಂದ್ಯೋರುವೃಂದಾರಕಮ್”
ಈ ಹಾಡಿನ ನಡೆಗೆ ಮೂಲಸ್ಪೂರ್ತಿ ಇದ್ದಂತಿದೆ. ಇದರ ಕರ್ತೃ ನಾರಾಯಣ
ಪಂಡಿತರ ಶಿಷ್ಯ ಎಂದು ಕೆಲವು ಸ್ತೋತ್ರಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು
ಸರಿಯಲ್ಲ. ಈ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತರ ಉಲ್ಲೇಖವೇ
ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತರ ಶಿಷ್ಯರಾಗಲಿ, ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿ
ಇದನ್ನು ಬರೆದಿರಬೇಕು. ವಿಶ್ವಪತೀರ್ಥರು ತನ್ನ ಟೀಕೆಯಲ್ಲಿ ಇದು “ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ಪಂಡಿತರ ಪ್ರೀತಿಯ ಶಿಷ್ಯರೊಬ್ಬರು ಬರೆದ ಸ್ತೋತ್ರ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಡು : ಐದು

[ಅಣುವಾಯುಸ್ತುತಿ]

ಚಂದ್ರವಿಭೂಷಣಚಂದ್ರಪುರೋಗೈ-

ವೃಂದ್ಯಪದಾಂಬುರುಹಂ ಪವಮಾನಮ್ |

ಆನಂದತೀರ್ಥಮಹಾಮುನಿರಾಜಂ

ಗೋವಿಂದಭಕ್ತಶಿಖಾಮಣಿಮೀಡೇ

|| ೧ ||

ಅಣ್ಣೇ ವಾಯುಸ್ತುತಿರಥ ಪಂಚಮೀ | ಚಂದ್ರವಿಭೂಷಣಮಾರಭ್ಯ
ಚಂದ್ರಪರ್ಯಂತಾಸ್ತತ್ಪುರೋಗಾ ಅಪರೇ ಚ ತದವರಾಃ ಸುರಾಃ ||

ಚಂದ್ರಚೂಡನಾದ ಶಿವ, ಶಿವನ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ಚಂದ್ರ, ಇಂಥ
ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಎರಗುವ ಚೆಲುವಾದಗಳ ಪ್ರಾಣದೇವನನ್ನು, ಭಗವಂತನ
ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನನ್ನು, ಮುನಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯಮುನಿ ಆನಂದತೀರ್ಥ
ಯತಿರಾಜನನ್ನು ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಾಣಗಣಾಧಿಪತಿಂ ಭುವಿ ವಾಣೀ-

ಪ್ರಾಣಸಮಂ ದಯಯಾ ಹ್ಯವತೀರ್ಣಮ್ |

ಆನಂದತೀರ್ಥ -

|| ೨ ||

ವಾಣ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಣದಯಿತಮ್ | ಸಜ್ಜನೇಷು ದಯಯಾ ಭುವಿ
ತ್ರಿಶೋವತೀರ್ಣಮ್ ||

ಪ್ರಾಣದೇವತಾಗಣಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಮುಖ್ಯಪ್ರಾಣನನ್ನು; ಭಾರತೀ
ದೇವಿಯ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭನನ್ನು; ಸಜ್ಜನರ ಮೇಲೆ ಅನುಕಂಪೆಯಿಂದ
ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದವನನ್ನು -

ಶ್ರೀಹನುಮಂತಮನಂತಭುಜಿಷ್ಯಂ

ಲಂಘಿತಸಿಂಧುಮುದಸ್ತಮಹೀಧ್ರಮ್ |

ಆನಂದತೀರ್ಥ -

|| ೩ ||

“ಭುಜಿಷ್ಯಃ ಕಿಂಕರೋ ಮತಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ || “ಸಮುದ್ರನದಯೋಃ
ಸಿಂಧುಃ” ಇತಿ ಚ | ತಲಾದುತ್ತಾಟಿತಮಹೀಧರಮ್ | ಲಂಕಾತ ಏವ ಸ್ವಸ್ಥಾನಂ
ಪ್ರತಿ ನಿರಸ್ತಮಹೀಧರಂ ಚ ||

ಹನುಮಂತನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಕಡಲು ಹಾರಿ ಬಂದವನನ್ನು; ಬೆಟ್ಟ ಕಿತ್ತು ತಂದವನನ್ನು; ನಾಶವಿರದ ಭಗವಾನ್ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಪರಮದಾಸನನ್ನು - .

ಭೀಷಣದುಷ್ಟಕುಲಾಂತಕಭೀಮಂ

ಭೀಮಮಭೀತಿದಮಿಷ್ಟಜನಾನಾಮ್ ।

ಆನಂದತೀರ್ಥ -

॥ ೪ ॥

ದುಷ್ಟಾನಾಂ ಭೀತಿದಾನಾಚ್ಚಾಯಂ ಭೀಮ ಇತ್ಯಾಹ - ಭೀಷಣೇತಿ । ಸತಾಂ ಭೀತಿನಿವಾರಣಾಚ್ಚ ತಥೇತ್ಯಾಹ - ಅಭೀತಿದಮ್ । “ಮಾನಂ ಜ್ಞಾನಂ ಲಯಶ್ಚೈವ ನಿರ್ಮಾಣಂ ಚಾಪಿ ಕಥ್ಯತೇ” ಇತಿ ವಚನಾದತ್ರ ಭೀತಿನಿರ್ಮಾಣಂ ನಿವಾರಣಂ ಚ ಮಕಾರಾರ್ಥಃ ॥

ಭೀಮನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ ಲೋಕಪೀಡಕರಾದ ದುರ್ಜನರ ಕುಲಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯುವಿನಂತೆ ಭಯಂಕರನಾದವನನ್ನು; ನಂಬಿ ಬಂದ ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಅಭಯರಕ್ಷೆ ನೀಡುವವನನ್ನು - .

ಶಾಂತಮನಂತನಿಶಾಂತಸಮಾಹ್ವೇ

ಶಾಂತಕುಲೇಖಕುಲೇ ಕಿಲ ಜಾತಮ್ ।

ಆನಂದತೀರ್ಥಮಹಾಮುನಿರಾಜಂ

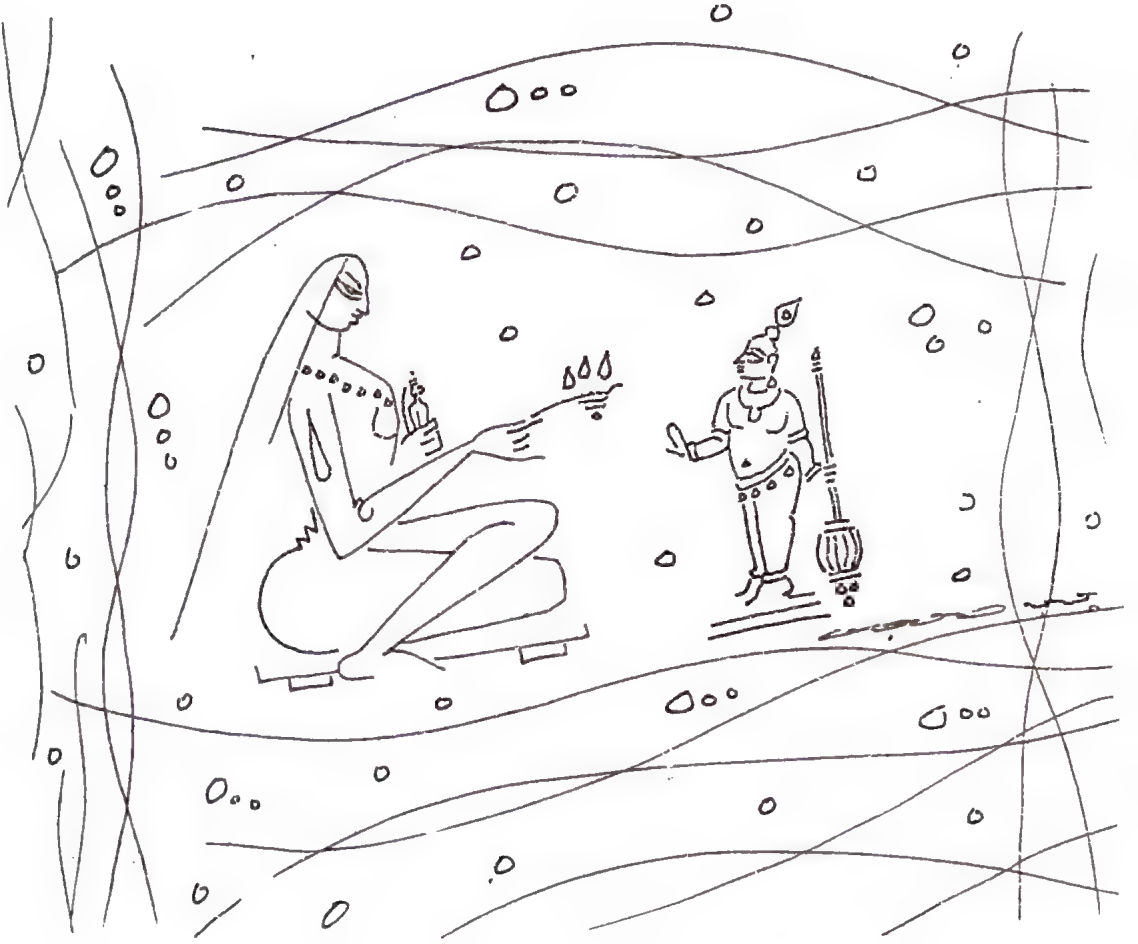
ಗೋವಿಂದಭಕ್ತಶಿಖಾಮಣಿವೀಡೇ*

॥ ೫ ॥

ಶಾಂತಂ ಭಗವದೇಕತಾನಮನಸಮ್ । ಅಂತೋ ಯನ್ನ ಭವತಿ ತದನಂತಂ ಮಧ್ಯಮ್ । ಆದಿ ಚ ಯನ್ನ ಭವತೀತ್ಯುಪಸ್ಕರ್ತವ್ಯಮ್ । ಯದ್ವಾ ಪ್ರಾತಿ-ಲೋಮ್ಯೇನ ಆದಿರಪ್ಯಂತಃ । ಕೇಂದ್ರಾಪೇಕ್ಷಯಾ ದ್ವಯೋಃ ಕೋಟ್ಯೋರಂತ-ತ್ವಾವಿಶೇಷಾತ್ । ತೇನಾನಂತಂ ಮಧ್ಯಮ್ । “ಗೃಹಂ ಚ ಭವನಂ ಸ್ಥಾನಂ ನಿಶಾಂತಮ್” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ । ಮಧ್ಯಗೇಹಾಖ್ಯ ಇತಿ ಯಾವತ್ । “ನಡಿಲ್ಲಾಯ” ಇತಿ ಭಾಷಾಯಾಮ್ । ಶಾಂತಾನಾಂ ಶಮಾದಿಮತಾಂ ಕುಲೇ-ಖಾನಾಂ ಭೂಸುರಾಣಾಂ ಕುಲೇ ಕಿಲ ಜಾತಮ್ । “ಲೇಖಾಃ ಸುಪರ್ವಾಣಿ ಇತ್ಯಾಖ್ಯಾತಾಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ । “ಕುಃ ಪೃಥ್ವೀ” ಇತಿ ಚ ॥

* ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು “ಅಣುವಾಯುಸ್ತುತಿ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕಲ್ಯಾಣೇದೇವಿ ಬರೆದದ್ದು ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಐತಿಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಕಲ್ಯಾಣೇದೇವಿಯರ ಉಲ್ಲೇಖ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದೆ. ಆಚಾರ್ಯರ ಸೋದರಿ ಒಬ್ಬಳು. ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಪಂಡಿತರ ಸೋದರಿ ಒಬ್ಬಳು. ಕಲ್ಯಾಣೇದೇವಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಉಪಲಬ್ಧವಿವೆ. ಈ ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅವನ್ನು ಮಾಡಿದರೋ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿ ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಕಲ್ಯಾಣೇದೇವಿ ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಕೇವಲ ಐತಿಹ್ಯದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದಾಳೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವ

ನಡಿಲ್ಲಾಯ (ಮಧ್ಯಗೇಹ) ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಭಗವದ್ಭಕ್ತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಶಾಂತಮೂರ್ತಿಯವನನ್ನು; ಅಂಥ ಭಗವಂತನ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನನ್ನು; ಮುನಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ಮುನಿ ಆನಂದತೀರ್ಥಯತಿರಾಜನನ್ನು ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಮಾಣ ದೊರೆಯುವ ತನಕ ಐತಿಹ್ಯವೂ ಒಂದು ಪ್ರಮಾಣವೇ ತಾನೆ?

ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ ಮಾತ್ರ (ಮೂರು ಭಗಣಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡು ಗುರು)ಗಳ ರೀತಿ ದ್ವಿತಮಧ್ಯಾವೃತ್ತದ ಸಮಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವಂಥದು. ಆಚಾರ್ಯರ ಕೃತಿ 'ಕೇಶವಕೇಶವ ಶಾಸಕ ವಂದೇ' ಎಂಬ ಹಾಡಿನ ಪೂರ್ತಿ ಭಾಯೆ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಆದರೆ ಮೂರನೆಯ ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಭಗಣದ ಬದಲು ತಗಣ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗೀತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಗಸಂಯೋಜನೆ ಯಿಂದ ಇವು ಹೊಂದಾಣಕೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಹಾಡು : ಆರು

[ಗೋವಿಂದಸ್ತೋತ್ರ]

ಶ್ರೀವರ ಬಾಲಕ ರಿಂಖಣತತ್ಪರ

ಪದ್ಮದಳಾಯತಲೋಚನ ದೇವ ।

ಕುಂತಳಸಂತತಿರಾಜಿತಸನ್ಮುಖ

ದೇವಕಿನಂದನ ಗೋವಿಂದ ವಂದೇ

॥ ೧ ॥

ತ್ರಿಭಿರ್ಭಗವಾನ್ ಸ್ತೂಯತೇ । ಶ್ರಿಯೋ ವರಃ । ಅಥಾಪಿ ಲೀಲಾಬಾಲಃ ।
ಅತ ಏವ ರಿಂಖಣತತ್ಪರಃ । ಶ್ರಿಯಾ ಕಾಂತ್ಯಾ ವಾ ವರೋಽಧಿಕಃ । ಲಲಾಟೇ
ಪರಿಭ್ರಮಂತೋ ವಕ್ರಾಲಕಾಃ ಕುಂತಳಾಃ । “ದೇವಕಿನಂದನ ನಂದಕುಮಾರಾ”
ಇತಿ ವೈದಿಕಮೂರ್ಧನ್ಯಭಗವತ್ಪಾದಪ್ರಯೋಗಮನುಸ್ಮರಣ್ ಸ್ವಯಮಪಿ ದೇವಕಿ
ನಂದನೇತ್ಯಾಹ । ಭವತಿ ಚೈತದೇವಮ್ । ತದ್ಯಥಾ ಕಾಳಿದಾಸ ಇತಿ,
ದೂತಿಗದಿತಮಿತಿ ॥

ಓ ರಮೆಯರಸನೆ, ನಂದಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಅಂಬೆಗಾಲಿಟ್ಟ ಪುಟ್ಟ
ಮಗುವೆ, ತಾವರೆಯಂಥ ಅರಳುಗಣ್ಣಿನ ಹಿರಿಯ ದೇವತೆಯೆ, ಇಳಿಬಿಟ್ಟ
ಕೂದಲ ರಾಶಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಚೆಲುಮೋರೆಯವನೆ, ದೇವಕಿಯ
ಕಂದನೆ, ಗೋವಿಂದನೆ, ನಿನಗೆ ವಂದನೆ.

ಹಾಟಕನೂಪುರಶಕ್ಷರಿಪೂರ್ವಕ-

ಭೂಷಣಭೂಷಿತ ಶ್ಯಾಮಲದೇಹ ।

ಕುಂತಳ-

॥ ೨ ॥

“ರುಗ್ಮಂ ಹಾಟಕಂ ಶಾತಕುಂಭಮ್” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ । “ತುಲಾ-
ಕೋಟಿಸ್ತು ನೂಪುರಮ್” ಇತಿ ಚ । ಪಾದಭೂಷಣಮಿತಿ ಯಾವತ್ । ಶಕ್ಷರಿ
ಕಾಂಚೀ । “ಕಾಂಚ್ಯಾಂ ಛಂದಸಿ ಶಕ್ಷರಿ” ಇತಿ ದಂಡನಾಥಃ । “ಶಕ್ಷರಿ
ಮೇಖಿಲಾ” ಇತಿ ಚ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ । ಶ್ಯಾಮಲೇತ್ಯಾದಿ ಭಿನ್ನಂ ಪದಮ್ ।
ಪೂರ್ವಾರ್ಧಂ ಸಮಸ್ತಮೇಕಂ ವಾ ಪದಮ್ ॥

ಕಾಲ್‌ಗೆಜ್ಜೆ, ನಡುದಾರ ಮುಂತಾದ ಚಿನ್ನದ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟ
ಚೆಲುವನೆ, ಕಪ್ಪುಮೈಯ ಮೋಹನನೆ, ಗೋವಿಂದನೆ, ನಿನಗೆ ವಂದನೆ-.

ಪೌರಟಕಿಂಕಿಣಿರಾವವಿಧೂತನಿ-

ದಾಘ ವಿದೋಷ ಚಿದಾನಂದರೂಪ ।

ಕುಂತಳ —

|| ೨ ||

ಪೌರಟ್ಯಃ ಕಾಂಚನ್ಯಃ ಕಿಂಕಿಣಯಃ ಕಿಂಕಿಣ್ಯೋ ವಾ | ಕ್ಷುದ್ರಘಂಟಕಾಃ |
ತಾಸಾಂ ಝಣತ್ಕಾರೇಣ ವಿಧೂತಭಕ್ತಜನಹೃದಯಸಂತಾಪಃ | ವಿಧೂತ-
ಗೋಪೀಜನಮನಸಿಜತಾಪೋ ವಾ | “ನಿದಾಘೋ ಘರ್ಮ ಉಚ್ಯತೇ”
ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | “ನಿದಾಘೌ ಸ್ವೇದತಾಪೌ” ಇತಿ ಚಾನ್ಯತ್ರ ||

ಚಿನ್ನದ ನಡುದಾರದ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಯ ಝಣರಿನಿಂದ ಭಕ್ತರ ಬಗೆಯ
ಬೇಗೆಯನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸುವವನೆ, ದೋಷದೂರನೆ, ಜ್ಞಾನಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನೆ,
ಗೋವಿಂದನೆ, ನಿನಗೆ ವಂದನೆ — .

ದೇವಕಿನಂದನನಂದನ ವಂದಿತ

ಮಧ್ವ ವಿಭೀಷಣ ಸಾಂದ್ರಸರೋಜ |

ಕುಂತಳ —

|| ೪ ||

ಅಥೈಕೇನ ಗುರುತಮಂ ಸ್ತೌತಿ | ದೇವಕಿನಂದನಸ್ಯಾಯಂ ನಂದನೋ ಮಧ್ವಃ |
ವಂದಿತಶ್ಚ ಸಕಲಸುರೈಃ ಸಜ್ಜನೈರ್ವಾ | ದೇವಕಿನಂದನನಂದನಾಃ ಸಜ್ಜನಾಸ್ತೈ-
ರ್ವಂದಿತೋ ವಾ | ದೇವಕಿನಂದನನಂದನೇನ ಕಾಮೇನ ವಂದಿತೋ ವಾ |
“ನಂದನಂ ವಾಸವೋದ್ಯಾನೇ ಸುತೇ ನಾ ಹರ್ಷಕೇ ತ್ರಿಪು” ಇತಿ
ನಾನಾರ್ಥರತ್ನಮಾಲಾ | ಅಥ ಚ ದೇವಾಃ ಕಿನಃ ಸುಖಿನಃ ಯಸ್ಮಾತ್ ಸ
ದೇವಕೇ | ರಾಮಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಬಾದರಾಯಣಶ್ಚ | ತ್ರಿಭಿರವತಾರೈಸ್ತನ್ನಂದನೋ
ಮಧ್ವಃ | ಅಥ ಸತಾಂ ನಂದನಃ ಸದ್ಭಿರ್ವಂದಿತಶ್ಚ | ಅಥ ಚ ವಿಭೀಷಣಃ
ರಕ್ಷಸಾಂ, ಕುರುಸೇನಾಯಾಂ, ಮಾಯಾವಾದಿನಾಂ ಚ | ಅಥಾಪಿ ಸತಾಂ ಸಮಿತೌ
ಸರೋಜವತ್ ಸಾಂದ್ರೋ ಮೃದುಃ | “ಸಾಂದ್ರೋ ಮೃದೌ ಘನೇ” ಇತಿ
ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ | ಅಸತಾಂ ವಜ್ರಾದಪಿ ಕರೋರಃ | ಸತಾಂ ಮೃದುಃ
ಕುಸುಮಾದಪಿ | ಅಥ ಚ ಹನುಮದವತಾರೇ ರಕ್ಷಸಾಂ ಕ್ಷಪಯಿತ್ವಾಪಿ
ವಿಭೀಷಣೇ ಮೃದುಃ ಸರೋಜವದಿತ್ಯೇಕಂ ವಾ ಪದಮ್ | ಅಥ ಚ
ಕುರುಸೇನಾಯಾಂ ಶತ್ರುವಿಭೀಷಣಃ, ಸ್ವನೇನ ಘನಶ್ಚ ಸರೋಜಃ ಶಂಖೋ
ಯಸ್ಯ ತಾದೃಶಃ | ಅತ್ರ ಸರಃಪದಂ ಜಲೋಪಲಕ್ಷಣಮ್ | ಅಥ ಚ
ಮಧ್ವಾವತಾರೇ ವಿಃ ಪಕ್ಷಿರಾಡ್ ಹಂಸ ಇವ ದಕ್ಷಪಕ್ಷವಿಹೃತೇನ ಭೀಷ-
ಯನ್ | ಗುರೋಃ ಕಲಿಮಲಾಪನೋದೀ | ಯತೋ ದಯಯಾ ಸಾಂದ್ರಂ
ಹೃದಯಸರೋಜಂ ತಸ್ಯ | ಯಥೋಕ್ತಮ್ — “ದಕ್ಷಪಕ್ಷವಿಹೃತೇನ ತಾಡಯನ್
ಭೀಷಯನ್ ಸಮಧಿಕಸ್ವರಶ್ರಿಯಾ | ಹಂಸರಾಟ್ ಕಲಿಮಲಂ ನಿರಾಕರೋತ್”
ಇತಿ | ಕೇಚಿತ್ತು ಇದಮಪಿ ಭಗವತ್ ಪರಮಿತಿ ಮನ್ವಾನಾ ಕಥಂಚಿತ್
ವ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ | ತತ್ ಪಕ್ಷೇ ದೇವಕಿನಂದನೋ ಭಗವಾನ್ ಸ್ವನಂದನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ,
ನಂದನೇ ವನೇ ವಾ ವಂದಿತಃ | ಮಧ್ವಸ್ತೇನೈವ ವಿಗತಸಂಸಾರಭಯ ಇತಿ ಸ

ಏವ ಮಧ್ವವಿಭೀಷಣಃ । ಹಸ್ತೇ ಚ ಸಾಂದ್ರಲೀಲಾಕಮಲ ಇತ್ಯಾದಿ । ಔಚಿತ್ಯಂ
ತು ಚಿಂತ್ಯಮ್ । ಉತ್ತರಾರ್ಧಂ ತು ಗೋವಿಂದವಂದನಮೇವ ನ ಗುರುತಮ
ಸ್ತುತಿಃ ॥

ದೇವಕಿಯ ಕಂದನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನೆ, ಸಜ್ಜನರಿಂದ ವಂದನೆ
ಕೊಳ್ಳುವವನೆ, ದುರ್ಜನರಿಗೆ ಭಯಂಕರನೆ, ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಹೂವಿನಂತೆ
ಕೋಮಲ ಹೃದಯನೆ, ಓ ಮಧ್ವಮುನಿಯೆ ನಿನಗೆ ವಂದನೆ. ಇಳಿಬಿಟ್ಟ
ಕೂದಲ ರಾಶಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಚೆಲುಮೋರೆಯವನೆ, ದೇವಕಿಯ
ಕಂದನೆ, ಗೋವಿಂದನೆ, ನಿನಗು ವಂದನೆ.

ಅದ್ವಯವಿಕ್ರಮ ಗೋವಿಂದಕಿಂಕರ

ಶ್ರೀಮಧ್ವವಲ್ಲಭ ಗುರುತರ ನಮಃ ।

ಕುಂತಳಸಂತತಿರಾಜಿತಸನ್ಮುಖ

ದೇವಕಿನಂದನ ಗೋವಿಂದ ವಂದೇ*

॥ ೫ ॥

ಅದ್ವಯವಿಕ್ರಮಃ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಃ । ಮಧ್ವಸ್ಯ ವಲ್ಲಭಃ ಪ್ರಿಯಃ । ಅತ್ರ
ದ್ವಿತೀಯಚರಣಾಂತೇ ಶ್ರೂಯಮಾಣಂ ನಮಃಪದಂ ಗಾನಾವಿಚ್ಛೇದಾಯ
“ನಮೋ” ಇತಿ ಕ್ವಚಿತ್ ಪಠಂತಿ । ಪುನರಂತೇ ಚ ಗೋವಿಂದವಂದನೇನ
ಮಂಗಲಮಾರಚಯಂತಿ ॥

ಓ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಪಂಡಿತರೆ, ಶ್ರೀಹರಿಯ ದಾಸರೆ, ಮಧ್ವಮುನಿಯ
ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರರೆ, ಹಿರಿಯ ಗುರುಗಳೆ, ನಿಮಗೆ ನಮೋ—ಎಂದು ಮಣಿವೆ.
ಇಳಿಬಿಟ್ಟ ಕೂದಲರಾಶಿಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಚೆಲುಮೋರೆಯವನೆ,
ದೇವಕಿಯ ಕಂದನೆ, ಗೋವಿಂದನೆ, ನಿನಗೆ ವಂದನೆ.

*

* ಇದನ್ನು ‘ಗೋವಿಂದಸ್ತೋತ್ರ’ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣೀ
ದೇವಿಯೆ ಬರೆದದ್ದು ಎಂದು ಐತಿಹ್ಯ.

ಇದನ್ನೂ ಸುಮಾರಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ಪದ್ಯದ ಛಾಂದಸದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಒಂದು
ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಮೂರು ಭಗಣ ಮತ್ತು ಎರಡು
ಗುರುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಭಗಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಪಾದ
ಮಾನಿನೀಚ್ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯ ಗಣ
(ಗೋವಿಂದ) ತಗಣವಾದರೂ ಅದು ಭಗಣದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೆ ಬಂದಿದೆ. ಈ
ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಗೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಬದಲಾವಣೆ ಬಾಧಕವಲ್ಲ. ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ಬರುವ ಎಲ್ಲ ಮಾತ್ರಾವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿಗೂ ಈ ಮಾತು ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಡು : ಏಳು

[ಮುಕುಂದಸ್ತೋತ್ರ]

ಇಂದುರುಚಿಸುಂದರಸುಮಂದಹಸಿತಾಸ್ಯಂ
ನಂದತನಯಂ ದುರಿತಸಂದಹನದಕ್ಷಮ್ ।

ಸೇಂದ್ರಸುರವೃಂದಪರಿವಂದಿತಪದಾಬ್ಜಂ
ಸಂಸ್ಕರ ಸದ್ವ್ಯಂತರ ಮುಕುಂದಮತಿಕಾಂತಮ್ ॥

॥ ೧ ॥

ಅಥ ಮುಕುಂದಸ್ತೋತ್ರಮ್ । ರುಚಿಃ ಕಾಂತಿಃ । ಇಂದುರುಚಿ ಸುಂದರಂ
ಚ । ಇಂದುವದ್ ರುಚ್ಯಾ ಸುಂದರಂ ವಾ । ಅಂತರಂ ಮನಃ । ಅಂತರ
ಇತಿ ಸ್ವಾತ್ಮೇತ್ಯೇಕೇ । ಇಂದುರುಚೀತ್ಯಾದಿ ಮುಖಲಾವಣ್ಯಮುದಿತಮ್ । ನ
ತಾವದೇವ । ಹಿಂತು? ಅತಿಕಾಂತಮ್ । ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಮ್ ।
ಸುಖಾತಿಶಯತಾರತಮ್ಯಸ್ಯಾವಧಿಭೂತಂ ವಾ ॥

ಓ ನನ್ನ ಬಗೆಯೆ, ಸದಾ ನೆನೆಯುತ್ತಿರು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಚೆಲುವಾದ,
ಮೆಲುನಗೆ ಬೀರುವ ಮೋರೆಯವನನ್ನು; ನಂದಕುಮಾರನನ್ನು; ಪಾಪಗಳನ್ನು
ಸುಟ್ಟುರಿಪ ಜಾಣನನ್ನು; ಇಂದ್ರನೆ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳ ಗಡಣ ಎರಗಿದ
ತಾವರೆಯಂಥ ಚೆಲುಕಾಲುಗಳವನನ್ನು; ಲೋಕೋತ್ತರ ಸುಂದರನನ್ನು;
ಮುಕುಂದನನ್ನು.

ಪಾದಪತಿತಾಪದಪನೋದನವಿನೋದಂ
ಪಾದಪರಿಪಾತಿತಸುಪಾಪಶಕಟಾರಿಮ್ ।

ಪಾದಯುಗಪಾಟಲಿತಪಾವಿತವನಾಂತಂ
ಸಂಸ್ಕರ -

॥ ೨ ॥

ಪಾದಪತಿನಾಮಾಪದಪನೋದನಮಸ್ಯ ವಿನೋದಃ । ತಾನ್ ವಾ
ತದಪನೋದನೇನ ವಿನೋದಯತಿ । 'ಪಾದಪರಿಪಾತಿತ' ಇತಿ ವಾ ಪಾಠಃ
ಸ್ಯಾತ್ । ಪಾಟಲೇನ ಪಾದಯುಗೇನ ವನೋದ್ವೇಶೋಽಪಿ ಪಾಟಲಿತಃ । ತೇನೈವ
ಚಂಕ್ರಮಣೇನ ವರ್ಣಸಂಕ್ರಮಣೇನ ಚ ಪಾವಿತಃ । "ರಕ್ಷೋ ಮಾಂಜಿಘ್ನಃ
ಪಾಟಲಃ" ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ ॥

ಕಾಲಿಗಿರಗಿದವರ ಆಪತ್ತುಗಳ ಪರಿಹಾರವೊಂದು ಲೀಲೆಯಾದವನನ್ನು;
ಪಾಖಿಯಾದ ಶಕಟಾಸುರನನ್ನು ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಪಾದಗಳಿಂದಲೆ ಕಿತ್ತೆಸೆದವನನ್ನು;
ಕಾಲ ಕೆಂಪಿನಿಂದ ವೃಂದಾವನದ ತಾಣವನೆಲ್ಲ ಪಾವನಗೊಳಿಸಿದವನನ್ನು - .

[*ಸೇವಕಜನಾಧಿಕಜನಾಧಿಕಲಿತೋರು-

ಸ್ವಾಂತಗತಸಂತಮಸಕ್ಯಂತನಸಮರ್ಥಮ್ |

ಅಂತಸಮಯಾಂತಕಭಯಾಂತಕರಮುಚ್ಚೈಃ

ಸಂಸ್ಕರ -

|| ೩ ||]

ಭಗವತ್ಸೇವಕಜನಾ ಏವ ನೂನಮಧಿಕಜನಾಃ | ಭಕ್ತರೇವ ಹಿ
ಯೋಗ್ಯತಾಧಿಕೈಃ ಗಮನಿಕಾ | ತೇಪಾಮಾಧಿಕಲಿತಂ ಸ್ವಾಂತಮ್ |
ಅಧಿರ್ಮಾನಸೀ ಪೀಡಾ | ಅಥಾಪಿ ಭಗವದ್ಭಕ್ತಿಸಿಕ್ತತ್ವಾದುರು ಚ ತತ್ | ಅತ
ಏವ ತದ್ಗತಂ ಸಂತಮಸಂ ಕೃಂತನೀಯಮ್ | ಅಂತಸಮಯೇ ಸ್ತುತಃ
ಸನ್ನಂತಕಭಯಸ್ಥಾಂತಂ ಕರೋತಿ | ಉಚ್ಚೈಃ ಸರ್ವೋತ್ತಮಮ್ | ಉಚ್ಚೈಃ
ಸಂಸ್ಕರ ವಾ | ಕ್ವಚಿತ್ ಕೋಶೇಷ್ವಿದಂ ನ ಪಶ್ಯತೇ ||

ಉತ್ತಮರಾದ ತನ್ನ ಭಕ್ತಜನರ ದುಗುಡ ತುಂಬಿದ ಬಗೆಯ ಕತ್ತಲನ್ನು
ಕತ್ತರಿಸಬಲ್ಲ ಚತುರನನ್ನು; ಕೊನೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಿಸಿದವರಿಗೆ
ಅಂತಕಭಯವನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸುವವನನ್ನು - .

ಸಾರತರಸೌರಭಸರಾಗಮನಸ್ಯಾಲಂ

ಮಾದ್ಯದನವದ್ಯವರಹೃದ್ಯರವಭೃಂಗೈಃ |

ಸಂಕುಲಿತಕುಂತಳಕುಲಾಕುಲಮುಖಾಬ್ಜಂ

ಸಂಸ್ಕರ -

|| ೪ ||

ಅನಿತರಸಾಧಾರಣೇ ವದನಸೌರಭೇ ಸರಾಗಂ ಯನ್ಮನಃ ತೇನ ಮಾದ್ಯದ್ಭಿಃ
ಭೃಂಗೈಃ ಸಂಕುಲಿತಂ ಕುಂತಳಕುಲಮ್ | ಭೃಂಗರವಸ್ತ್ರಭಿರ್ವಿಶಿಷ್ಟತೇ-ಅನವದ್ಯ
ಇತಿ, ವರ ಇತಿ, ಹೃದ್ಯ ಇತಿ | ಅನವದ್ಯ, ಅತ ಏವ ವರಃ ಹೃದ್ಯಶ್ಚ
ಶ್ರವಣಮಧುರಃ ||

ಮುಂಗುರುಳು ನಲಿದಾಡುವ ಆ ಮೋರೆ ಒಂದು ತಾವರೆ. ಜೇನು
ಕುಡಿದು ಮತ್ತೇರಿ, ಮಧುರವಾಗಿ ರೋಗಿಸುವ ತುಂಬಿಗಳು ಆ ಅಪೂರ್ವ
ಕಂಪಿಗೆ ಮನಸೋತು ಅದನರಸುತ್ತ ಆ ಮೋರೆಯ ಸುತ್ತ ಸುಳಿಯುತ್ತಿವೆ- .

* ಕೆಲವು ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಕೈತಪ್ಪೋ, ಪ್ರಕ್ಷೇಪವೋ
ಹೇಳುವಂತಿಲ್ಲ.

ನೀಲಮಣಿನೀರದನಿರಂಜಿತತನುಶ್ರೀ-

ಸಂಜಿತಸದಂಜನರುಚಂ ಜಗತಿ ಹೃದ್ಯಮ್ ।

ರಂಜಿತಜನಂ ದುರಿತಭಂಜನಮಜಸ್ರಂ

ಸಂಸ್ಕರ-

॥ ೫ ॥

ನೀಲಮಣಿರ್ಮರತಕ ಇವ, ಸನೀರನೀರದ ಇವ ಚ ರಂಜಿತಾ ತನು-
ಶ್ರೀರ್ಭಗವತಃ । ತಯಾ ಸತೀ ರಮಣೀಭಿರಾದ್ರಿಯಮಾಣತಯಾ ರಮಣೀ-
ಯಾಃಪಿ ಅಂಜನರುಚಿರ್ಜಿತಾ । ರಂಜಿತೋಽನೇನ ಪ್ರಜಜನಃ ನಿಜಜನಶ್ಚ ॥

ಕಾಣುವ ಕಣ್ಣಿಗೆ ರಮ್ಯವಾದ ಆ ಮೈಯ ಕಾಂತಿ ಇಂದ್ರನೀಲಕಿಂತಲು
ಮೇಲು; ಮುಗಿಲಿಗಿಂತಲು ಮಿಗಿಲು. ಹೊಳೆವ ಕಾಡಿಗೆಯ ಕಪ್ಪಂತು ಏನು
ಬಂತು! ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಬಾಲಲೀಲೆಗಳಿಂದ ಲೋಕದ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹಬ್ಬವಾದವನನ್ನು.
ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಂಬಿದವರ ದುರಿತವನು ದೂರೀಕರಿಸುವವನನ್ನು - .

ಭಕ್ತಜನಕಲ್ಪತರುಮಲ್ಪತರಹಾಸ್ಯ-

ರಾಂತರಹರಂ ತನುಭೃತಾಮತನುಶೋಭಮ್ ।

ಘೋಷವರಯೋಷಿದುರುತೋಷಕರವೇಷಂ

ಸಂಸ್ಕರ-

॥ ೬ ॥

ಆಂತರಂ ಮಾನಸೀ ಪೀಡಾ । ಅಥವಾ ಆಂತರಮಿತಿ ಮನ ಏವೋಚ್ಯತೇ ।
ಆಂತರಹರಮಿತಿ ಮನೋಹರಮ್ । ಘೋಷ ಆಭೀರಪಲ್ಲಿ । ತತ್ರ ವರಂ
ನಂದಗೋಕುಲಮ್ । ವರಯೋಷಿತೋ ವಾ ಗೋಷ್ಯಃ ॥

ಭಕ್ತರಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವಾದವನನ್ನು; ಮೆಲುನಗೆಯಿಂದ ಜೀವಕೋಟಿಯ
ಬಗೆಯ ಕದ್ದವನನ್ನು; ಹಿರಿಯ ಕಾಂತಿಯ ಚೆಲುವನನ್ನು; ಗೊಲ್ಲರ ಕೇರಿಯ
ಹುಡುಗಿಯರನೆಲ್ಲ ಮೈಮರೆಸಿದಂಥ ಚೆಲುವೇಷದವನನ್ನು - .

ನಿರ್ಮಲತಮಂ ಸಕಲಮಂಗಲದಮಂಗಂ

ಸಂಗರಹಿತೈರಹರಹರ್ಮಹಿತಮಂತಃ ।

ಯಸ್ಯ ಕಮನೀಯಮವನೀತಳವಿಲೋಳಂ

ಸಂಸ್ಕರ-

॥ ೭ ॥

ಸಂಗರಹಿತೈಃ ನಿಸ್ಸಂಗೈಃ ಮುಕ್ತೈರ್ಭಕ್ತೈರ್ವಾ । ಅಹರಹರಂತರ್ಮನಸಿ
ಮಹಿತಂ ಪೂಜಿತಮಂಗಂ ಶರೀರಮ್ । ಕೇಚಿತ್ ಸ್ವಂಗರಹಿತೈರಿತಿ ಪಠಿತ್ವಾ
ಭೌತಿಕಾಂಗರಹಿತೈರಿತಿ ವ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । “ಅಂಗಂ ವಪುರ್ವರ್ಷ ಪುರಂ ಚ
ಪಿಂಡಮ್” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ ॥

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿ ಈ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಓಡಾಡಿದ, ಎಲ್ಲ ಮಂಗಲವನ್ನು ನೀಡುವ, ಚೆಲುವಿಗು ಚೆಲುವಾದ, ದೋಷದೂರನಾದ, ಇವನ ರೂಪವನ್ನು ಭವದ ಸಂಗ ತೊರೆದ ಸಜ್ಜನರು ದಿನವೂ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ— .

ಸ್ವರ್ಣಗುಣಲಗ್ನಪರಿಭಾಸ್ವದಮಲಶ್ರೀ—

ಕರ್ಣಸುಖಕಾರಣಕಲಕ್ಷಣಿತಕಾಂತ್ಯೈಃ ।

ಕಿಂಕಿಣಿಗಣೈರಲಮಲಂಕೃತನಿತಂಬಂ

ಸಂಸ್ಕರ—

॥ ೮ ॥

ಸ್ವರ್ಣಸೂತ್ರೇ ಸಂಯೋಜತೈಃ ಭಾಸುರಸ್ವಚ್ಛಕಾಂತಿಭಿಃ ಕರ್ಣಸುಖಾವಹೇನ ಕಲಕ್ಷಣಿತೇನ ಚ ಮಧುರೈಃ ಕಿಂಕಿಣಿಗಣೈರಲಂಕೃತನಿತಂಬಮ್ ॥

ಸೊಂಟದಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಚಿನ್ನದ ದಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಣೆದ, ಬೆಳಗುವ ಕಾಂತಿಯ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆಗಳ ರುಣಿರುನಾದದಿಂದ ಕೇಳುವ ಕಿವಿಗೆ ತಂಪನ್ನೆರೆ ದವನನ್ನು— .

ಗೋಪಗೃಹಗಂ ಬಹುಪಯೋಽನ್ನನವನೀತಂ

ಭೋಜಯತಿ ಬಾಲಸಮಿತಿಂ ಬಲಯುತೋ ಯಃ ।

ಹಸ್ತಯುಗಳೇನ ಸುನಿರಸ್ತಭಯಮಶ್ವನ್

ಸಂಸ್ಕರ—

॥ ೯ ॥

ಪಯೋನ್ನಂ ಪಾಯಸಮ್ । ತತ್ಸಹಿತಂ ನವನೀತಮ್ । ಬಲರಾಮ-ಯುತಃ ಬಾಲಸಮಿತಿಂ ಹಸ್ತಯುಗಳೇನ ಭೋಜಯತಿ; ಸ್ವಯಂ ಚ ತೈಃ ಸಹಾಶ್ವನ್; ಗೋಪ್ಯ ಆಗತ್ಯ ಭರ್ತ್ಸಯೇಯುರಿತಿ ಬಾಲಾನಾಂ ಭಯಂ ಚ ಸ್ವಯಮಪನುದನ್ ॥

ಬಲರಾಮನ ಜತೆಗೆ ಗೊಲ್ಲರ ಮನೆಗೆಲ್ಲ ಹೊಕ್ಕು, ಅಲ್ಲಿ ಬೆಣ್ಣೆ, ಪಾಯಸ ಕದ್ದು ತಾನು ಮೆದ್ದವನನ್ನು; ಕೇರಿಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ತೆಗೆದು ಕೊಟ್ಟು, ಧೈರ್ಯತುಂಬಿ ತಿನ್ನಿಸಿದವನನ್ನು— .

ಆಪ್ತಜನರಕ್ಷಣಕೃತೇ ಸುಕೃತಲೀಲಃ

ಸಪ್ತದಿನಮದ್ರಿಮುದದೀಧರದಧೀಶಃ ।

ಸಪ್ತಶರದೇಕಕರತೋ ಗುರುತರಂ ಯಃ

ಸಂಸ್ಕರ—

॥ ೧೦ ॥

ಆಪ್ತಜನರಕ್ಷಣಕೃತ ಏವಾಯಂ ಕೃತಲೀಲ ಇತ್ಯತ ಏವ ಜಗದಧೀ-
ಶೋಯಂ ಸಪ್ತಹಾಯನೋ ಬಾಲತರಃ ಸನ್ನಪಿ ಏಕಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕರೇ ಸಪ್ತದಿನಾನಿ
ಮಹಾಂತಂ ಗೋವರ್ಧನಮದ್ರಿಮುದದೀಧರತ್ | “ಹಾಯನಾಬ್ಜಶರದ್ವರ್ಷ-
ಸಂವತ್ಸರಸಮಾಃ ಸಮಾಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ ||

ತನ್ನನ್ನು ನಂಬಿದವರನ್ನು ಕಾಪಾಡಲೆಂದು, ತಾನಿನ್ನೂ ಏಳರ ಹರೆಯದ
ಪುಟ್ಟ ಮಗುವಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ, ಭಾರಿ ಗಾತ್ರದ ಗೋವರ್ಧನವನ್ನು ಏಳು
ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಲೀಲೆಯಾಡಿದ ಜಗದ
ಅಧಿದೈವವನ್ನು - .

ಮಾಧವಮುಮಾಧವಪುರಂದರಪುರೋಗೈ-

ರಾದರಪುರಸ್ಸರಮುಪಾಹೃತಸಪರ್ಯಮ್ |

ರಾಧಿತಸುರಾಧಿಪವಿರೋಧಿಜನತಾಧಿಂ

ಸಂಸ್ಥರ -

|| ೧೧ ||

“ಅರ್ಚಾ ಪೂಜಾ ಸಪರ್ಯಾ” ಇತಿ ಚ | ಸುರಾಧಿಪವಿರೋಧಿನಾಂ
ಆಸುರಜನತಾನಾಂ ರಾಧಿತಃ ಸಾಧಿತಃ ಆಧಿರ್ಮಾನಸೀ ಪೀಡಾ ಯೇನ ತಾದೃಶಃ ||

ರುದ್ರ-ಇಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲು
ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿತವಾದ ಪೂಜೆಕೊಳ್ಳುವ ರಮೆಯರಸನನ್ನು; ದೇವತೆಗಳನ್ನು
ವಿರೋಧಿಸುವ ದಾನವಕೋಟಿಗೆ ದುಃಖ ತಂದವನನ್ನು - .

ಮಧ್ವಪರಮಾಧ್ವನಿ ಮತಾಮತಮತೀನಾಂ

ಬಂಧುಮತಿಬಂಧುರಧಿಯಾಂ ಸ್ವಗುಣಸಿಂಧೌ |

ಜ್ಞಾನಗುಣಮಾನಿತಸುಮಾನಸಜನಾನಾಂ

ಸಂಸ್ಥರ -

|| ೧೨ ||

ಮಧ್ವಸ್ಯ ಪರಮಾಧ್ವನಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಲಕ್ಷಣೇ ಮತಾಮತಮತೀನಾಂ
ಸಹಮತಮನಸಾಂ ಸತಾಮ್ | ವದಾವದಮಿತ್ಯಾದಿವತ್ ಮತಾಮತಮಿತಿ ಚ
ಭವತಿ | ಸಮ್ಮತಮಿತ್ಯರ್ಥಃ | “ಚರಿಚಲಿಪತಿವದೀನಾಮ್ -” ಇತಿ ವಾರ್ತಿಕೇ
ತ್ವಿದಮಪ್ಯುಪಸಂಖ್ಯೇಯಮ್ | ಮಧ್ವಸ್ಯಾಧ್ವನಿ ಯನ್ಮತಂ ತದೇವ ಆಮತಂ
ಸಮ್ಮತಂ ಯಸ್ಯಾಸ್ತಾದೃಶೀ ಮತೀರ್ಯಪಾಮಿತಿ ವಾ | ಸ್ವಗುಣಸಿಂಧೌ ಭಗವತಿ
ಅತಿಬಂಧುರಧಿಯಾಂ ನಿಬದ್ಧಮನಸಾಮ್ | ಜ್ಞಾನಗುಣೇನ ಮಾನಿತಾ ಯೇ
ಸುಮಾನಸಜನಾಃ ಸುರಾಃ ಪಂಡಿತಾ ವಾ ಸಜ್ಜನಾಃ | ತೇಷಾಮಸೌ ಬಂಧುಃ ||

ಮಧ್ವಮುನಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನೇ ನಂಬಿ ನಡೆವವರ
ಕುಲದೈವವನ್ನು; ಗುಣಗಳ ಕಡಲು ಭಗವಂತನೆಂದು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿ
ತಿಳಿವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡು ತಿಳಿಯಾದ ಬಗೆಯವರ ಬಂಧುವನ್ನು - .

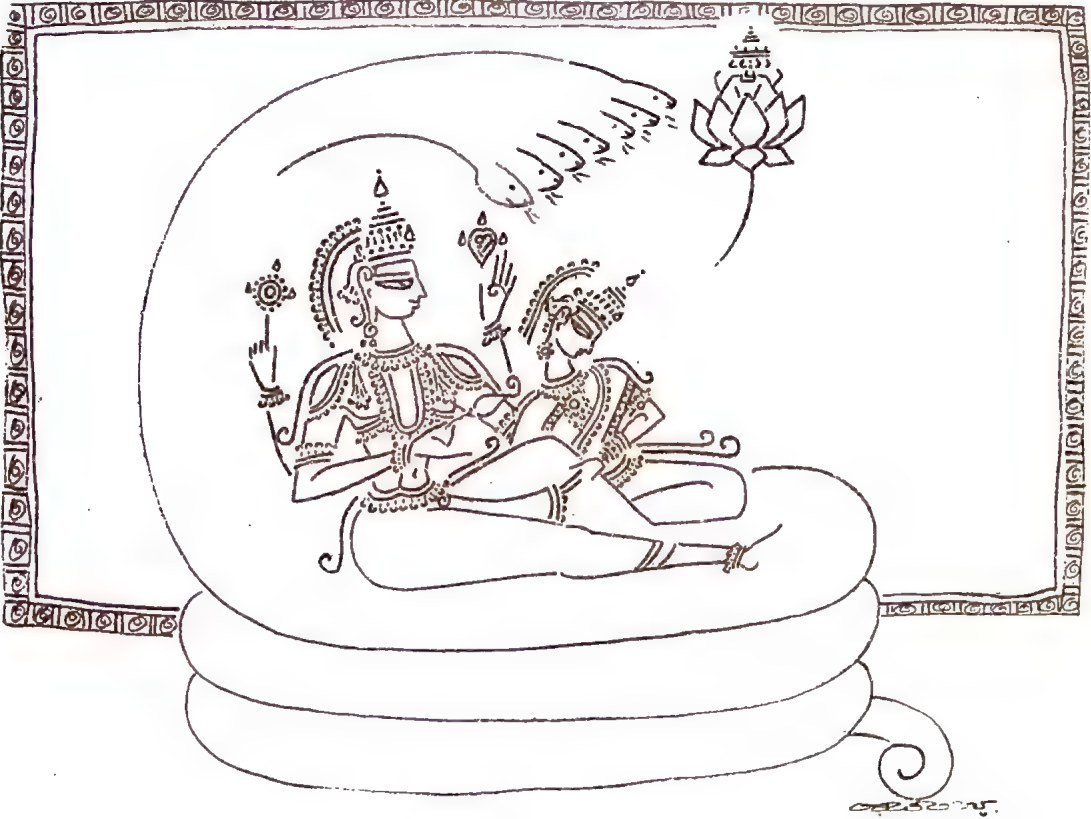
ಶ್ರೀಪತಿಮುದಾರಘನಿರಾಜಶುಭಭೋಗೇ
ದೇವವರಸೇವಿತಪಯೋನಿಕರವಾರ್ಧಾ |

ಶಾಯಿನಮಮೇಯಸುಖಚಿತ್ತನುಮಚಿಂತ್ಯಂ
ಸಂಸ್ಕರ ಸದಾಂತರ ಮುಕುಂದಮತಿಕಾಂತಮ್* ||

|| ೧೩ ||

ಘನಿರಾಜಶುಭಭೋಗೇ ಶಯಾನಮ್ | “ಅಹೇ: ಶರೀರಂ ಭೋಗಃ
ಸ್ಯಾತ್” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ ||

ಓ ನನ್ನ ಬಗೆಯೆ, ಸದಾ ನೆನೆಯುತ್ತಿರು ಅಂಥ ರಮೆಯರಸನನ್ನು;
ಹಾಲು ಕಡಲಲ್ಲಿ, ನಸೆಯಾದ ಹಾವಿನ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದವನನ್ನು;
ಹಿರಿಯ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಕೊಂಡವನನ್ನು; ಬಗೆಗೆ ನಿಲುಕದ
ಮಹಿಮೆಯವನನ್ನು; ಜ್ಞಾನಾನಂದಶರೀರನನ್ನು; ನೆನೆಯಲಾಗದ ಹಿರಿಮೆಯ
ವನನ್ನು; ಲೋಕೋತ್ತರ ಸುಂದರನನ್ನು; ಮುಕುಂದನನ್ನು.

* “ಮುಕುಂದಸ್ತೋತ್ರ” ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕಲ್ಯಾಣೇ
ದೇವಿಯೆ ಬರೆದದ್ದು ಎಂದು ಐತಿಹ್ಯ. ಭಗಣ, ಜಗಣ, ಸಗಣ, ನಗಣ ಮತ್ತು
ಎರಡು ಗುರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು “ಇಂದುವದನಾವೃತ್ತ” ಎಂದು
ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. “ಪ್ರೋಕ್ಷೇಂದುವದನಾ ಪ್ರಾಜ್ಞೈರ್ಭಜಸೈರ್ನಗುರು-
ದ್ವಯೈಃ”. (ಮುದಾರಮರಂದಚಂಪೂ).

ಹಾಡು : ಎಂಟು

[ಪೂರ್ಣಬೋಧಸ್ತೋತ್ರ]

ನಳಿನಸೌಂದರ್ಯಜಿಷ್ಣುಂ ಪದಾಭ್ಯಾಂ
ಲಳಿತರೂಪಾಂಗುಲೀಮಂಗಲಾಭ್ಯಾಮ್ ।

ದಳಿತನೂತ್ನೇಂದುಮಾನಂ ನಖಾಲ್ಯಾ
ದಳಿತಶೋಣೋಪಲಾಳಿಕನಾಲ್ಯಾ ॥ ೧ ॥

ಪ್ರಣತವಾನ್ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣಭೂತಂ
ಪ್ರಣತಿಭಿಃ ಪ್ರೀಣಯೇ ಪೂರ್ಣಬೋಧಮ್ ॥ [ಧ್ರುವಪದ]

ಅಥ ಗುರುಪರಮಃ ಪಾದಾದಿ ಕೇಶಾಂತಂ ವರ್ಣ್ಯತೇ । ಶೋಣೋಪಲಸ್ಯ
ಪದ್ಮರಾಗಸ್ಯ ಯೋಽಳಿಕಃ ವೃಥಾಮಾನಸ್ತಸ್ಯ ನಾಲೀ ಪ್ರಣಾಲೀ ದಲಿತಾ ಯಯಾ
ತಯಾ ನಖಾವಲ್ಯಾ ದಲಿತತರುಣೇಂದುಮಾನಂ ಚ । ಪ್ರಣತವಾನ್ ಪ್ರಹ್ಲೋ
ಭವನ್ ಪ್ರಣತಿಭಿಃ ಸ್ತುತಿವಚನೈಃ ಪ್ರೀಣಯೇ ॥

ತಾವರೆಯ ಚೆಲುವನ್ನು ಮೀರಿಸುವಂಥ ಕಾಲುಗಳು. ಕಣ್ಸೆಳೆಯುವ
ಸುಂದರವಾದ ಬೆರಳುಗಳು. ಅದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ, ಬಿದಿಗೆಯ ಚಂದ್ರನನ್ನು
ನಾಚಿಸುವಂಥ ಚಂದದ ಉಗುರುಗಳು. ಈ ಉಗುರ ಕೆಂಪು ಕಾಂತಿಯ
ಮುಂದೆ ಪದ್ಮರಾಗದ ಪೊಳ್ಳುಹಮ್ಮು ಹಾಳಾಯಿತು. ಅಂಥ ಪೂರ್ಣಬೋಧ
ಮುನಿಯನ್ನು, ಜೀವಲೋಕದ ಉಸಿರಾದ ಪ್ರಾಣದೇವನನ್ನು ಕಾಲಿಗೆರಗಿ
ಸ್ತುತಿವಚನಗಳಿಂದ ಒಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಹಿವಿಹಂಗೇಶಭೂತೇಶಪೂರ್ವೈ-

ರಹಮಹಂಪೂರ್ವಮಿತ್ಯಾಪ್ತಚಿತ್ಯೈಃ ।

ಮುಹುರಹೋ ಮಾಂಸನೇತ್ರೈರದೃಷ್ಟೈ-

ರಿಹ ಸಮಾಜುಷ್ಟಜಂಘಾಂಘ್ರಿರೇಣುಮ್ ॥ ೨ ॥

ಪ್ರಣತವಾನ್ -

॥

ಅಹೀಶವಿಹಂಗೇಶಭೂತೇಶಪೂರ್ವೈಃ । ಅಹಮಹಂಪೂರ್ವಮಿತಿತ್ಯಹ-
ಮಹಮಿಕಯಾ । “ಅಹಮಹಮಿಕಾ ತು ಸಾ ಸ್ಯಾದ್ ಯತ್ ಕ್ರಿಯತೇ
ಸ್ಪರ್ಧಯಾಧಿಕಂ ಕಿಂಚಿತ್” ಇತಿ ರತ್ನಮಾಲಾ । ಯದಿ ದೇವೈಃ ಸಮಾಜುಷ್ಟಃ

ಕಿಮಿತಿ ತರ್ಹಿ ತಥಾ ನ ದೃಶ್ಯತೇ? ಆಹ-ಮಾಂಸನೇತ್ರೈರ್ಮನುಷ್ಯೈರದೃಷ್ಟೈಃ
ದೇವೈಃ ॥

ಶೇಷ, ಗರುಡ, ರುದ್ರ, ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ನಾಮುಂದು
ತಾಮುಂದು ಎಂದು ಬಯಸಿಬಂದು, ಮನುಷ್ಯರ ಈ ಮಾಂಸನೇತ್ರಗಳಿಗೆ
ಅದೃಶ್ಯರಾಗಿ ನಿಂದು, ಅವನ ಕಾಲು ತಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ; ಪಾದಧೂಳಿಯನ್ನು
ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ; ಅಂಥ ಪೂರ್ಣಬೋಧಮುನಿಯನ್ನು -

ಕನಯಮಾನಂ ದಧಾನಂ ಪ್ರಕಾಶೈಃ

ಕನಕಕೌಶೇಯಮಾಶಾವಕಾಶಮ್ |

ಜನಮನೋಹಾರಿವೃತ್ತೋರುಕಾಂತ್ಯಾ

ಜನಿತಸಂಪರ್ಕಸಂಪದ್ವಿಶೇಷಮ್

॥ ೩ ॥

ಪ್ರಣತವಾನ್ -

॥

ಸ್ವಕಾಯಪ್ರಕಾಶೈಃ ಆಶಾವಕಾಶಂ ಕನಯಮಾನಂ ದೀಪಯಂತಮ್ |
ಉರುಕಾಂತ್ಯಾ ಜನಿತಃ ಸಂಪರ್ಕಃ ಅತ ಏವ ಸಂಪದ್ವಿಶೇಷಶ್ಚ ಯಸ್ಯ ತತ್
ತಾದೃಶಂ ಪೀತಕೌಶೇಯಂ ದಧಾನಮ್ | ಕನೀ ದೀಪ್ತಿಕಾಂತಿಗತಿಷು ॥

ಉರುಟಾದ, ಚೆಲುವು ತುಂಬಿ ಸೊಗಯಿಸುವ ತೊಡೆಗಳ ಕಾಂತಿಯ
ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ . ಇನ್ನಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಕಳೆಗೊಂಡ ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣದ ಪಟ್ಟಿ
ತೊಟ್ಟವನನ್ನು; ತನ್ನ ಮೈಯ ಮಿಸುನಿಕಾಂತಿಯಿಂದ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ
ಬೆಳಗಿಸುವವನನ್ನು -

ಪರದುರಾರೋಹಮಾರೋಹಯೇದ್ ಯಂ

ಪುರುಷಕಾಂಡಪ್ರಕಾಂಡೋ ನಿಜಾಂಕಮ್ |

ನಿರವಧಿಸ್ನೇಹಸಂದೋಹಮಂದ-

ಸ್ಫುರಿತಹಾಸಾವಲೋಕೇನ ಸಾಕಮ್

॥ ೪ ॥

ಪ್ರಣತವಾನ್ -

॥

ಪುರುಷಕಾಂಡಃ ಪುರುಷಸಮುದಾಯಃ | “ಪ್ರಸ್ತಾವೇ ಸಂಘಾತೇ
ಕುತ್ವಾಯಾಮಾಯುಧೇ ಜಲೇ ಕಾಂಡಮ್” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ |
ಇದಮಸ್ತ್ರಿಯಾಮ್ | ತತ್ರ ಪ್ರಕಾಂಡ ಉತ್ತಮಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮೋ
ನಾರಾಯಣಃ | “ಪ್ರಕಾಂಡೋದ್ಧೌ ಪ್ರಶಂಸಾಯಾಮ್” ಇತಿ ಚ |
ರಮಾಮೃತೇ ಪರದುರಾರೋಹಂ ಪರೇಣ ವಾಯೋರವರೇಣ ದುರಾರೋಹಂ
ವಾ ನಿಜಾಂಕಮಾರೋಪಯತ್ | ತದುಕ್ತಮ್ - “ಅಚ್ಯುತಾಂಕೇ ಸ್ವಾಸೀನಮ್”
ಇತಿ | ಮಂದಸ್ಫುರಿತೇನ ಹಾಸೇನ ಸಹಿತೋಽವಲೋಕಃ ॥

ಪರಮಪುರುಷನಾದ ನಾರಾಯಣ ಇತರರಿಗೆ ದೊರಕದ ತನ್ನ
ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಷರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡವನನ್ನು; ಅಪಾರವಾದ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮಿನುಗಿದ ಮೆಲುನಗೆಯೊಡನೆ ಬೆರೆತ ನಾರಾಯಣನ
ಮೆಲುನೋಟದ ಹರಕೆ ಪಡೆದವನನ್ನು - .

ಸುವಲಿಭಂ ಭದ್ರಗಂಭೀರನಾಭಿಂ

ಶಿವಮುದಾರೋದರಂ ಮಂಜುಮಧ್ಯಮ್ |

ಸುವಿಪುಲೋರಘ್ವಲಂ ಮಾನಯಂತೇ

ಕವಿಜನಾ ಯಸ್ಯ ಸಂದೇಹದೇಹಮ್

|| ೫ ||

ಪ್ರಣಿತವಾನ್ -

||

ಸುವಲಿಭಮ್ | ತುಂದಿವಲಿವಟಿಭ್ಯೋ ಭಃ | ಭದ್ರಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸುಂದರಂ
ವಾ | ಉದಾರಮಿತಿ ಚ ಸ ವಿವಾಧಃ | ಉದ್‌ಗತದೋಷಂ ವಾ | ವಿಪುಲಂ
ವಿಶಾಲಮ್ | ಸಂದೇಹದೇಹಂ ಮಧ್ಯದೇಹಮ್ | ಯದ್ಯಪಿ ಸಂದೇಹ ಇತ್ಯೇವ
ಮಧ್ಯದೇಹ ಉಚ್ಯತೇ | ತಥಾಪಿ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ವಿಶೇಷಣಮಾತ್ರಪರ್ಯವಸಾಯಿ
ಭವತಿ | ವಿಶೇಷ್ಯಾಂತರಶ್ರವಣಾತ್ | ಸಂದೋಹದೇಹಮಿತಿ ಪಠಂತೋ
ಭ್ರಾಂತಾಃ ||

ಒಪ್ಪಾದ ಉದರದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಮೂರು ರೇಖೆಗಳ,
ಸುಂದರವಾದ ಹೊಕ್ಕುಳ ಕುಳಿಯ, ಅಳತೆ ಮೀರದ ಹೊಟ್ಟೆಯ, ಚೆಲುವಾದ
ನಡುವಿನ, ಹರವಾದ ಎದೆಯ, ಈ ನಡುಮೈಯನ್ನು ಕಂಡು ಮೈ ಮರೆತ
ಕವಿಗಳು ಕೊಂಡಾಡಿದವನನ್ನು - .

ವಿಕಟಸುಸ್ತಂಭಸಂಭಾವನೀಯಂ

ಪ್ರಕಟಮಂಭೋಜನಾಭೋಪಭಾಜಾ |

ವಿಕಟವಿದ್ಯಾವಿಲಾಸಾಂಗಣಂ ಧೀ-

ಸ್ಫುಟಕನನ್ಮೃಟಪಂ ಯಸ್ಯ ರಮ್ಯಮ್

|| ೬ ||

ಪ್ರಣಿತವಾನ್ -

||

ವಿಕಟ ಉಗ್ರಃ ಸುಸ್ತಂಭಃ ವಿಷಯಸ್ಥಗನಮ್ | ಇಂದ್ರಿಯಜಯ ಇತ್ಯೇತತ್ |
ಸ ವಿವ ವಿಶಾಲೋ ರಮ್ಯೋ ವಾ ಸ್ತಂಭಃ | ತೇನ ಸಂಭಾವನೀಯಂ
ಮಂಟಪಮ್ | ಅಂಭೋಜನಾಭಸ್ಯೋಪಪನ್ನೇನ ಭಜನೇನ ಶ್ರೇಷ್ಠವಿದ್ಯಾನಾಂ
ವಿಲಾಸಾಂಗಣಮ್ | ಧೀರೇವ ಸ್ಫುಟಂ ಕನತ್ ಕಾಂತಿಮತ್ ಮಂಟಪಮ್ |
“ವಿಕಟಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೇಽಪಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಮ್” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | “ವಿಕಟಃ ಪೃಥುಕೇ
ರಮ್ಯೇ ವಿಶಾಲವಿಕರಾಳಯೋಃ” ಇತಿ ದಂಡನಾಥಃ ||

ಇವನ ಬಗೆ ಭಗವಂತನ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಒಂದು ಚೆಲು ಮಂಟಪ. ವಿಷಯನಿಗ್ರಹವೆಂಬ ಭಾರಿ ಕಂಬಗಳಿಂದ ಈ ಮಂಟಪವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ಯೆಗಳಿಗೂ ಇದೊಂದು ನಾಟ್ಯರಂಗಸ್ಥಳ. ಅಂಥ ಪೂರ್ಣಬೋಧಮುನಿಯನ್ನು -

ಭುಜಗಭೋಗಾಭಮುದ್ಯಮ್ಯ ಹೃದ್ಯಂ
ನಿಜಭುಜಂ ದಕ್ಷಿಣಂ ಲಕ್ಷಣಾಡ್ಯಮ್ |

ಲಳಿತಮುದ್ರಿಕ್ತವಿಜ್ಞಾನಮುದ್ರಂ
ಭಜಭಜಾನಂತಮಿತ್ಯಾಲಪಂತಮ್

|| ೭ ||

ಪ್ರಣತವಾನ್ -

||

ಉದ್ರಿಕ್ತಾ ಉನ್ನತಾ ವಿಜ್ಞಾನಮುದ್ರಾ ||

ಶುಭಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ, ಹಾವಿನ ಮೈಯಂತೆ ನಿಡಿದಾದ ತನ್ನ ಬಲದ ತೋಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿರಿಯ ಜ್ಞಾನಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಜನತೆಯನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತ, “ಭಗವಂತನನ್ನು ಭಜಿಸಿರಿ, ಭಜಿಸಿರಿ” ಎಂದು ಕರೆ ನೀಡುತ್ತಿರುವವನನ್ನು -

ಭವದವೋಷ್ಟೇನ ತಾತಪ್ಯಮಾನಾನ್
ಭುವಿ ಪರಂ ನಾಥಮಪ್ರೇಕ್ಷಮಾಣಾನ್ |

ಭುವನಮಾನ್ಯೇನ ಚಾನ್ಯೇನ ದೋಷ್ಣಾ
ಭವತು ಭೀರ್ಮೇತಿ ನಃ ಸಾಂತ್ವಯಂತಮ್ || ೮ ||

ಪ್ರಣತವಾನ್ -

||

ಪರಮನ್ಯಮ್, ಅಧಿಕಂ ವಾ ಮಾ ಭೀರಸ್ಮಾದಿತಿ ಹಿ ಭೀಮಃ ||

ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕಾಳ್ಗಿಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಂದು ಕಂಗಾಲಾದವರಿಗೆ, ಬೇರೆ ಪಾರು ಗಾಣಿಸುವವರನ್ನು ಕಾಣದೆ ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಶರಣು ಬಂದವರಿಗೆ, ಲೋಕಮಾನ್ಯವಾದ ತನ್ನ ಇನ್ನೊಂದು ತೋಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಬೀಸಿ, “ನಾನಿದ್ದೇನೆ, ಹೆದರಬೇಡಿ” ಎಂದು ಸಂತೈಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನು -

ಅಧಿಗಲಂ ವಾನರೋ ವನ್ಯಮಾಲಾಂ
ವಿಧಿಮುಖೋದಾರಭೂಭಾರಮಾಲಾಮ್ |

ವಿಧಿವಿಧಾತ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಾಂ ಪುರಾ ಯೋ
ವ್ಯಧಿತ ಲೋಕಾತತಾಂ ಕೀರ್ತಿಮಾಲಾಮ್

ಪ್ರಣತವಾನ್ -

|| ೯ ||

||

ಪ್ರಥಮಾವತಾರೇ ವಾನರಃ ಸನ್ ವನ್ಯಕುಸುಮಕೃತಾಂ ಮಾಲಾಂ
ಅಧಿಗಲಂ ವ್ಯಧಿತ | ತಥಾ ವನನೀಯಾಂ ಭಜನೀಯಾಂ ಜಾನಕೀದತ್ತಾಂ
ಹಾರಾವಳೀಮಧಿಗಲಂ ವ್ಯಧಿತ | ಕ್ವಚಿದ್ ವಂದ್ಯಮಾಲಾಮಿತ್ಯಪಿ ಪಠ್ಯತೇ |
ಅಥ ದ್ವಿತೀಯಾವತಾರೇ ನರಃ ಭೀಮಃ ಸನ್ ವಿಧಿಮುಖಾನಾಮಪಿ ದೇವಾನಾಂ
ಉದಾರೋ ಮಹತ್ತರೋ ಯೋ ಭೂಭಾರಃ | “ಉದಾರೌ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಥೌ”
ಇತಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ | ತಾಮೇವ ಮಾಲಾಂ ವನ್ಯಮಾಲಾಂ ವಾ ಕಾನನ-
ಕುಸುಮಸ್ರಜವಿವಾನಾಯಾಸೇನ ಸ್ವಸ್ಕಂಧೇ ನಿಧಾಪಯಾಮಾಸ | ಭುವೋ
ಭರಮವಾತಾರಯತ್ | ತದೇತತ್ ಸರ್ವಂ ವಿಧಿವಿಧಾತುಃ ಭಗವತಃ ಪರಮಾನು-
ಗ್ರಹಭಾಜನಸ್ಯ ತಸ್ಯೈವ ಹಿ ಸಾಧ್ಯಮ್ | ತೃತೀಯಾವತಾರೇ ಪುನಸ್ತುರೀಯಾ-
ಶ್ರಮಂ ಶ್ರಯನ್ನಕ್ಷಮಾಲಾಮಧಿಗಲಂ ವ್ಯಧಿತ | ಏವಂ ತ್ರಿಭಿರವತಾರೈಃ
ಸ್ವಕೀರ್ತಿಮಾಲಾಂ ಲೋಕೇಷು ವಿತತಾಂ ವ್ಯಧಿತ ||

ಬ್ರಹ್ಮನಿಗು ಪಿತನಾದ ಭಗವಂತನ ಅಣತಿಯಂತೆ ಮೊದಲು ಕಪಿಕುಲ
ದಲ್ಲಿ ಹನುಮಂತನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದನು; ಕಾಡುಹೂಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು
ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟನು; ಸೀತಾಮಾತೆ ಕೊಟ್ಟ ಹಾರಾವಳಿಯನ್ನು ಹರಕೆಯಂತೆ
ತೊಟ್ಟನು; ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗು ತಲೆಬೇನೆಯನ್ನಿತ್ತಿದ ಈ ಭೂಭಾರದ ಹೊಣೆ
ಯನ್ನು ಮಾಲೆಯಂತೆ ಹೆಗಲ ಮೇಲೇರಿಸಿಕೊಂಡನು; ಮಧ್ವಮುನಿಯಾಗಿ
ಅಕ್ಷಮಾಲೆಯನ್ನು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟನು; ಹೀಗೆ ಮೂರೂ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ
ತನ್ನ ಕೀರ್ತಿಮಾಲೆಯನ್ನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿಸಿದನು. ಅಂಥ
ಪೂರ್ಣಬೋಧಮುನಿಯನ್ನು -

ಮೃದುತಮಂ ವಿಭ್ರಮಂ ಬಿಭ್ರದಾಸೀದ್

ವದನಮಿಂದೋಃ ಸಮಂ ಯಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ |

ಮದನಮುದ್ದೀಪಯೇದಿಂದುರೇತ-

ನೃದಸಖಂ ಸಂದಹೇದೇಷ ಭೇದಃ

|| ೧೦ ||

ಪ್ರಣತವಾನ್ -

||

ಮೃದುತಮಂ ಸುಕುಮಾರಮ್ | ಯತ್ರ ನಿಷಕ್ತಂ ನಯನಂ ನಾನ್ಯತ್ರ
ಪ್ರಸರತಿ | ಯದ್ ರೂಪಮಾಸೇಚನಕಮಾಹುಃ | ವಿಭ್ರಮಃ ಶೋಭಾ |
“ಶೋಭಾರ್ಥೇಽಪಿ ಪ್ರಯುಜ್ಯಂತೇ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ರೀಕಾಂತಿವಿಭ್ರಮಾಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ |
ನಾಯಂ ಕವಿಸಮಯ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ | ಕಿಂತು? ಸಾಕ್ಷಾದನುಪಚಾರತಃ | ಸಾಮ್ಯ-
ಮುದಿತಮ್, ವೈಷಮ್ಯಮುಚ್ಯತೇ - ಮದನಮ್ | ಇಂದುದ್ವೃಷ್ಟಃ ಸನ್ ಮದೇನ
ಸಹ ಮದನಂ ಜನಯೇತ್ | ಅಸ್ಯ ತು ವದನಂ ತಂ ಸಂದಹೇತ್ ನಾಶಯೇತ್ |
ಏಷ ವಿಶೇಷಃ | “ದರ್ಪೋ ಮದೋಽವಲೇಷಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | “ಭೇದಃ
ಸ್ಯಾದುಪಜಾಪೇ ಚ ವಿದಾರಣವಿಶೇಷಯೋಃ” ಇತಿ ದಂಡನಾಥಃ | ಕ್ವಚಿತ್

ಸಂದಯೇದಿತಿ ಪಠ್ಯತೇ । ತತ್ರ “ದಯ ವಧೇ” ಇತಿ ಕವಿಕಲ್ಪದ್ರುಮಃ । ಆತ್ಮನೇ-
ಭಾಷತ್ವಂ ತು ನಾಶ್ರಿತಮ್ ॥

ನಸೆಯಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಆ ಮೋರೆ ಚಂದ್ರನಂತೆಯೆ
ಚೆಲುವಾಗಿದೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅದು ಚಂದ್ರನಿಗಿಂತಲು ಮಿಗಿಲು; ಚಂದ್ರ ಮದ
ಬರಿಸುವ ಕಾಮವನ್ನು ಉದ್ದೀಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಮೋರೆ ಕಂಡವರ
ವಿಷಯಕಾಮನೆಯನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂಥ ಚೆಲುಮೋರೆಯವನನ್ನು -

ವಿಮುಮುಹುಃ ಸಿಂಹನಾದೇನ ದೈತ್ಯಾಃ

ಪ್ರಮುಮುಹುಃ ಸಜ್ಜನಾಃ ಸಾಧುವಾಣ್ಯಾಃ ।

ಮಮ ಗುರೋಃ ಪೂರ್ವತನ್ವೋರಿದಾನೀಂ

ಸಮಮಿದಂ ವಾಖ್ಯಯಾ ಯಸ್ಯ ಜಾತಮ್ ॥ ೧೧ ॥

ಪ್ರಣಿತವಾನ್ -

॥

ವಿಮೋಹೋ ಮೂರ್ಛಾರ್ಥಃ । ಪ್ರಮೋಹಃ ಪ್ರಮೋದಪಾರವಶ್ಯಮ್ ।
ಯಸ್ಯ ಮಮ ಗುರೋಃ ॥

ನನ್ನ ಗುರುವಿನ ಮೊದಲ ಎರಡು ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಹನಾದದಿಂದ
ದೈತ್ಯರೆಲ್ಲ ಮೂರ್ಛಗೊಂಡದ್ದುಂಟು; ಚೆಲುಮಾತಿನಿಂದ ಸಜ್ಜನರೆಲ್ಲ
ಸಂತಸಗೊಂಡದ್ದುಂಟು; ಈ ಅವತಾರದಲ್ಲಂತು ಅವನ ಪ್ರವಚನವೇ ಈ
ಎರಡೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪೂರೆಯಿಸುತ್ತದೆ -

ಶಿವಮುಖೈರೇಕತೋ ದೇವವೃಂದೈಃ

ಶುಕಮುಖೈರನ್ಯತಃ ಸನ್ಮನೀಂದ್ರೈಃ ।

ಶುಕಶುಚಿವ್ಯಾಖ್ಯಮಾಸ್ರಾಕುಲಾಕ್ಷೈಃ

ಶಿರಸಿ ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಂ ಭಕ್ತಿಹೇತೋಃ ॥ ೧೨ ॥

ಪ್ರಣಿತವಾನ್ -

॥

ಶುಕಸ್ಯ ಬಾದರಾಯಣೇರಿವ ಶುಚಿ ಪವಿತ್ರಂ ಪ್ರವಚನಂ ತಸ್ಯ । “ಶುಚಿ
ಮೇಧ್ಯಂ ಪವಿತ್ರಂ ಚ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನೇ । ಶುಚಿಃ ಶುದ್ಧಾ ವಾ । ಆನಂದಭರೇಣ
ಆಸ್ರಾಕುಲಾಕ್ಷೈಃ । ಆಸ್ರವಣಾದಾಸ್ರಂ ನಯನಜಲಮ್ । ಆಸ್ರಮಿತ್ಯೇವ ಪ್ರತನಂ
ರೂಪಮ್ । ಪುರಾಣಪ್ರಯೋಗಸಂವಾದಾತ್ । ಅಸ್ರಮಿತಿ ತ್ವರ್ವಾಂಚಃ
ಕೋಶಕಾರಾಃ । ಯಸ್ಯ ಕೃತೇ ಬದ್ಧೋಂಜಲಿಃ ಸ ಬದ್ಧಾಂಜಲಿಃ ॥

ಇವನು ಶುಕಮುನಿಯಂತೆ ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಪ್ರವಚನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ,
ಒಂದೆಡೆ ರುದ್ರಾದಿದೇವತೆಗಳು, ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಶುಕಾದಿ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರು

ಬೆರಗಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ, ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಆನಂದಾಶ್ರು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಆಲಿಸುತ್ತಾರೆ - .

ತರುಣಹಾರಾವಲೀದಂತಪಂಕ್ತಿಂ

ಶರಣದಂ ಶಾರದಾಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಚಮ್ ।

ಕರುಣಯಾ ಮಂದಹಾಸೇನ ಮಂದಂ

ಶರಣಯಾತಂ ಜನಂ ವೀಕ್ಷಮಾಣಮ್

॥ ೧೩ ॥

ಪ್ರಣತವಾನ್ -

॥

ತರುಣೋ ನವಃ । ಯದ್ಯಪಿ ಹಾರ ಇತಿ ಮುಕ್ತಾವಳೀ । ಅತ್ರ ತು ಮುಕ್ತಾ ಏವೋಚ್ಯಂತೇ । ಶಾರದಯಾಪಿ ಶ್ಲಾಘ್ಯವಾಚಮ್ । ಶರಣಾಗತಂ ಜನಂ ಮಂದಹಾಸೇನ ಸಹ ಮಂದಂ ವೀಕ್ಷಮಾಣಮ್ ॥

ಮುತ್ತು ಪೋಣಿಸಿಟ್ಟಂತೆ ಚಲುವಾದ ದಂತಪಂಕ್ತಿಯವನನ್ನು; ಜಗಕ್ಕೆ ಆಸರೆಯಾದವನನ್ನು; ಸರಸ್ವತಿಯೂ ಮೆಚ್ಚಿ ತಲೆದೂಗುವ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯವನನ್ನು; ಶರಣು ಬಂದ ಜನರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲೆಂದು ದಯೆಯಿಂದ ಮುಗುಳ್ಳುಕು ದಿಟ್ಟಿಸುವ ನಸನೋಟದವನನ್ನು - .

ರಘುಪವಾಷ್ಟೇಯವಾಸಿಷ್ಠರೂಪಾಃ

ಪ್ರಭುಮಹಾಜ್ಞಾಮನೋಜ್ಞಾವತಂಸಮ್ ।

ತ್ರಿವಪುಷ್ಪಾಪ್ಯುತ್ತಮೇನೋತ್ತಮಾಂಗಂ

ವಿದಧಿರೇ ಯೇನ ಚಾನ್ಯೇ ನ ತುಷ್ಟಾಃ

॥ ೧೪ ॥

ಪ್ರಣತವಾನ್ -

॥

ಪ್ರಭೋಃ ಸ್ವಸ್ಯ ಭಗವತಃ ಪ್ರಭವಂತೀ ವಾ ಮಹಾಜ್ಞಾ, ಸತಾಂ ರಕ್ಷಾಯೈ । ಅಥ ಚಾಸತಾಂ ಶಿಕ್ಷಾಯೈ । ಸೈವ ಮನೋಜ್ಞೋವತಂಸಃ ಯಸ್ಯ ತಾದೃಶಮುತ್ತಮಾಂಗಂ ಯಸ್ಯ ವಾಯೋಸ್ತ್ರಿವಪುಷ್ಪಾಪಿ ವಿದಧಿರೇ । ತ್ರಿವಪುಷ್ಪಾಪೀತಿ ತ್ರಿಷ್ವಪ್ಯವತಾರೇಷು । ತದುಕ್ತಮ್ - “ಆದೇಶಮಾಲಿ-ಮಣಿಮುಜ್ಜ್ವಲವರ್ಣಮೇನಂ ಬದ್ಧಾಂಜಲಿರ್ಮರುದನರ್ಘಮಧತ್ತ ಮೂರ್ಧ್ನಾ” ಇತಿ । ಯೇನ ಅವತಾರತ್ರಯೇಣ, ಅನ್ಯೇನ ಚ ತ್ರಿಕೋಟಿರೂಪೇಣ ತುಷ್ಟಾಃ ರಘುಪವಾಷ್ಟೇಯವಾಸಿಷ್ಠರೂಪಾಃ । ಯೇನ ಚಾವತಂಸಕರಣೇನ ಅನ್ಯೇ ದುರ್ಜನಾ ನತುಷ್ಟಾ ದುಃಖಭಾಜೋ ಬಭೂವುಃ ॥

ನಾನಾರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಇವನು ಮಾಡಿದ ಸೇವೆಯಿಂದ ತುಷ್ಟನಾದ ರಾಮ-ಕೃಷ್ಣ-ವೇದವ್ಯಾಸರೂಪೀ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಹಿರಿಯಾಣತಿಯೆಂಬ ಸುಂದರವಾದ ಚೂಡಾಮಣಿಯನ್ನು ಮೂರೂ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇವನ

ತಲೆಗೆ ತೊಡಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ದುರ್ಜನರು ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾಗುವಂತಾಯಿತು.

ವಿಧಿಭವೇಂದ್ರಾದಿದೇವಾಧಿನಾಥಂ

ಕಮಲಯಾ ಸನ್ನತಶ್ರೀಪದಾಬ್ಜಮ್ |

ಕಮಲನಾಭಂ ಭಜಂತಂ ಸುಭಕ್ತ್ಯಾ

ಸುಜನತುಷ್ಟಿಪ್ರದಂ ವಾಸುದೇವಮ್

|| ೧೫ ||

ಪ್ರಣತವಾನ್ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪ್ರಾಣಭೂತಂ

ಪ್ರಣತಿಭಿಃ ಪ್ರೀಣಯೇ ಪೂರ್ಣಬೋಧಮ್*

||

ವಾಸುದೇವಂ ಭಜಂತಂ ಪೂರ್ಣಬೋಧಮ್ | ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮೇ
ವಾಸುದೇವನಾಮಾನಂ ವಾ ಪೂರ್ಣಬೋಧಮ್ ||

ಬ್ರಹ್ಮ-ರುದ್ರ-ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ರಮೆ ಕೂಡ
ನಮಿಸುವ ತಾವರೆಯಂಥ ಚೆಲುವಾದದ, ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸಂತಸ ನೀಡುವ,
ತಾವರೆ ಹೊಕ್ಕುಳಿನಾದ ಭಗವಾನ್ ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಸದಾ ಭಜಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಂಥ ಪೂರ್ಣಬೋಧಮುನಿಯನ್ನು, ಜೀವಲೋಕದ
ಉಸಿರಾದ ಪ್ರಾಣದೇವನನ್ನು ಕಾಲಿಗರಗಿ ಸ್ತುತಿವಚನಗಳಿಂದ ಒಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

*

* ಐದು, ಐದು, ಏಳು ಮಾತೃಗಳ ನಡೆಯ ಗಣಗಳ (ನಗಣ, ತಗಣ, ತಗಣ ಮತ್ತು ಎರಡು ಗುರುಗಳು) ಈ “ಪೂರ್ಣಬೋಧಸ್ತೋತ್ರ”ವನ್ನೂ ಕಲ್ಯಾಣೇ ದೇವಿಯೇ ಬರೆದದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಹಾಡಿನ ಪಲ್ಲವಿಯಲ್ಲಿ ‘ಪ್ರಣತವಾನ್’ [ತಲೆಬಾಗಿದವನಾಗಿ] ಎಂದು ಪುಲ್ಲಿಂಗನಿರ್ದೇಶವಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಕಲ್ಯಾಣೇದೇವಿಯ ರಚನೆಯಾಗಿರುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲ. ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರ ಮನೆತನದ ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಸದಸ್ಯರು ಬರೆದದ್ದಿರಬಹುದು. ವಿಶ್ವಪತ್ತಿತಿರ್ಥರು ಇದನ್ನು ಬರೆದವರ ಹೆಸರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸದೆ “ಕವಿವರ್ಯಾಃ” ಎಂದಿಷ್ಟೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಹಾಡು : ಒಂಭತ್ತು

[ದಶಾವತಾರಹರಿಗಾಥೆ]

ಪ್ರಳಯೋದನ್ವದುದೀರ್ಣಜಲವಿಹಾರಾನಿಮಿಷಾಂಗಮ್ |

ಕಮಲಾಕಾಂತಮಖಂಡಿತವಿಭವಾಬ್ಧಿಂ ಹರಿಮೀಡೇ || ೧ ||

ಅನಿಮಿಷಾಂಗೋ ಮೀನಶರೀರಃ | “ತಿಮಿರನಿಮಿಷಶ್ಚ ಮೀನಃ” ಇತ್ಯಭಿ-
ಧಾನಮ್ ||

ಮೀನಿನ ರೂಪ ತೊಟ್ಟು, ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿವ ಕಡಲ
ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸಿದವನನ್ನು, ಎಣೆಯಿರದ ವೈಭವದ ಕಡಲನ್ನು, ರಮೆಯ
ರಮಣನನ್ನು, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಚರಮಾಂಗೋದ್ಧೃತಮಂದರತಟಿನಂ ಕೂರ್ಮಶರೀರಮ್ |

ಕಮಲಾಕಾಂತ -

|| ೨ ||

ಚರಮಾಂಗಂ ಪೃಷ್ಠಮ್ | ಮಂದರತಟೇ ಮಂದರಾಚಲಃ | ತಟಂ ಸಾನು |
ತದಸ್ಯಾಸ್ತೀತಿ ತಟೇ ಸಾನುಮಾನ್ | “ಸಾನು ಪ್ರಸ್ಥಂ ತಟಂ ಭೃಗುಃ” ಇತ್ಯಭಿ-
ಧಾನಮ್ ||

ಕೂರ್ಮರೂಪದಿಂದ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಂದರಪರ್ವತ ಹೊತ್ತವನನ್ನು -

ಶಿತದಂಷ್ಟ್ರೋದ್ಧೃತಕಾಶ್ಯಪತನಯಂ ಸೂಕರರೂಪಮ್ |

ಕಮಲಾಕಾಂತ -

|| ೩ ||

ಕಾಶ್ಯಪ ಏವ ಕಾಶ್ಯಪ ಇತಿ ಪುರಾಣೇಷು ಬಹುಧಾ ಪಠ್ಯತೇ |
ಕಾಶ್ಯಪತನಯಾ ಭೂಮಿಃ ||

ವರಾಹರೂಪನಾಗಿ ತನ್ನ ಕೋರೆದಾಡೆಯಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಮೇಲೆತ್ತಿದವನನ್ನು -

ನಿಶಿತಪ್ರಾಗ್ಭ್ಯನಖೇನ ಜಿತಸುರಾರಿಂ ನರಸಿಂಹಮ್ |

ಕಮಲಾಕಾಂತ -

|| ೪ ||

ಹಿರಿದಾದ ತನ್ನ ಕೂರುಗುರುಗಳಿಂದ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವಿನ ಕಥೆ ಮುಗಿಸಿದ
ನರಸಿಂಹನನ್ನು -

ತ್ರಿಪದ್ಯಾಪ್ತಚತುರ್ದಶಭುವನಂ ವಾಮನರೂಪಮ್ |

ಕಮಲಾಕಾಂತ—

|| ೫ ||

ಆದೌ ವಾಮನರೂಪಮ್ | ತತಸ್ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಮ್ ||

ವಾಮನನಾಗಿ ಬಂದು ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಗಳಿಂದ ಹದಿನಾಕು ಲೋಕಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ ನಿಂತವನನ್ನು—

ಕ್ಷಪಿತಕ್ಷತ್ರಿಯವಂಶನಗಧರಂ ಭಾರ್ಗವರಾಮಮ್ |

ಕಮಲಾಕಾಂತ—

|| ೬ ||

ನಗಧರೋ ವೃಕ್ಷಾಧಾರಃ ಪರ್ವತಃ | “ಶಬ್ದಾ ದ್ರುವಿಷ್ಟರನಗದ್ರಮ-
ಪಾದಪಾಃ ಸ್ಯುಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | ನನು ನಗ ಇತ್ಯೇವ ಪೂರ್ಯತೇ |
ನಗಮಪಿ ಹಿ ಪರ್ವತಂ ವದಂತಿ—“ನಗಶಿಖರಿಸಾನುಮಂತಃ” ಇತಿ? ಪೂರ್ಯತೇ |
ಅರ್ಥವಿಶೇಷಲಾಭಾಯಾಧಿಕಾಕ್ಷರೋಪಾದಾನಮ್ | ನಗಧರೋ ವಂಶಃ, ತತ್ರತ್ಯಾ
ನಗಾ ರಾಜಾಣಃ, ತಾನಯಂ ಪರಶುನೇಧ್ರಪ್ರವೃತ್ತನೇನ ನಗಾನಿವ ಚಿಚ್ಛೇದೇತಿ |
ಕ್ಷಪಿತಕ್ಷತ್ರಿಯವಂಶನಗಾ ಧರಾ ಭೂಮಿಯೇನೇತಿ ವಾ ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಕುಲವೆಂಬ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ತರಿದು ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು
ಇಳುಹಿದ, ಭೃಗುಕುಲದ ಪರಶುರಾಮನನ್ನು—

ದಯಿತಾಚೋರನಿಬರ್ಹಣನಿಪುಣಂ ರಾಘವರಾಮಮ್ |

ಕಮಲಾಕಾಂತ—

|| ೭ ||

ದಯಿತಾಚೋರೋ ರಾವಣಃ | “ಮಾರಣಂ ನಿಶರಣಂ ನಿಬರ್ಹಣಮ್”
ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ ||

ಮಡದಿಯನ್ನು ಕದ್ದ ರಾವಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ, ರಘುಕುಲಚಂದ್ರ
ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು—

ಮುರಳೀನಿಷ್ಪನ್ನಮೋಹಿತವನಿತಂ ಯಾದವಕೃಷ್ಣಮ್ |

ಕಮಲಾಕಾಂತ—

|| ೮ ||

ವಾಸಿಷ್ಠಕೃಷ್ಣೋಽಪಿ ಕೃಷ್ಣ ಇತಿ ವಿವಕ್ಷಿತಾವತಾರವಿಶೇಷಲಾಭಾಯ ಯಾದವ-
ಕೃಷ್ಣಮಿತ್ಯಾಹ | ಅತಃ ಏವ ಚ ಪೂರ್ವಂ ಭಾರ್ಗವರಾಮಮಿತಿ ರಾಘವ-
ರಾಮಮಿತಿ ಚಾಹ ||

ಯದುಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿ, ಕೊಳಲ ಮೋಡಿಯಿಂದ ಗೋಪಿಯರ ಬಗೆ
ಕದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು—

ಪಟುಚಾಟೀಕೃತನಿಸ್ಫುಟಜನತಂ ಶ್ರೀಘನಸಂಜ್ಞಮ್ |

ಕಮಲಾಕಾಂತ -

|| ೯ ||

ಪಟು ಯಥಾ ತಥಾ ಚಾಟೀಕೃತಾ ಪ್ರತಾರಿತಾ ನಿಸ್ಫುಟಾ ಜಗತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಾ ಜನತಾ ಯೇನ | “ಚಾಟಾಃ ಪ್ರತಾರಕಾಃ, ವಿಶ್ವಾಸ್ಯ ಯೇ ಪರಧನಮಪಹರಂತಿ” ಇತಿ ಹಿ ಶಾಸ್ತ್ರವಿದಃ | ಯದ್ವಾ ಸಾ ಜನತಾ ಪ್ರತಾರಿತಾ ಸತೀ ಚಾಟೀಕೃತಾ ಪರಪ್ರತಾರಣೀ ಚ ಕೃತಾ || “ಸ್ಫುಟೋ ವ್ಯಕ್ತಪ್ರಪುಲ್ಲಯೋಃ | ಸಿತೇ ವಾಪ್ತೇ” ಇತಿ ಚಾಭಿಧಾನಮ್ | ಶ್ರೀಘನೋ ಬುದ್ಧಃ ||

ಲೋಕವೆಲ್ಲ ತುಂಬಿದ ದುರ್ಜನರನ್ನು ವಂಚಿಸಲೆಂದೆ ಅವತರಿಸಿದ ಬುದ್ಧದೇವನನ್ನು -

ಪರಿನಿರ್ಮೂಲಿತದುಷ್ಟಜನಕುಲಂ ವಿಷ್ಣುಯಶೋಜಮ್ |

ಕಮಲಾಕಾಂತಮಖಂಡಿತವಿಭವಾಬ್ಧಿಂ ಹರಿಮೀಡೇ || ೧೦ ||

ವಿಷ್ಣುಯಶೋಜಃ ಕಲ್ಕೀ | “ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುಯಶಸಃ ಕಲ್ಕಿಃ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಷ್ಯತಿ” ಇತಿ ಭಾಗವತೇ ||

ದುರ್ಜನರ ಕುಲವನ್ನೇ ತರಿಯಲೆಂದು ವಿಷ್ಣುಯಶನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದ ಕಲ್ಕಿದೇವನನ್ನು, ಎಣೆಯಿರದ ವೈಭವದ ಕಡಲನ್ನು, ರಮೆಯ ರಮಣನನ್ನು, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಕೃತೇಮಾಂ ವಿಜಯಧ್ವಜವರತೀರ್ಥೋ ಹರಿಗಾಥಾಮ್ |

ಅಯತೇ ಪ್ರೀತಿಮಲಂ ಸಪದಿ ಯಯಾ ಶ್ರೀರಮಣೋಽಯಮ್* ||

|| ೧೧ ||

ಪ್ರೀತಿಮಯತೇ ಪ್ರೀತೋ ಭವತಿ | ಅಯ ಗತೌ ||

ವಿಜಯಧ್ವಜತೀರ್ಥನೆಂಬ ಹಿರಿಯ ಮುನಿ ಈ ಹರಿಗಾಥೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು ಪಠಿಸಿದರೆ ರಮೆಯರಸನಾದ ಶ್ರೀಹರಿ ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

*

* ಆಚಾರ್ಯರ ದ್ವಾದಶಸ್ತೋತ್ರದ ನಾಕು ಮಾತೃಗಳ ನಡೆಯ ಗೀತಿಚ್ಛಂದಸ್ಸಿನ (ವಿಷಮಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಸಗಣ ಮತ್ತು ಎರಡು ಭಗಣಗಳು; ಸಮಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ಸಗಣ, ಭಗಣ ಮತ್ತು ಎರಡು ಗುರುಗಳು) ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಈ “ದಶಾವತಾರ ಹರಿಗಾಥೆ”ಯನ್ನು ಬರೆದವರು ವಿಜಯಧ್ವಜತೀರ್ಥರು ಎನ್ನುವುದು ಸ್ತೋತ್ರದ ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯದಿಂದಲೇ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಹಾಡು : ಹತ್ತು

[ಹರಿಗಾಥೆ]

ಸುಖದ ಜ್ಞಾನನಿದಾನಕ ಕರುಣಾಕಾರ ರಮಾದೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ ವರಪ್ರದ ಚರಿತಂ ಜ್ಞಾಪಯ ಮೇ ತೇ ॥

॥ ೧ ॥

ಶ್ರೀಬ್ರಹ್ಮಾದೀನಾಂ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ನಿದಾನಮ್ । ಮೂಲಹೇತುಃ । “ಯಸ್ಮಾದ್ ಬ್ರಹ್ಮೇಂದ್ರರುದ್ರಾದಿದೇವತಾನಾಂ ಶ್ರಿಯೋಽಪಿ ಚ । ಜ್ಞಾನಸ್ಥೂರ್ತಿಃ” ಇತಿ ಹಿ ಭಗವತ್ಪಾದವಚನಮ್ । ಜ್ಞಾನರೂಪ, ಜಗನ್ನಿದಾನಕೇತಿ ವಾ । ಸ್ವಾರ್ಥೇ ಕಃ । ಕೇತಿ ಭಿನ್ನಂ ವಾ ಪದಮ್ । ಸುಖರೂಪ । “ಕಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಇತಿ ಶ್ರುತಿಃ । ಕೇಚಿತ್ “ಜ್ಞಾನನಿದಾನ ಕರುಣಾಕಾರ” ಇತಿ ಕಕಾರವಿರಹಿತಂ ಪಠಂತಿ । ತತ್-ಪಕ್ಷೇ ಛಂದಃ ಕುಪ್ಯತಿ । ಕರುಣಾಮೂರ್ತೇ । ರಮಾಯಾ ಅಪ್ಯಾದಾನಾದಿಕರ್ತಾ ರಮಾದಿಃ । ರಮಣಾದ್ ರಮಾ ಮುಕ್ತಾಃ । ತೇಷಾಮಾದಿವಾ । ಸ್ವಗ್ರಂಥಸ್ಯ ಶಿಷ್ಟಗ್ರಾಹ್ಯತಾಯೈ ಭಗವತ್ಪಾದವಚನೇನೈವೋತ್ತರಾರ್ಥಂ ನಿಬಧ್ನಾತಿ-ಕರುಣಾ-ಪೂರ್ಣೇತ್ಯಾದಿ । ಸ್ವವಚಃಶುದ್ಧೈ ಚ ॥

ಓ ಸುಖದಾತಾರನೆ, ತಿಳಿವಿನ ಮೂಲವೆ, ಕರುಣೆಯ ಮೂರ್ತಿಯೆ, ರಮೆಗೂ ಮೊದಲಿಗನೆ, ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ನೀಡುವ ಓ ದಯಾಮಯನೆ, ತಿಳಿಯಪಡಿಸು ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಚರಿತದ ಬಿತ್ತರವನ್ನು.

ಗುಣಸಾರ್ಥಾತ್ಮಕ ಸಾಧಕನಯನಾನಂದಸುಕಾಂತೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೨ ॥

ಗುಣಸಾರ್ಥಾ ಏವಾತ್ಮಾ ಸ್ವರೂಪಂ ದೇಹೋ ವಾ । ಸಾಧಕನಯನಾ-ನಂದನೀ ಸುಕಾಂತಿಯಸ್ಯ । ಸುಕಾಂತ ಇತಿ ಭಿನ್ನಂ ವಾ ॥

ಓ ಗುಣಗಳ ಗಡಣವೆ ಮೈವೆತ್ತ ಮೂರುತಿಯೆ, ಭಕ್ತರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಸಂತಸ ಬರಿಸುವ ಕಾಂತಿ ಸೂಸುವ ಸುಂದರಾಂಗನೆ,-

ತಟಿದಾಭಾಂಬರಭಾಸ್ವರಜಲದಶ್ಯಾಮಲಮೂರ್ತೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೩ ॥

ತಟಿತ್ಸುಂದರೇಣ ಪೀತಾಂಬರೇಣ ಭಾಸ್ವರಾ ಜಲದಶ್ಯಾಮಲಾ ಮೂರ್ತಿ-ಯಸ್ಯ । ಅತ ಏವ ತಟಿದ್ಭಾತಮಂಬರಮಿವ ಗಗನಮಿವ ಭಾಸ್ವರೋ ವಾ ॥

ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹೊಳೆವ ಪೀತಾಂಬರದಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಮೋಡದಂಥ
ಕಪ್ಪು ಮೈಯವನೆ, - .

ನವರತ್ನಾಂಕಿತಕಾನಕಮಕುಟಾದ್ಯಂಗವಿಭೂತೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೪ ॥

ಅಥ ಪ್ರತ್ಯಂಗಂ ಭಗವಾನ್ ಸ್ತೂಯತೇ ಮೂರ್ಧಾದಿ ಪಾದಾಂತಮ್ ।
ಕಾನಕಃ ಕಾಂಚನಃ । ವಿಭೂತಿವಿಭೂಷಣಮ್ ॥

ನವರತ್ನಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಟ್ಟ ಚಿನ್ನದ ಕಿರೀಟ ಮುಂತಾದ ಚೆಲುವಾಭರಣ
ಗಳನ್ನು ಮೈಯಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟವನೆ, - .

ಪರಿಪೂರ್ಣೇಂದುಸುಭಾಸ್ವರವದನಾಂಭೋರುಹಕಾಂತೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೫ ॥

ಇಂದುಕಮಲಯೋರ್ವಿರುದ್ಧಯೋರತ್ರ ವದನೇ ಸಮಾಹಾರ ಇತ್ಯಾಹ-
ಪರಿಪೂರ್ಣೇತ್ಯಾದಿ । ಪರಿಪೂರ್ಣೇಂದುಃ ಪೂರ್ಣಮೇಂದುಃ । ವದನಾಂಭೋರು-
ಹಸ್ಯ ಕಾಂತಿಯಸ್ಥೇತಿ ವ್ಯಧಿಕರಣಬಹುವ್ರೀಹಿಃ । ಪರಿಪೂರ್ಣಾ ವಾ
ವದನಾಂಭೋರುಹಕಾಂತಿಯಸ್ಯ । ಉಪಮಿತಮಪಿ ಪುನರುಪಮೀಯತೇ ।
ತದ್ ಯಥಾ - “ಮೀನದ್ವಯಶ್ರಿಯಮಧಿಕ್ಷಿಪದಬ್ಜನೇತ್ರಮ್” ಇತಿ ಭಾಗವತೇ ॥

ಹುಣ್ಣಿಮೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ, ಅರಳುದಾವರೆಯಂತೆ ಮುದ್ದಾದ
ಮೋರೆಯ ಚೆಲುವನೆ, - .

ಅಲಿನೀಲಾಲಕಭಾಸುರಸುಲಲಾಟಾರ್ಧಸುಧಾಂಶೋ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೬ ॥

ಅಲಕಾ ಲಲಾಟೇ ಭ್ರಮಂತಃ ಕುಂತಳಾಃ । ಲಲಾಟಮೇವಾರ್ಧ-
ಸುಧಾಂಶುರಪ್ಪಮೀಚಂದ್ರಃ ॥

ತುಂಬಿಯಂತೆ ಕಪ್ಪಾದ ಮುಂಗುರುಳು ನಾಟ್ಯವಾಡುವ, ಅಷ್ಟಮಿಯ
ಚಂದ್ರನಂತೆ ಕಣ್ಣುಸೆಳೆವ ಹಣೆಯವನೆ, - .

ವರಕಾಳಾಹಿಸಮಾಕೃತಿಪರಮಭ್ರೂಯುಗಕಾಂತೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೭ ॥

ಕಾಳಾಹಿಃ ಕೃಷ್ಣಸರ್ಪಃ । ವರಾ ಭ್ರೂಯುಗಕಾಂತಿಯಸ್ಯ । ಪರಮ-
ಮುತ್ತಮಮ್ । ವರಃ ಕಾಳಾಹಿವಾ । ವರಮಿತಿ ಸುಂದರಮ್ ॥

ಹಿರಿಯ ಕರಿಯ ಹಾವಿನಂತೆ ಚೆಲುವಾಗಿ ಬಾಗಿ ನಿಂತ ಎರಡು ಹುಬ್ಬುಗಳಿಂದ ಚೆಲುಗೊಂಡವನೆ, - .

[*ವಿಧಿಶರ್ವಾಗ್ನ್ಯ ಗುಣಾತ್ಮಕ ಭವಸಂಹಾರಕರಾತ್ಮನ್ |

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

|| ೮ ||]

ವಿಧಿಶರ್ವೋ ಅಗ್ನ್ಯೋ ಯೇನ ಕೃತೌ | ತಾಭ್ಯಾಂ ವಾ ಸ್ವಯಮಗ್ನ್ಯಃ |
ಗುಣಮಯವಿಗ್ರಹಃ | ತದುಕ್ತಮ್ - “ಅಗ್ರಜಂ ಯಃ ಸಸರ್ಜಾಜಮಗ್ನ್ಯಾಕೃತಿಂ
ವಿಗ್ರಹಾ ಯಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ಗುಣಾ ಏವ ಹಿ | ಉಗ್ರ ಆದ್ಯೋಽಪಿ ಯಸ್ಯಾತ್ಮ-
ಜಾಗ್ನ್ಯಾತ್ಮಜಃ” ಇತಿ | ಭವಸ್ಯ ಸಂಸಾರಸ್ಯ ಸಂಹಾರಕರ | ಭವಸ್ಯ ಈಶಾನಸ್ಯ
ವಾ | ಸಂಹಾರಕೃದ್ ಭವೋಽಪ್ಯನೇನ ಸಂಹ್ರಿಯತೇ | ಆತ್ಮಾ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಮ್ |
ಅಂತರ್ಯಾಮಿ | ತೇನ ಭವಸ್ಯಾಪಿ ಸಂಹಾರಕತ್ವಮೇತದಾವಿಷ್ಠತಯಾ | ಇದಂ
ಕ್ಷಚಿನ್ನ ಪಠ್ಯತೇ | ಅವಯವವರ್ಣನಾವಸರೇಽಪ್ರಸಕ್ತಮಿವ ಚೇದಮ್ | ವಿಧಿ-
ಶರ್ವಯೋರಗ್ರೇ ಸೃಷ್ಟಿಃ ಸಂಹಾರಶ್ಚ ಭ್ರೂಭಂಗಮಾತ್ರೇಣೇತಿ ಸೂಚನಾಯ ವಾ
ಭ್ರೂಯುಗವರ್ಣನಾವಸರ ಏತನ್ನಿವೇಶಿತಮಿತಿ ವಕ್ತವ್ಯಮ್ ||

ಬ್ರಹ್ಮ-ರುದ್ರರಿಗಿಂತಲು ಮೊದಲಿಗನೆ, ಗುಣಮಯಶರೀರನೆ, ಹುಬ್ಬಿನ
ಕುಣಿತದಿಂದಲೆ ರುದ್ರಾದಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲವನೆ, ಎಲ್ಲರ ಅಂತರ್ಯಾ-
ಮಿಯೆ - .

ಕಮಲಾಕಾರಸುಸತ್ತರಸಮರಕ್ಷಾಕರದೃಷ್ಟೇ |

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

|| ೯ ||.

ಸತ್ತರೇ ಚಂಚಲೇ, ಭಕ್ತಾಭೀಷ್ಟದಾನೇ ತ್ವರಿತೇ ವಾ | ಸಮೇ ಏಕಾಕಾರೇ |
ಮಯಾ ರಮಯಾ ಸಹಿತಸ್ಯ ಜಗತೋ ವಾ ರಕ್ಷಾಂ ಕುರುತಃ |
ತದುಕ್ತಮ್ - “ಶ್ರೀರ್ಯತ್ಕಟಾಕ್ಷಬಲವತ್ಕೃಷಿತಂ ನಮಾಮಿ” ಇತಿ | ದೃಷ್ಟಿರ್ನ-
ಯನಮ್ ||

ತಾವರೆಯ ಎಸಳಿನಂತೆ ಚೆಲುವಾದ, ಏಕರೀತಿಯ, ಚಂಚಲನೇತ್ರಗಳ
ನೋಟದಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿರುವವನೆ, - .

ಸುತನುದ್ವಾರಸುಲಕ್ಷಣಸಮನಾಸಾಪುಟದೀಪ್ತೇ |

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

|| ೧೦ ||

* ಕೆಲವು ಪಾಠಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯ ಇಲ್ಲ. ಅವಯವ ವರ್ಣನೆಯ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಇದು
ಅಪೇಕ್ಷಿತವೂ ಅಲ್ಲ ಎನಿಸುತ್ತದೆ.

ತನುರಂಧ್ರಯೋಃ ಸುಲಕ್ಷಣಯೋಃ ಸಮಯೋರ್ನಾಸಾಪುಟಯೋಃ
ಶೋಭನಾ ದೀಪ್ತಿಯಸ್ಯ ॥

ಲಕ್ಷಣವಾಗಿ, ಸಮಪ್ರಮಾಣದ ಸಣ್ಣ ಹೊರಳೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಚೆಲುಮೂಗಿನ ಮೋಹನಾಕಾರನೆ, -

ವರಕರ್ಣಾಶ್ರಯಕುಂಡಲವಿಲಸದ್‌ಗಂಡಯುಗಾದೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೧೦ ॥

ಕುಂಡಲವಿಲಸನ್ ಗಂಡಯುಗಸ್ಯ ಆದಿಃ ಪ್ರಾಂತಭಾಗಃ ॥

ಕೆನ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬೆಳಗಿಸುವ ಚಂದದ ಕಿವಿಯೋಲೆಗಳನ್ನು
ತೊಟ್ಟವನೆ, -

ವರಬಿಂಬಾಧರ ಶೋಭನತನುದಂತಾವಲಿಕೇತೋ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೧೧ ॥

ಬಿಂಬವದ್ ವರಾಧರಃ । ದಂತತಾನವಂ ಹಿ ಶೋಭಾಂ ಪುಷ್ಪಾತಿ ।
ದಂತಾವಲಿದಂತಪಂಕ್ತಿಃ । ತಸ್ಯಾಃ ಶೋಭನಃ ಕೇತುಃ ಕಾಂತಿಯಸ್ಯ । ಕಿರಣಾ
ವಾ ಕೇತವಃ । “ಕೇತುರ್ನಾ ರುಕ್” ಇತಿ ಮೇದಿನೀ । “ಕೇತುಮರೀಚಿ-
ಪ್ರಗ್ರಹೋಪಧೃತಿಫೃಷ್ಟಿಮಯೂಖಾಃ” ಇತಿ ಚ ರತ್ನಮಾಲಾ । ಬಿಂಬಾಧರೇಣ
ಶೋಭನಾಸರುಣಾಯಿತಾ ದಂತಕಾಂತಿರ್ವಾ । “ಬಹಳಾಧರೋಷ್ಯಭಾಸಾಸರು-
ಣಾಯಿತತನುದ್ವಿಜಕುಂದಪಂಕ್ತಿ” ಇತಿ ಹೃಕ್ತಮ್ ॥

ತೊಂಡೆಯಂಥ ಕೆಂದುಟಿಯವನೆ, ಕಾಂತಿಸೂಸುವ ಚಿಕ್ಕಚಿಕ್ಕ ಸುಲಿಪಲ್ಲುಗಳ
ಸುಂದರನೆ, -

ಅಸಿತಶ್ಶತ್ರುವಿರಾಜಿತವರಗಂಡಾಂತಯುಗಾದೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೧೨ ॥

ಗಂಡಾಂತೋ ಹನುಃ । ಹನುಯುಗಸ್ಯಾದಿರಿತಿ ಉತ್ತರೋಷ್ಣೋಪರಿಭಾಗಃ
ಸೃಕ್ಷಪರಿಸರಶ್ಚ । ಕೃತಾದಿಯುಗಾದ ಇತಿ ಭಿನ್ನಂ ವಾ ॥

ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದ ಎಳತು ಚಿಗುರುಮೀಸೆಯಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಮುದ್ದು
ಮೋರೆಯವನೆ, -

ಮುಖಪದ್ಮದ್ಯುತಿರಂಜಿತಕಮಲಾಬ್ರಹ್ಮಶಿವಾದೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೧೪ ॥

ರಂಜಿತಾಃ ವಶೀಕೃತಾಃ । ನಿವೃತ್ತೇತರದರ್ಶನತರ್ಪಾಃ ॥

ತಾವರೆಯಂಥ ಮೋರೆಯ ಮೋಹನಕಾಂತಿಯಿಂದ ರಮೆ, ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರ, ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಮರುಳುಗೊಳಿಸಿದವನೆ, - .

ವರಕಾಂತ್ಯಾಶ್ರಯಕೌಸ್ತುಭವರರತ್ನಾಹ್ವಯಭಾನೋ |

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

|| ೧೫ ||

ಕೌಸ್ತುಭಾಖ್ಯವರರತ್ನಾಹ್ವಯೋ ಭಾನುಃ ಸೂರ್ಯಃ | ಪ್ರಕಾಶೋತ್ಕರ್ಷಾತ್ ||

ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟ, ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಣ್ಣುಕುಕ್ಕುವ ಕೌಸ್ತುಭದ ಮಣಿಯ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವವನೆ, - .

ವನಮಾಲಾದಿವಿರಾಜಿತವರವಕ್ಷಃಕ್ಷಿತಿಭಾನೋ |

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

|| ೧೬ ||

ವಕ್ಷಃಕ್ಷಿತಿಃ ವಕ್ಷೋಗತಃ ಭಾನೂ ರಶ್ಮಿಯಸ್ಯ | “ಭಾನುರಂಶೌ ರವೌ”
ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | ಹಾರಭಾರ್ಯವಿರಾಜಮಾನವಕ್ಷಾಃ ||

ವನಮಾಲೆಯಿಂದ, ವಜ್ರದ ಹಾರಗಳಿಂದ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ಎದೆಯ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುವವನೆ, - .

ವಿಪುಲೋರಃಶ್ರಿತಮಂಗಲವನಿತಾಪಾಂಗಸುದೃಷ್ಟೇ |

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

|| ೧೭ ||

ಮಂಗಲವನಿತಾಯಾ ರಮಾಯಾ ಅಪಾಂಗೇನ ಸುದೃಷ್ಟಿಃ ಸುದೃಷ್ಟಃ | ಸು
ಸಮೀಚೀನಂ ದೃಷ್ಟಿರ್ದರ್ಶನಂ ಯಸ್ಯೇತಿ ||

ಹರವಾದ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದ ಮಂಗಳದೇವತೆ ರಮೆಯ ಕಡೆಗಣ್ಣು
ಚೆಲುನೋಟಕ್ಕೆ ಒಲಿದವನೆ, - .

ಅರಿಶಂಖಾಯುಗಲಾಂಕಿತಪರಮಾಲಂಕೃತಬಾಹೋ |

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

|| ೧೮ ||

ಭಂದೋನುಸರಣಾಯ ಶಂಖಾಯುಗಲೇತಿ ದೀರ್ಘಃ ಸಂಹಿತಾಪಾಠಃ |
ಪದಪಾಠಸ್ತು ಶಂಖಯುಗಳೇತ್ಯಾದಿರೇವ | ದೃಷ್ಟಶ್ಚತಾದೃಶೋ ವೈದಿಕೇಷು
ಪ್ರಯೋಗಃ | ತಥಾ ಹಿ - “ಇಂದ್ರಾವರುಣ ನು ನು ವಾಮ್” ಇತಿ ಶ್ರುತೌ
“ಇಂದ್ರಾವರುಣಾ ನು ನು ವಾಮ್” ಇತಿ ಪಠಿತವ್ಯೇ | “ಸಗಿರಿವರ-
ಧರತಳವಹ” ಇತ್ಯಾಚಾರ್ಯಾಃ “ಧರಾತಳವಹ” ಇತಿ ಪಠಿತವ್ಯೇ |
ಊರ್ಧ್ವಬಾಹುದ್ವಯೇ ಅರಿಶಂಖದ್ವಯಮ್ ||

ಚಕ್ರಶಂಖಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ, ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾದ
ತೋಳುಗಳನ್ನವನು, - .

ಕಮಲೋತ್ಥೇಶಪುರಂದರಮುಖದೇವಾಶ್ರಯಕುಕ್ಷೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೧೯ ॥

ಕಮಲೋತ್ಥಶ್ಚತುರ್ಮುಖಃ ॥

ಬ್ರಹ್ಮ-ರುದ್ರ-ಇಂದ್ರ ಮುಂತಾದವರಿಗೆಲ್ಲ ಆಸರೆಯಾದ ಒಡಲಿ
ನವನು, - .

ಅಹಿನಿರ್ಮೋಕನಿಭಾಂಬರವರಕಾಂಚೀಪದಕಾಂತೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೨೦ ॥

ಅಹಿನಿರ್ಮೋಕವತ್ ಸುತನು ಪರಿಲಘು ಸ್ಫುಟಾಂತರಂ ಚ ।
ತೇನಾಂಬರೇಣ ವರಾ ಮಂಜುಳಾ ಕಾಂಚೀಪದಕಾಂತಿಃ । “ಕಾಂಚೀಪದಂ ಕಳತ್ರಂ
ಜಘನಮ್” ಇತ್ಯಭಿದಾನಮ್ । ಕಾಂಚ್ಯಾ ಆಸ್ಪದತಯಾನ್ವರ್ಧಂ ಚೈತದತ್ರ
ಪದಮ್ ॥

ಹಾವಿನ ಪೊರೆಯಂತೆ ನಸೆಯಾದ ತೆಳ್ಳಗಿನ ಪೀತಾಂಬರವನ್ನುಟ್ಟ
ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಚಿನ್ನದ ಡಾಬು ಬಿಗಿದವನು, - .

ಕದಳೀಸ್ತಂಭಸುಪೀವರಪರಮೋರ್ವಂಕಿತಬಾಹೋ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೨೧ ॥

ಅಧೋಬಾಹುದ್ವಯಮೂರ್ವೋರುಪರಿ ವಿನ್ಯಸ್ತಮ್ । ತದನೇನ
ಸೂರ್ಯಾಂತರ್ಯಾಮಿಣಃ ಗಾಯತ್ರೀಪದಾಭಿಧೇಯಸ್ಯ ಭಗವತಃ ಸ್ವರೂಪ-
ಧ್ಯಾನಮೇತದಿತಿ ಸೂಚಿತಮ್ । ಉಕ್ತಂ ಹಿ - “ಚಕ್ರಶಂಖಧರೋಽಂಕಸ್ಥದೋ-
ರ್ಧ್ವಯಃ” ಇತಿ ॥

ಬಾಳೆಯ ದಿಂಡಿನಂತೆ ದುಂಡುದುಂಡಾದ ತೊಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಎರಡು
ತೋಳುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಕುಳಿತವನು, - .

ಕ್ರಮವೃತ್ತಾಂಚಿತಪೀವರವರಜಂಘಾಂಗ ಮುರಾರೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೨೨ ॥

ಉಪರಿ ಪೀನಮಧೋಽಧಃ ಕ್ರಮಾತ್ ಕೃಶಮಿತಿ ಕ್ರಮವೃತ್ತಮ್ ।
ಅಂಚಿತಂ ದೇವೈಃ ಸೇವಾರ್ಥಂ ಪಾದಮೂಲಮುಪಗತೈಃ । ಆತ್ಮಾಭಿಮುಖೀ-
ಕರಣಾಯ ಪ್ರಣಯಾವೇದನಮಂಗೇತಿ । “ಅಂಗೇತ್ಯಾಮಂತ್ರಣೇ” ಇತ್ಯಭಿ-
ಧಾನಮ್ । ಜಂಘಾಖ್ಯಮಂಗಮಿತಿ ಸಮಸ್ತಮಿತ್ಯೇಕೇ ॥

ಅಳತೆಗೆ ಒಪ್ಪಾಗುವಂತೆ ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ ಇಳಿಬಂದ ಚೆಲುವಿನ
ಮೋಣಕಾಲುಗಳವನೆ, ಓ ಮುರಾರಿಯೆ, - .

ಪದಪದ್ಮದ್ವಯರಾಜಿತನಖಶೋಣೋಪಲದೀಪ್ತೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೨೩ ॥

ಪದಪದ್ಮದ್ವಯೇ ರಾಜಿತಾ ನಖಾಖ್ಯಸ್ಯ ಶೋಣೋಪಲಸ್ಯ ದೀಪ್ತಿಯಸ್ಯ ॥

ತಾವರೆಯಂಥ ಚೆಲುಕಾಲುಗಳವನೆ, ಪದ್ಮರಾಗಮಣಿಯಂತೆ ಕೆಂಪಾದ
ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಬೆಳಗುವವನೆ, - .

ಚರಣಾಂಭೋರುಹಸನ್ನತಕಮಲಾವಿಶ್ವಸೃಗಾದೇ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ -

॥ ೨೪ ॥

ಸನ್ನತಃ ಸಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧಂ ನತಃ ॥

ತಾವರೆಕಾಲಿಗೆರಗಿದ ರಮೆ-ಬ್ರಹ್ಮ ಮುಂತಾದವರಿಂದ ಸೇವೆ
ಕೊಂಡವನೆ, - .

ಹೃದಯಾಂಭೋರುಹಭಾಸುರ ಪರಮಜ್ಞಾನ ಪರಾತ್ಮನ್ ।

ಕರುಣಾಪೂರ್ಣ ವರಪ್ರದ ಚರಿತಂ ಜ್ಞಾಪಯ ಮೇ ತೇ ॥

॥ ೨೫ ॥

ಏವಂ ರೂಪೋ ಹಿ ಧ್ಯಾನಕಾಲ ಉಪಾಸಕಾನಾಂ ಹೃದಯಾಂಭೋರುಹೇ
ಭಾಸತೇ । ಪರಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಜೀವೋತ್ತಮಃ ॥

ಭಕ್ತರ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವವನೆ, ಹಿರಿಯ ಜ್ಞಾನ
ಮೂರ್ತಿಯೆ, ಓ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆ, ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ನೀಡುವ ಓ
ದಯಾಮಯನೆ, ತಿಳಿಯಪಡಿಸು ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಚರಿತದ ಬಿತ್ತರವನ್ನು.

ಕಮಲಾಕ್ಷಾಭಿಧರ್ತೀರ್ಥಸುಯತಿರಾಜೋ ಹರಿಗಾಥಮ್ ।

ಕೃತವಾನ್ ನಿತ್ಯಚಿದಾತ್ಮಕಪರಮಾನಂದಪದಾಪ್ತೈಃ* ॥ ೨೬ ॥

ನಿತ್ಯಂ ಚಿದಾತ್ಮಕಂ ಪರಮಾನಂದಂ ಪರಮಾನಂದಸ್ಯ ವಾ ಪದಂ ಮೋಕ್ಷಃ ।
ತದಾಪ್ತೈಃ ಸ್ವಸ್ಯ ಪಠತಾಂ ಚ ॥

ಜ್ಞಾನಾನಂದಮಯವಾದ ಭಗವಂತನ ನಿತ್ಯಲೋಕ ಪಡೆಯುವ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಕಮಲಾಕ್ಷತೀರ್ಥನೆಂಬ ಹಿರಿಯ ಯತಿ ಈ ಹರಿಯ ಹಾಡನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

*

* ಹಿಂದಿನ ಸ್ತೋತ್ರದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲೇ ಇರುವ ಈ 'ಹರಿಗಾಥೆ'ಯನ್ನು ಬರೆದ ಕಮಲಾಕ್ಷತೀರ್ಥರು ಪೇಜಾವರ ಮಠದ ಮೊದಲ ಯತಿಗಳಾದ ಅಧೋಕ್ಷಜ ತೀರ್ಥರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿಷ್ಯರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಶಿಷ್ಯರು. ಆಚಾರ್ಯರ ಶುದ್ಧ ಪರಂಪರೆ ಇನ್ನೂ ಮಾಸದೆ ಉಳಿದಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು ರಚನೆಯಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕಂಡಾಗಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಮಲಾಕ್ಷತೀರ್ಥರು ಬರೆದ ಇನ್ನಾವ ಗ್ರಂಥವೂ ಈಗ ಉಪಲಬ್ಧವಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾಯಃ ಅಷ್ಟಮಠದ ಯತಿ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ತೋತ್ರಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಕೊಡುಗೆಯನ್ನಿತ್ತವರಲ್ಲಿ ಇವರೇ ಮೊದಲಿಗರು. ಇವರ ಅನಂತರದವರು ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರರು ಮತ್ತು ವಿಜಯಧ್ವಜ ತೀರ್ಥರು. ಆಮೇಲೆ ವಾದಿರಾಜರು ಹತ್ತಾರು ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಈ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ಹಾಡು : ಹನ್ನೊಂದು

[ದಾಶರಥ್ಯಷ್ಟಕ]

ಕ್ಷೀರಸಾಗರವಾರಿಮಧ್ಯಮಹಾಹಿಭೋಗನಿವಾಸಿನಂ
ನಾರದಾದಿಮುನೀಂದ್ರವಂದಿತಚಾರುಪಾದಸರೋರುಹಮ್ |
ವಾರಿಜಾಮಲಪತ್ರಲೋಚನಮಬ್ಧಿಜಾರಮಣಂ ವಿಭುಂ
ನಾರಸಿಂಹತನುಂ ಹರಿಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ದಾಶರಥಿಂ ಸದಾ ||

|| ೧ ||

ಅಥ ದಾಶರಥ್ಯಷ್ಟಕಮ್ | ಅಬ್ಧಿಜಾ ರಮಾ | “ಕ್ಷೀರೋದತನಯಾ ಮಾ
ಚ ಶಬ್ದಜ್ಞೈರಿಂದಿರಾ ಸ್ತುತಾ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | ಅಬ್ಧಿಜಾರಮಣಮಿತಿ
ಪೂರ್ವವ್ಯಾಖ್ಯಾನೇಷು ಪಠ್ಯತೇ | ಆದೌ ಪ್ರತ್ಯೂಹತಿಮಿರಶಾಂತಯೇ
ನಾರಸಿಂಹತನುಂ ದಾಶರಥಿಮಿತ್ಯಾಹ | ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯೂಹತಾಂ ಹಿ ನರಸಿಂಹರೂಪೀ
ನಿಷ್ಪಾದಯತಿ ||

ಹಾಲುಗಡಲ ನಡುವೆ ಶೇಷನ ಮೈಯ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿದವನು.
ನಾರದ ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯ ಮುನಿಗಳು ಎರಗಿದ ತಾವರೆಯಂಥ ಚೆಲು
ಪಾದಗಳವನು. ತಾವರೆಯ ಎಸಳಿನಂಥ ಕಣ್ಣುಗಳ ಚೆಲುವನು. ಕಡಲ ಕೆನ್ನೆ
ರಮೆಯ ರಮಣನು. ಎಲ್ಲೆಡೆ ತುಂಬಿದ ಸ್ವಾಮಿ. ಅಂಥ ನರಸಿಂಹ
ರೂಪನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು, ದಶರಥನ ಮಗನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿದ
ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಸದಾ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪಾಕಶಾಸನವಂದಿತಾಮಲಪಾದಯುಗ್ಮಸರೋರುಹಂ
ಲೋಕನಾಶನಮೀಶಮೀಶಮಶೇಷದೋಷವಿವರ್ಜಿತಮ್ |
ಲೋಕಸಂಭವಸಂಹೃತಿಸ್ಥಿತಿಹೇತುಭೂತಗುಣೋದಯಂ
ನಾಕವಾಸಿಜನಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ—

|| ೨ ||

“ಶಕ್ತಃ ಸ್ಯಾದುಗ್ರಧನ್ವಾ ಹರಿವಾನ್ ಪಾಕಶಾಸನಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ |
ರಾವಣನಿಬರ್ಹಣೇ ಪಾಕಶಾಸನೇನ ಸ್ತುತಂ ನತಂ ಚ ಪಾದಯುಗ್ಮಮ್ | ಈಶಂ
ಸರ್ವಸಮರ್ಥಮ್ | ಈಶಂ ಜಗತ್ಸ್ವಾಮಿನಮ್ | ಸಂಭವಸಂಹೃತಿಸ್ಥಿತಿ-
ಹೇತವೋ ಗುಣಾ ರಜಸ್ತಮಸ್ಸತ್ವಾನಿ | ತೇಷಾಮುದಯೋ ಯಸ್ಮಾತ್ |
ತತ್ತತ್ಕಾಲೇ ತತ್ತತ್ಕ್ರಿಯಾಕಾರಿಷ್ವಗುಣಾವಿಷ್ಟಾರಂ ವಾ ||

ಇಂದ್ರನಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಂಡ, ನಿರ್ಫಲವಾದ ತಾವರೆಯಂಥ ಚೆಲುವಾದ
ಗಳವನು. ಭಕ್ತರ ದುಗುಡ ದೂರೀಕರಿಸುವವನು. ಸರ್ವಶಕ್ತ, ಸರ್ವಸ್ವಾಮಿ
ತಾನು. ಎಲ್ಲ ದೋಷಗಳಿಂದ ದೂರನಾದವನು. ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸಂಹಾರ,
ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಸತ್ತ್ವರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವವನು.
ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನು. ಅಂಥ ದಶರಥನಂದನ
ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಸದಾ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಅಂಡಜಾಧಿಪವಾಹನಂ ಶಶಿಮಂಡಲಾಭಮುಖಂ ಮಹಾ—

ದಂಡಕಾವನಸೇವಿತಂ ವರಕುಂಡಲಾಂಗದಭೂಷಣಮ್ ।

ಚಂಡವಿಕ್ರಮಖಂಡಿತಾಸುರಮಂಡಲಂ ಮಧುಸೂದನಂ

ಪಾಂಡವಪ್ರಿಯಸಾರಥಿಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ—

॥ ೩ ॥

“ಅಂಡಜನೀಡಜವಾಡೆದ್ವಿಜಾಶ್ಚ ಕಥಿತಾಃ ಸಮಾನಾರ್ಥಾಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ ।
ಶಶಿಬಿಂಬಾಭಂ ಮುಖಮ್ । ಕೇಚಿತ್ ಶಶಿಮಂಡಲಾಭಮುಖಮಿತಿ ಪರಿತ್ವಾ
ಶಶಿಮಂಡಲವಧಭಿರಾಮಂ ಮುಖಂ ಯಸ್ಯೇತಿ ವ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ । ಮಹದ್ ಯದ್
ದಂಡಕಂ ವನಂ ತದವನಾಯ, ತದವನೇ ಚ ಸತಿ ಮುನಿಭಿಃ ಸೇವಿತಮ್ ।
ದಂಡಕೇತಿ ವನಂ ವಾ । “ದಂಡಕಾಯಾಂ ವನೇ ವಃ” ಇತಿ ಭವಭೂತಿಃ ।
ತತ್ರ ಮುನಿಭಿಃ ಸೇವಿತಮ್ । ಸ್ವಯಂ ವಾ ಸೇವಿತದಂಡಕಾರಣ್ಯಮ್ ।
ಕುಂಡಲೇ ಕರ್ಣಯೋಃ, ಅಂಗದೇ ಬಾಹುಮೂಲಯೋಃ । ಪಾಂಡವ-
ಪ್ರಿಯಸಾರಥಿಂ ಮಧುಸೂದನಮಿತ್ಯವತಾರಭೇದೇಽಪಿ ನ ವಸ್ತುತೋ ಭೇದ
ಇತ್ಯಾಹ ॥

ಗರುಡನ ಮೇಲೆ ಸಂಚರಿಸುವವನು. ಚಂದ್ರನಂಥ ಚೆಲುಮೋರೆ
ಯವನು. ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಿ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಕೊಂಡವನು.
ಕಿವಿಯೋಲೆ ವಂಕಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾದವನು. ತನ್ನ ಉಗ್ರ ಪೌರುಷದಿಂದ
ಅಸುರರ ಕುಲವನ್ನೇ ತರಿದವನು. ಅರ್ಜುನನ ಮೇಲಣ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ
ಕುದುರೆಯ ಕಡಿವಾಣ ಹಿಡಿದವನು. ಅಂಥ ಮಧುಸೂದನನನ್ನು,
ದಶರಥನಂದನ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಸದಾ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ತರ್ಕನಿಶ್ಚಿತಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಭಿರಪ್ರತರ್ಕ್ಯಗುಣೋದಯಂ

ಶಕ್ರಗರ್ವವಿದಾರಣಂ ಧೃತಚಕ್ರಮಕ್ರಮವರ್ಜಿತಮ್ ।

ಅರ್ಕಮಂಡಲಮಧ್ಯವರ್ತಿನಮಕ್ಷಯಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ

ಶುಕ್ರನೇತ್ರಹರಂ ಹರಿಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ—

॥ ೪ ॥

ತರ್ಕಮಾತ್ರನಿಶ್ಚಿತಮತಿಭಿಃ । “ನೈಷಾ ತರ್ಕೇಣ ಮತಿರಾಪನೇಯಾ” ।
ಅಪ್ರತರ್ಕ್ಯಗುಣೋದಯಮ್ । ಅಷ್ಟಗುಣಂ ಹಿ ತರ್ಕವಿದೋ ವದಂತಿ । ಶಕ್ರ-

ಗರ್ವವಿದಾರಣಮ್ | ಗೋವರ್ಧನೋದ್ಧರಣೇನ | ಧೃತಚಕ್ರಂ ಭೀಷ್ಮಯುದ್ಧೇ |
ಅಕ್ರಮವರ್ಜಿತಮ್ | “ಯಥಾಪೂರ್ವಮಕಲ್ಪಯತ್” | “ಕ್ರಮೇಣ ಭಗವಾನ್
ಸೃಷ್ಟಿಸಂಹಾರಕೃದ್ಧರಿಃ” ಇತಿ ಚ ಪುರಾಣವಚನಮ್ | ಅಕ್ರವಿವರ್ಜಿತಮಿತಿ
ಕೇಚಿತ್ ಪಠಂತಿ | ಅಕ್ರ ಇತಿ ಪ್ರತಿರೋಧಾರ್ಥೇ ವೇದೇಷು ಪಠ್ಯತೇ | ಅಕ್ರ-
ವಿವರ್ಜಿತಂ ಅಪ್ರತಿಹತಮಿತಿ ವ್ಯಾಖ್ಯೇಯಮ್ | ಅರ್ಕಮಂಡಲಮಧ್ಯವರ್ತಿನಮ್ |
ಗಾಯತ್ರೀವಾಚ್ಯಮ್ | ಅಕ್ಷಯದೇಹಮ್ | ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ಸಮತೀ-
ತಕ್ಷರಾಕ್ಷರಮ್ | ತಥಾ ಹಿ ಗೀತಾಸು | ಶುಕ್ರನೇತ್ರಹರಂ ವಾಮನಾವತಾರೇ
ಬಲೇರ್ಧಾನವಾರಿನಿರೋಧೇ ಶುಕ್ರೇಣ ಕೃತೇ ||

ಒಣ ತರ್ಕದ ಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಬೀಗಿದ ಮಂದಿಗೆ ತಿಳಿಯದ ಗುಣಗಳ
ಬಿತ್ತರದವನು. ಇಂದ್ರನ ಬಿಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದವನು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರ
ಹಿಡಿದವನು. ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದವನು.
ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದ ನಡುವೆ ನೆಲೆಸಿದವನು. ನಾಶವಿರದ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು.
ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನ ಕಣ್ಣು ಕಿತ್ತವನು. ಅಂಥ ದಶರಥನಂದನ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು
ಸದಾ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಬಾಲಕೇಲಿಮಶೇಷದಾನವನಾಶನಂ ಪ್ರಣವಾತ್ಮಕಂ

ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮತನುಂ ವಿಭುಂ ಗುಣಕಾರಣಾತ್ಮಗುಣೋದಯಮ್ |

ಲೀಲಯಾ ಧೃತಭೂಧರಂ ಪರಿಪಾಲಿತಾಖಿಲಗೋಕುಲಂ

ನೀಲಕುಂಚಿತಮೂರ್ಧಜಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ—

|| ೫ ||

ಬಾಲಕೇಲಿಮ್ | ತದ್ವ್ಯಾಜೇನೈವ ಶಕಟಾದ್ಯಶೇಷದಾನವಸೂದನಮ್ |
ದೈತ್ಯಸೂದನಮಸ್ಯ ಕೇಲಿವ ಬಾಲಾನಾಮಿತ್ಯೇತತ್ | ಕೇಚಿತ್ ಬಾಲಕಾಲಮಿತಿ
ಪರಿತ್ವಾ ಬಾಲಾನಾಂ ಮೂರ್ಖಾಣಾಂ ಕಾಲಮಂತಕಮಿತಿ ವ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ |
ಪ್ರಣವಸ್ಯಾತ್ಮಾಭಿಧೇಯಃ | ಪ್ರಣವೋ ವಾ ವಾಚಕತ್ವೇನ ಯಮಾಪ್ನೋತಿ |
ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮತನುಮ್ | “ಅಣೋರಣೀಯಾನ್ ಮಹತೋ ಮಹೀಯಾನ್” |
ಭಕ್ತಗುಣಾಭಿವ್ಯಕ್ತಿಕಾರಣೇಭೂತಸ್ವಗುಣೋದಯಮ್ | “ತಂ ಯಥಾಯಥೋ-
ಪಾಸತೇ ತದೇವ ಭವತಿ”, “ಭೂರಿತ್ಯುಪಾಸಾಂಚಕ್ರೀ, ತೇ ಹ ಬಭೂವುಃ”
ಇತ್ಯಾದೇಃ | ಧೃತಗೋವರ್ಧನಮ್ | ತೇನೈವ ಪರಿಪಾಲಿತಾಖಿಲಗೋಕುಲಮ್ ||

ಪುಟ್ಟ ಮಗುವಿನಂತೆ ಆಟ ಆಡಿದವನು. ಎಲ್ಲ ದಾನವರನ್ನು ನಾಶ
ಮಾಡಿದವನು. ಪ್ರಣವ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯನು. ಹಿರಿದಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯನು. ಕಿರಿದಿಗಿಂತ
ಕಿರಿಯನು. ಸಜ್ಜನರ ಜ್ಞಾನಾನಂದ ವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಹಿರಿಯ ಗುಣಗಳನ್ನು
ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವವನು. ಆಟವೆಂಬಂತೆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದವನು. ಇಡೀ
ಗೋಕುಲವನ್ನು ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರುಮಾಡಿದವನು. ಕಪ್ಪು ಮುಂಗುರುಳು
ಕೂದಲವನು. ಅಂಥ ದಶರಥನಂದನ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಸದಾ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಮಂದರಾಚಲಧಾರಿಣಿಂ ದಶಕಂಧರಾದಿವಿನಾಶನಂ

ನಂದನಾಂಗಮುಮಾಪತೇಃ ಪ್ರಿಯಮಿಂದಿರಾವರಮಚ್ಯುತಮ್ |

ಕಂದಜಾಸನಸೇವಿತಂ ಸುರವೃಂದವಂದಿತವಿಗ್ರಹಂ

ನಂದಗೋಪಸುತಂ ಹರಿಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ—

|| ೬ ||

ಕೂರ್ಮರೂಪೇಣ ಮಂದರಾಚಲಧಾರಿಣಿಂ ಸಮುದ್ರಮಥನೇ | ನಯನಾ-
ನಂದನಾನ್ಯಂಗಾನ್ ತಾದೃಶಮಂಗಂ ಶರೀರಂ ವಾ ಯಸ್ಯ | “ಅಂಗಂ ವಪುಃ”
ಇತಿ, “ಆಹುಃ ಪ್ರತೀಕಮವಯವಮಪಘನಮಂಗಮ್” ಇತಿ ಚ | ಉಮಾ-
ಪತಿಪ್ರಿಯಮ್ | ತದುಕ್ತಂ ಪಾದ್ಮೇ “ರಾಮ ರಾಮೇತಿ ರಾಮೇತಿ ರಮೇ
ರಾಮೇ ಮನೋರಮೇ” ಇತಿ ಪಾರ್ವತೀಂ ಪ್ರತಿ ರುದ್ರವಚನಮ್ | ಕಂದಜಂ
ನಳಿನಮ್ | ಕಂದಜಾಸನಶ್ಚತುರ್ಮುಖಃ | “ಮೃಣಾಲಂ ಸ್ಯಾದ್ ಬಿಸಂ ಕಂದೋ
ಬಿಸಿನೀ ನಳಿನೀ ಭವೇತ್” ಇತಿ ಹ್ಯಭಿಧಾನಮ್ ||

ಮಂದರವನ್ನು ಬೆನ್ನಲ್ಲಿ ಹೊತ್ತವನು. ರಾವಣಾದಿ ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಕಿತ್ತವನು.
ಕಣಾಸೆಳೆವ ಚೆಲುಮೈಯ ಸುಂದರನು. ಶಂಕರನ ಪ್ರೀತಿಯ ಆರಾಧ್ಯದೇವತೆ.
ಇಂದಿರೆಯ ನಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಪೂಜೆಗೊಂಡವನು. ದೇವತೆಗಳ ಗಡಣದಿಂದ
ವಂದಿತನು. ಚ್ಯುತಿ ಇರದ ಹಿರಿಮೆಯ ನಂದಗೋಪಕುಮಾರನು. ಇಂಥ
ದಶರಥನಂದನ ರಾಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಸದಾ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಕಂಸಮುಷ್ಟಿಕದುಷ್ಟಧೇನುಕಪೂತನಾದಿವಿನಾಶನಂ

ಹಂಸಕೇಶಿನಿಸೂದನಂ ದಮಘೋಷಸೂನುವಿದಾರಣಮ್ |

ಅಂಸಮಧ್ಯಲಸನ್ಮಹಾಮಣಿಕೌಸ್ತುಭಾದಿವಿರಾಜಿತಂ

ಹಿಂಸಕಾಸುರಭೇದಕಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ—

|| ೭ ||

ಮುಷ್ಟಿಕೋ ಮಲ್ಲಃ | ಹಂಸೋ ಡಿಭಕಭ್ರಾತಾ | ನಿಸೂದನಮಿತ್ಯೇವ
ಸಾಧು ಪದಮ್ | ಕೇಚಿನ್ನಿಸೂದನಮಿತಿ ಪಠಂತಿ | ದಮಘೋಷಸುತಃ
|| ಶಿಶುಪಾಲಃ | ಹಿಂಸಕಾನಾಮಸುರಾಣಾಂ ಭೇದಕಃ | ಕೇಚಿತ್ ಹಿಂಸಿತಾಸುರ-
ಭೇದಕಮಿತಿ ಪಠಿತ್ವಾ ಕರ್ತೃ ಕ್ತ ಇತಿ ವದಂತಿ ||

ಕಂಸ, ಮುಷ್ಟಿಕನೆಂಬ ಜಟ್ಟಿ, ದುಷ್ಟನಾದ ಧೇನುಕಾಸುರ, ಪೂತನಿ,
ಕೇಶಿ, ಹಂಸ, ಮುಂತಾದ ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಕೊಂದವನು. ಶಿಶುಪಾಲನ ಕೊರಳು
ಕತ್ತರಿಸಿದವನು. ಹೆಗಲ ನಡುವೆ ಕೌಸ್ತುಭ ಮುಂತಾದ ಮಹಾಮಣಿಗಳಿಂದ
ಬೆಳಗುವವನು. ಪರಪೀಡಕರಾದ ಅಸುರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು. ಅಂಥ
ದಶರಥನಂದನ ರಾಮನನ್ನು ಸದಾ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಗೋಪಿಮಂಡಲಮಧ್ಯಗಂ ಸುರವೈರಿಮಂಡಲದಾರಿಣಂ
ಪಾಂಡವಪ್ರಿಯಮಿಂದ್ರಪೂರ್ವಸುರೌಘವಂದ್ಯಪದಾಂಬುಜಮ್ |
ಇಂದಿರಾರಮಣಂ ಗುಣಾರ್ಣವಮಂಬುಜಾಕ್ಷಮಮಾನುಷಂ
ನಾರಸಿಂಹತನುಂ ಹರಿಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ದಾಶರಥಿಂ ಸದಾ || ೮ ||

ಪುನರಂತೇಽಪಿ ಪ್ರತ್ಯೂಹಶಾಂತಯೇ ನಾರಸಿಂಹತನುಸ್ತರಣೇನೈವೋಪಸಂಜ-
ಹಾರ ||

ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರ ನಡುವೆ ಇರುವವನು. ರಕ್ತಸರ ಕುಲವನ್ನು
ತರಿದವನು. ಪಾಂಡವರ ನೇಹಿಗ. ಇಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆಗಳ ಗುಂಪು
ಎರಗಿದ ತಾವರೆಯಂಥ ಪಾದಗಳವನು. ಇಂದಿರೆಯ ನಲ್ಲ. ಗುಣಗಳ
ಕಡಲು. ತಾವರೆಯಂಥ ಕಣ್ಣುಗಳ ಚೆಲುವ. ಅಮಾನುಷವಾದ ಹಿರಿಮೆಯ
ಹರಿ ಅವನು. ಅಂಥ ನರಸಿಂಹರೂಪನನ್ನು, ದಶರಥನಂದನ ರಾಮಚಂದ್ರ
ನನ್ನು ಸದಾ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕಮೇತದಷ್ಟಕಮಿಷ್ಟಸಿದ್ಧಿದಮಾದರಾದ್
ಯಸ್ತು ಕೀರ್ತಯತೇ ಶೃಣೋತ್ಯಖಿಲಾಪರ್ದರ್ಶನವತಾರಕಮ್ |
ಸರ್ವದೇವವರಾರ್ಚಿತಂ ನೃಹರೇಃ ಪದಂ ಪರಮಕ್ಷಯಂ
ಯಾತಿ ದಾಶರಥೇರನುಗ್ರಹವಿಗ್ರಹೋಽಖಿಲವಲ್ಲಭಃ* || ೯ ||

ಯಃ ಕೀರ್ತಯತೇ ಶೃಣೋತಿ ವಾ ಸ ನೃಹರೇರ್ನೃಸಿಂಹಾತ್ಮನಃ
ಪುರುಷಸಿಂಹಸ್ಯ ಪದಂ ಸ್ವರೂಪಂ ಯಾತಿ ಜಾನಾತಿ ತೇನ ಚ ತತ್ಪದಂ ಯಾತಿ
ಗಚ್ಛತಿ | “ವ್ಯಾಸೇಽಪಿ ವಿಗ್ರಹಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಾತ್ ಹರೇರನುಗ್ರಹವಿಸ್ತಾರವಾನ್ |
ಅನನುಗ್ರಾಹ್ಯೇ ನೈತತ್ಪಠನೇನ ಫಲಮ್ | ಅನುಗ್ರಾಹ್ಯೇ ತು ಪುನರ್ಭಗ-
ವಾನನುಗ್ರಹಂ ವಿಪುಲಯತೀತಿ ||

ಇಷ್ಟವಾದದ್ದನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡಬಲ್ಲ ಈ ಅಷ್ಟಕವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ,
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪಠಿಸಿದರೆ, ಕೇಳಿದರೆ ಕೂಡ, ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ದೇವತೆಗಳಿಂದ

* ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು “ದಾಶರಥ್ಯಷ್ಟಕ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮೂಲಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ
ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು ನಾರಾಯಣಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.
ಒಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ “ಪೂರ್ವಸೂರಿಕೃತ” ಎಂದಿಷ್ಟೆ ಬರೆದಿದೆ. ಈ
ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಆರು ಗಣಗಳ (ರಗಣ, ಸಗಣ, ಜಗಣ, ಜಗಣ,
ಭಗಣ ಮತ್ತು ರಗಣ) ಛಂದಸ್ಸನ್ನು “ವಿಬುಧಪ್ರಿಯಾವೃತ್ತ” ಎಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದಿನ ಮೂರು ಸ್ತೋತ್ರಗಳೂ ಇದೇ ವೃತ್ತದಲ್ಲಿ
ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಪೂಜೆಕೊಳ್ಳುವ ಶ್ರೀನರಸಿಂಹನ ನಾಶರಹಿತವಾದ ಪರಮಪದವಿಯನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಂಥವನ ಮೇಲೆ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಅನುಗ್ರಹದ ರಕ್ಷೆಯಿದೆ.
ಅಂಥವರನ್ನು ಲೋಕವೇ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತದೆ.

*

ಹಾಡು : ಹನ್ನೆರಡು

[ರಾಮಗೀತೃಷ್ಟಕ]

ನಾಕಿನಾಯಕಯಾಚನಾಂಚನಮಾಚರನ್ ಕಿಲ ಕೇವಲಂ
ಭಾಸ್ಕರಾನ್ವಯಭಾಸ್ಕರೋ ಭಗವಾನಭೂಃ ಶುಭಸಂಪದೇ ।
ಯಜ್ಞಪೂರುಷ ಯಜ್ಞಪಾಲಕ ಯಜ್ಞಸಂಜ್ಞ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ
ರಾಮ ರಾಮ ರಮಾಪತೇ ರಮತಾಂ ಮನಸ್ವಯಿ ಮೇ ಸದಾ

॥ ೧ ॥

ರಾವಣಜನಿತಪೀಡಾನಿವಾರಣಾರ್ಥಂ ನಾಕಿನಾಯಕೈರಿಂದ್ರಾದ್ಯೈಃ ಕೃತಾಂ
ಪ್ರಾರ್ಥನಾಂ ಮಾನಯನ್ । “ಯಾಚನಾ ಪ್ರಾರ್ಥನಾರ್ಥನಾ” ಇತಿ ರತ್ನ-
ಮಾಲಾ । ಕೇವಲಮಿತಿ ಭಗವದವತಾರಸ್ಯ ಭಕ್ತವಶಂವದತೈವ ಹೇತುರಿತ್ಯಾಹ ।
ತದೇವ ಸ್ಫುಟಮುಚ್ಯತೇ-ಶುಭಾನಾಂ ಸತಾಂ ಸಂಪದೇ ಭೂತೈಃ । ಸೌಖ್ಯಾ-
ಯೇತಿ ಯಾವತ್ । ಭುವಿ ಆವಿರಭೂಃ । ಯಮುದ್ವಿಶ್ಯ ಯಜ್ಞಾಃ ಪ್ರಸ್ತು-
ಯಂತೇ, ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಯಜ್ಞಾನಾಂ ಭೋಕ್ತಾ ಸ ಯಜ್ಞಪೂರುಷ ಉಚ್ಯತೇ ।
ತಾಟಕಾದಿಹನನೇನ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಯಜ್ಞಪಾಲಕಃ, ಸರ್ವಯಜ್ಞಪಾಲಕಶ್ಚ ।
ಯಜ್ಞಸಂಜ್ಞ । “ಯಜ್ಞೋ ವೈ ವಿಷ್ಣುಃ” ಇತಿ ಶ್ರುತೇಃ । ಇಜ್ಯತ ಇತಿ,
ಯದಸ್ತಿ ತತ್ ಸರ್ವಂ ಜಾನಾತೀತಿ, ಯಾತಿ ಸರ್ವತ್ರ ಗಚ್ಯತಿ ಜಾನಾತಿ
ಸರ್ವಮಿತಿ ವಾ ಯಜ್ಞೋ ನಾರಾಯಣಃ । “ಯಜ್ಞೇನ ಯಜ್ಞಮಯಜಂತ”
ಇತಿ ಚ ಪೌರುಷಂ ಸೂಕ್ತಮ್ ॥

ಓ ಭಗವನ್, ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರೆಂದೆ ನೀನು
ಸೂರ್ಯವಂಶದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಉದಿಸಿಬಂದೆ. ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಸುಖ
ಸಂಪದವ ತಂದೆ. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಯಾಗವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಯಜ್ಞಪೂರುಷನೆ,
ಯಜ್ಞನಾಮಕನೆ, ನಿನಗೆ ನನ್ನ ನಮನವಿರಲಿ. ರಮೆಯರಸನೆ, ಓ ರಾಮ,
ಓ ರಾಮ, ನನ್ನ ಮನ ಎಂದೆಂದಿಗು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ರಮಿಸುತ್ತಿರಲಿ.

ಜಾನಕೀಂ ಜನನೀಂ ಜನಸ್ಯ ಪುರೇಂದಿರಾಮತಿಸುಂದರೀಂ
ರಂಜಯನ್ ಭುವನಂ ಜಯನ್ ಸ್ವಗುಣೈರ್ನಯೈರ್ವಿನಯೈರಪಿ ।
ರಾಜರಾಜರಮಾಂ ತ್ಯಜನ್ ತ್ಯಣವದ್ ವನೇಽರಮಯೋ ಮುನೀನ್
ರಾಮ ರಾಮ—

॥ ೨ ॥

ಜನಸ್ಯ ಜನನೀಂ ಲೋಕಮಾತರಮ್ । ಪುರೇತಿ ಮೂಲರೂಪೇ
ಇಂದಿರಾಮ್ । ಸ್ವಗುಣೈಃ ಜಾನಕೀಂ ರಂಜಯನ್ । ಸ್ವಗುಣೈರೇವ ಭುವನಂ
ಜಯನ್ ಲೋಕಚಿತ್ತಂ ಜಯನ್ । ಅಥ ಚ ಯುದ್ಧನಯೈಃ ಶತ್ರುವಿನಯನ-
ಕ್ರಮೈಶ್ಚ ದುಷ್ಪಜನನಿಕರಂ ವಿಜಯಮಾನಃ । ರಾಜರಾಜರಮಾಂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ-
ಶ್ರಿಯಂ ತೃಣವತ್ ತ್ಯಜನ್ ಮುನೀನರಮಯಃ । ಅಥ ಚ ರಾಜರಾಜ
ರಾಜ್ಞಾಮಪಿ ಶಾಸಕ, ರಮಾಂ ವನೇ ತ್ಯಜನ್ ಸ್ವಲೀಲಾನಾಟಕೇನ
ಮುನೀನರಮಯಃ ॥

ಲೋಕಸುಂದರಿ, ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಇಂದಿರೆ ಜಾನಕಿಯಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ-
ದಾಗ ಆಕೆಯನ್ನು ರಂಜಿಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳ ಗರಿಮೆಯಿಂದ, ನಯವಿನಯ
ಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜನರ ಬಗೆಯನ್ನು ಕದ್ದೆ. ದುರ್ಜನರನ್ನು ಗೆದ್ದೆ. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ
ಸಿರಿಯನ್ನು ತೃಣಕಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ತೊರೆದು ಕಾಡಿಗೆ ತೆರಳಿ ಮುನಿಗಳನ್ನು
ಸಂತಸಗೊಳಿಸಿದೆ. ಓ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರನೆ, ಜನಾಪವಾದದ ನೆಪದಿಂದ
ಸೀತೆಯನ್ನು ಕೂಡ ಕಾಡಿಗಟ್ಟಿದೆ—.

ನಾಥ ಮೋಹಯತಾ ಖಲಾನಖಿಲಾಂಸ್ತ್ವಯಾ ಖಲು ಮೈಥಿಲೀ
ನೈವ ನೈವ ವಿಯೋಗಿನೀ ಗುರುಯೋಗಿನೀ ಸ್ಥಿರಯೋಗಿನೀ ।
ಉಜ್ಜಗಾವಿದಮಬ್ಜಭೂಃ ಶಪಥೇನ ತೇ ಕಥಯನ್ ಕಥಾಃ
ರಾಮ ರಾಮ—

॥ ೩ ॥

ಖಲಾನ್ ಮೋಹಯತಾ ತ್ವಯಾ ಸೀತಾ ವನೇ ಪರಿತ್ಯಕ್ತೇತಿ ನ ತಥ್ಯಮ್ ।
ಕಿಂತ್ವಿದಂ ಖಿಲಮೋಹನಮೇವ । ವಸ್ತುತಸ್ತು ತ್ವಯಾ ಖಲು ಮೈಥಿಲೀ ನೈವ
ನೈವ ವಿಯೋಗಿನೀ । ಆದರಾದ್ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಃ । ಯತಃ ಸಾ ಭವತಾ
ಸ್ಥಿರಯೋಗಿನೀ । ನಿತ್ಯಾವಿಯೋಗಿನೀ । ಗುರುಃ ಸರ್ವಾಧಿಕಶ್ಚ ತಸ್ಯಾ ಭವತಿ
ಭಗವತಿ ಭಕ್ತಿಯೋಗಃ । ಸ್ವಯಮಬ್ಜಭೂಃ ಸಪ್ರತಿಜ್ಞಮಿದಮುಜ್ಜಗೌ ॥

ಓ ಸ್ವಾಮಿ, ಸೀತಾಮಾತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವುದೆಂಬುದುಂಟೆ? ಎಂದಿಗೂ
ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನನ್ನು ನಿರಂತರವೂ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವ ಅವಳು
ನಿತ್ಯಾವಿಯೋಗಿನಿ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲ ದುರ್ಜನರ ಮೋಹಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ಈ ನಾಟಕ
ವನ್ನಾಡಿದೆ. ನಿನ್ನ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಬಣ್ಣಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು
ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದುಂಟು—.

ವೀರಮಾರುತವಿಕ್ರಮಾರ್ಚಿತ ಭಾನುನಂದನನಂದನ
ಭ್ರೂವಿಲಾಸವಿಶೇಷಭೀಷಿತವಾರಿಧೇ ಗುಣವಾರಿಧೇ ।
ವಿಶ್ವಭೂಷಣ ಶತ್ರುಭೀಷಣ ಹೇ ವಿಭೀಷಣಸಖ್ಯವನ್
ರಾಮ ರಾಮ—

॥ ೪ ॥

ಮಾರುತಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮೇಣಾರ್ಚಿತಃ | ಭಾನುನಂದನಸ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಸ್ಯ ನಂದನಃ
ರಾಜ್ಯದಾನೇನ ||

ಮಹಾವೀರನಾದ ಹನುಮಂತ ತನ್ನ ಪೌರುಷಸಾಹಸಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು
ಮೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ಅವನಿಗಾಗಿ ನೀನು ಸುಗ್ರೀವನ ಕೆಳೆ ಬೆಳೆಸಿದೆ. ನಿನ್ನ ಹುಬ್ಬು
ಗಂಟಿಕ್ಕಿದಾಗ ವರುಣದೇವ ಹೆದರಿ ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋದ. ನೀನು ಗುಣಗಳ
ಕಡಲು. ಜಗತ್ತಿಗೆ ಒಂದು ಅಲಂಕಾರ. ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಭಯಂಕರ. ಆದರೆ
ನಂಬಿ ಬಂದ ವಿಭೀಷಣನಿಗೆ ಸ್ನೇಹದ ವರ ನೀಡಿದೆ—

ರಾವಣಂ ಜನರಾವಣಂ ಸುರವಾರಣಪ್ರತಿವಾರಣೇ

ಸಿಂಹಮುಗ್ರಬಲಂ ಶರೈರ್ನನು ಲೀಲಯಾ ನಿಗೃಹೀತವಾನ್ |

ಸಜ್ಜನಾನ್ ಕರುಣಾಕರಾನುಗೃಹೀತವಾನ್ ಭಗವಾನ್ ಭವಾನ್

ರಾಮ ರಾಮ—

|| ೫ ||

ಸುರವಾರಣಸ್ವರಾವತಸ್ಯ ಸುರಾಖ್ಯವಾರಣಾನಾಂ ವಾ ಪ್ರತಿವಾರಣೇ
ಸಿಂಹಸಮಮ್ | “ಕುಂಭೀ ಕುಂಜರವಾರಣೇಭರದಿನಃ ಸಾಮೋದ್ಭವಃ ಸಿಂಧುರಃ”
ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ ||

ರಾವಣ ಲೋಕವನ್ನೆಲ್ಲ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ದೈವತಗಳೆಂಬ ಮದ್ದಾನೆಗಳನ್ನೂ
ಸಿಂಹದಂತೆ ಮರ್ದಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಇಂಥ ಮಹಾವೀರನನ್ನು ನೀನು ಬಾಣಗಳಿಂದ
ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಸಂಹರಿಸಿದೆ. ಓ ಕರುಣಾಮಯನೆ, ಓ ಭಗವನ್, ನೀನು
ಹೀಗೆ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದೆ—

ಶ್ಯಾಮಲೇ ಶಬಳೇ ಮಹಾಮಣಿಹೇಮಭೂಷಣಭಾನುಭಿಃ

ಕೋಮಲೇಽಶನಿಸನ್ನಿಭೈರಕೃತವ್ರಣೇ ರಿಪುಸಾಯಕೈಃ |

ನಾಥ ನೂತನಯೌವನೇಽಪಿ ಪುರಾಣಪುರುಷವಿಗ್ರಹೇ

ರಾಮ ರಾಮ—

|| ೬ ||

ಶ್ಯಾಮಲೇ ಸ್ವದೇಹಭಾಸಾ | ಅಥಾಪಿ ಹೇಮಭೂಷಣಭಾನುಭಿಃ ಶಬಳೇ |
ಕೋಮಲೇ ದಯಯಾ, ಅಥಾಪಿ ಅಶನಿಸನ್ನಿಭೈರಪಿ ರಿಪುಸಾಯಕೈರಕೃತವ್ರಣೇ |
ಚಿರನೂತನತ್ವಾತ್ ನೂತನಯೌವನೇ, ಅಥಾಪಿ ಅನಾದಿನಿಧನತ್ವಾತ್
ಪುರಾಣಪುರುಷವಿಗ್ರಹೇ | “ಗುಣಾಃ ಶ್ರುತಾಃ ಸುವಿರುದ್ಧಾಶ್ಚ ದೇವೇ” ಇತಿ
ಶ್ರುತಿಮನಯಾಲಂಕಾರಭಂಗ್ಯಾ ಸ್ಮಾರಯತಿ ||

ನಿನ್ನ ಕಪ್ಪು ಮೈಯಲ್ಲಿ ಮುತ್ತು-ರತ್ನ-ಚಿನ್ನಗಳ ತೊಡಿಗೆಯ
ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬಣ್ಣದ ಚಿತ್ತಾರ ಬಿಡಿಸಿದೆ. ನೀನು ಮೃದು ಹೃದಯನಾದರೂ
ವಜ್ರಕ್ಕಿಂತ ಬಿಗಿಯಾದ ಶತ್ರುಗಳ ಬಾಣಗಳೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನನ್ನು

ಭೇದಿಸಲಾರವು. ಓ ಸ್ವಾಮಿ, ನೀನು ಹೊಸ ಜವ್ವನದ ಹುಡುಗನಾದರೂ ಪುರಾಣಪುರುಷನಿರುವೆ— .

ಉಲ್ಲಸತ್ತಿಲಕೇ ಜಗತ್ತಿಲಕೇ ಸರೋಜವಿಲೋಚನೇ
ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಿಭಾನನೇ ಮಿತಭಾಷಣೇ ಸ್ಮಿತಶೋಭನೇ ।
ದೀರ್ಘದೋಷ್ಠಿ ವಿಶಾಲವಕ್ಷಸಿ ಕುಂಜರೇಂದ್ರಗತೇ ಗತೌ
ರಾಮ ರಾಮ—

॥ ೭ ॥

ಗತೌ ಗಮನೇ ವಿಷಯೇ ಕುಂಜರೇಂದ್ರಸ್ಯೇವ ಗತಂ ಗಮನಂ ಯಸ್ಯ ।
ಯದ್ವಾ ಗತೌ ಸರ್ವಾಶ್ರಯೇ, ಮುಕ್ತಾಶ್ರಯೇ ಚ । “ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಪರಮಾ
ಗತಿಃ” ಇತಿ ಹಿ ವದಂತಿ ॥

ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಪ್ರಾಯವಾದ ಚೆಲುಮೂರ್ತಿ. ಹಣೆಯಲ್ಲಿ
ಬೊಟ್ಟು. ತಾವರೆಯ ಎಸಳಿನಂಥ ಕಣ್ಣು. ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಿಗೆ ಹೋಲುವ,
ಎಂದೂ ಮುಗುಳು ಮಾಸದ ಮೋರೆ. ಮಿತವಾದ ಮಾತುಗಾರಿಕೆ.
ಉದ್ದನೆಯ ಆಜಾನುಲಂಬಿಯಾದ ತೋಳು. ಹರವಾದ ಎದೆ. ಆನೆಯಂಥ
ಗಂಭೀರ ನಡೆ— .

ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಜ ಲಕ್ಷಯೇನ್ಮಮ ವೀಕ್ಷಣಂ ತವ ವಲ್ಲಭಂ
ಕೋಸಲೇಂದ್ರ ಕಥಾಮಲಂ ಕಥಯೀತ ತೇ ಮಮ ಭಾರತೀ ।
ರಾಘವ ಶ್ರವಣಂ ಶೃಣೋತು ಪರಾಕ್ರಮಾಂಸ್ತವ ವಿಕ್ರಮಾನ್
ರಾಮ ರಾಮ ರಮಾಪತೇ ರಮತಾಂ ಮನಸ್ವಯಿ ಮೇ ಸದಾ
॥ ೮ ॥

ತವ ವಲ್ಲಭಂ ಸುಭಗಂ ರೂಪಂ ಮಮ ಚಕ್ಷುರ್ಲಕ್ಷಯೇತ್ । ತವ
ವಿಕ್ರಮಾನ್ ಯೇ ಪರಾನ್ ಶತ್ರುನಾಕ್ರಮಂತಿ ॥

ಓ ಲಕ್ಷ್ಮಣನ ಹಿರಿಯಣ್ಣನೆ, ನಿನ್ನ ಚೆಲುರೂಪನ್ನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣು ಕಾಣಲಿ.
ಕೋಸಲದ ಅರಸೆ, ನನ್ನ ನಾಲಗೆ ನಿನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನೇ ನುಡಿಯಲಿ.
ರಘುರಾಮನೆ, ನನ್ನ ಕಿವಿ ರಕ್ಕಸರನ್ನು ಸದೆಬಡಿದ ನಿನ್ನ ವಿಕ್ರಮದ
ವಿಸ್ತಾರವನ್ನೇ ಕೇಳಲಿ. ಓ ರಮೆಯರಸನೆ, ಓ ರಾಮ, ಓ ರಾಮ, ನನ್ನ
ಮನಸ್ಸು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ರಮಿಸುತ್ತಿರಲಿ.

ರಾಮಗೀತಿಮಿಮಾಂ ಶುಭಾಂ ಪಠತೇ ಜನಾಯ ಮಹಾದರಾದ್
ರಾಮಸದ್ಗುಣರತ್ನರಾಜಸುರಾಜಿರಾಜಿತಮಾಲಿಕಾಮ್ ।

ರಾಮ ಏವ ರಮಾಪತೀ ರತಿಮಾತ್ಮನಃ ಪದಪದ್ಮಯೋಃ
ರಾತಿ ರಾತಿ ಪರಾಂ ಗತಿಂ ಕರುಣಾಮೃತಾಂಬುಧೀರಿಶಿತಾ* ||

|| ೯ ||

ಮಹಾದರಾತ್ ಪಠತೇ ಜನಾಯ ರಮಾಪತೀ ರಾಮ ಏವ
ಪದಪದ್ಮಯೋಃ ರತಿಂ ರಾತಿ ದದಾತಿ | ಪರಾಂ ಚ ಗತಿಂ ರಾತಿ |
ತಾತ್ಪರ್ಯಾದ್ ದ್ವಿರುಕ್ತಿಃ | ರಾತ್ಯೇವ | ನ ತತ್ರ ಕೇನಾಪಿ ಸಂದೇಗ್ಧವ್ಯಮ್ ||

ಈ ಹಾಡು ರಾಮಚಂದ್ರನ ಸದ್ಗುಣಗಳೆಂಬ ಹಿರಿಯ ರತ್ನಗಳನ್ನೆ
ಕೋದು ಕಟ್ಟಿದ ಚೆಲುವಿನ ಮುತ್ತಿನ ಮಾಲೆ. ಇದನ್ನು ಭಕ್ತಿಭರದಿಂದ
ಪಠಿಸುವಾತನಿಗೆ ರಮೆಯರಸನಾದ ರಾಮಚಂದ್ರನೆ ತನ್ನ ಪಾದಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ
ಒಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ಏನು, ಕರುಣೆಯ ಸೊದೆಗಡಲಾದ ಸ್ವಾಮಿ
ರಾಮಚಂದ್ರ ಅಂಥ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಪರಮಪದವಿಯನ್ನೆ ಕರುಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

*

* ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಈ ಅಷ್ಟಕವನ್ನು “ರಾಮಗೀತ್ಯಷ್ಟಕ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಬರೆದವರು ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತಾಚಾರ್ಯರು ಎಂದೇ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ “ಪೂರ್ವಸೂರಿಕೃತ” ಎಂದಷ್ಟೇ ಬರೆದಿದೆ.

ಹಾಡು : ಹದಿಮೂರು

[ಗೋಪಕುಮಾರಾಷ್ಟಕ]

ಗೋಪಿಕಾಸ್ತನಮಂಡಲಾರ್ಪಿತಕುಂಕುಮಾರುಣವಕ್ಷಸಂ
ಗೋಪಗೀತಿವಿಶಾರದಂ ಸ್ಮಿತಶೋಭಿಸನ್ಮುಖಪಂಕಜಮ್ |
ಗೋಪಗೋಗಣವಲ್ಲಭಂ ಧೃತನೃತ್ತಕಂ ಕಮಲೇಕ್ಷಣಂ
ಗೋಪವೇಷವಿಡಂಬನಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ಗೋಪಕುಮಾರಕಮ್ ||
|| ೧ ||

ಗೋಪಿಕಾಸ್ತನಕುಂಕುಮೇನ ಪರಿಷ್ಕಂಘಸಂಕ್ರಾಂತೇನ ಅರುಣವಕ್ಷಸಮ್ |
ಗೋಪಾನಾಂ ಗೀತಿವೈಣವೀ ಗವಾಮಾವರ್ಜನಾಯ ||

ಗೋಪಿಯರ ದುಂಡುಮೊಲೆಗೆ ಬಳಿದ ಕುಂಕುಮದಿಂದ ಇವನ
ಎದೆಯೆಲ್ಲ ಕೆಂಪಾಗಿದೆ. ಗೋಪ ಬಾಲಕರ ಕೊಳಲು ನುಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ
ಇವನು ಅಗ್ರಗಣ್ಯ. ಇವನ ತಾವರೆಯಂಥ ಮೋರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಗುಳುನಗೆ
ಮಿನುಗುತ್ತಿದೆ. ಗೋಪಾಲಕರಿಗೆ, ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಇವನೆಂದರೆ ಪಂಚಪ್ರಾಣ.
ಗೋಪಿಯರೊಡನೆ ರಾಸನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ ಅಂಥ ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನನ್ನು,
ಗೊಲ್ಲರ ವೇಷ ತೊಟ್ಟು ಬಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು, ನಂದಗೋಪಕುಮಾರನನ್ನು
ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಿದ್ರುಮಪ್ರತಿಮಾಮಲಾಧರಪಲ್ಲವಾರ್ಪಿತವೇಣುನಾ
ವಿದ್ರುಮಾಭಿರುತ್ಯೈಃ ಸದಾ ಪರಿಗೀಯಮಾನನಿಜಾಕೃತಿಮ್ |
ವಿದ್ರುಮಕ್ಷಿತಿಭಾನುಮಂಡಲಚಂಡಪಾವಕಮಚ್ಯುತಂ
ಗೋಪವೇಷ - || ೨ ||

ವಿದ್ರುಮಪ್ರತಿಮೇ ಪ್ರವಾಳಸದೃಶೇ ಅಧರಪಲ್ಲವೇ ಅರ್ಪಿತೇನ ವೇಣುನಾ
ಪರಿಗೀಯಮಾನನಿಜಾಕೃತಿಮ್ | ವಿದ್ರುಮಾಭಿರುತ್ಯೈಶ್ಚ ಪರಿಗೀಯಮಾನನಿಜಾ-
ಕೃತಿಮ್ | ವಿದ್ರುಮಾಃ ಪಕ್ಷ್ಯವಾಸಾ ದ್ರುಮಾಃ | ಕುಲಾಯದ್ರುಮಾ ಇತಿ
ಯಾವತ್ | “ಪಕ್ಷೀ ವಿವಿಷ್ಟಿರಸ್ತಥಾ ವಿಕಿರಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | ತದಭಿರುತ್ಯೈಃ |
ಪಕ್ಷಿವ್ಯಾಜೇನ ದ್ರುಮಾ ಏವೈನಂ ಕೂಜಿತೇನ ಗಾಯಂತೀತ್ಯುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯತೇ | ವಿದ್ರುಮ-
ಕ್ಷಿತಿಃ ವನಭೂಮಿಃ | ನಿಬಿಡತಯಾ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶಾಪ್ರಸರಾತ್ ಶ್ಯಾಮಾ ಚ
ಸಾ | “ವನಭುವಃ ಶ್ಯಾಮಾಸ್ತಮಾಲದ್ರುಮೈಃ” ಇತಿ ಜಯದೇವಃ | ತತ್ರ

ತಾದೃಶೇ ವೃಂದಾವನೇ ಸ್ವಕೀಯೇನ ಭಾನುಮಂಡಲೇನ ಕಾಂತಿಪ್ರಸರೇಣ ಚಂಡಾನಲ
ಇವ ರೋಚಮಾನಃ ||

ಹವಳದಂತೆ ಕೆಂಪಾದ, ಚಿಗುರಲೆಯಂತೆ ನಸೆಯಾದ ತುಟಿಯ
ಮೇಲಿಟ್ಟ ಕೊಳಲು, ವೃಂದಾವನದ ಗಿಡಗಂಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಲಿಪಿಲಿಗುಟ್ಟುವ
ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊರಳು ಎಲ್ಲವೂ, ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇವನ ಮೈಯ ಸೊಬಗನ್ನೆ
ಹಾಡಿಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿದೆ. ವೃಂದಾವನದ ಕಾಡಿನ ಕಪ್ಪಿನಲ್ಲು ತನ್ನ ಮೈಯ
ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಂಕಿಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ—.

ರುಗ್ಮಿಣೀವದನಾಂಬುಜಾಸವಪಾನಮತ್ತಮಧುವ್ರತಂ

ತಿಗ್ಮದೀಧಿತಿಮಂಡಲೋಪಮಕುಂಡಲದ್ವಯಮಂಡಿತಮ್ |

ರುಗ್ಮಮಾಲಿನಮುಲ್ಲಸತ್‌ಕನಕಾಂಗದಾದಿವಿರಾಜಿತಂ

ಗೋಪವೇಷ—

|| ೩ ||

ಮಧುವ್ರತೋ ಮಧುಕರಃ | ತಿಗ್ಮದೀಧಿತಿಶ್ಚಿಗ್ಮಾಂಶುಃ ||

ರುಗ್ಮಿಣಿಯ ಮುಖಕಮಲದ ಮಧು ಹೀರುವ ತುಂಬಿ ಇವನು.
ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುವ ಕಿವಿಯೋಲೆ ತೊಟ್ಟವನು. ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದ
ಸರ ತೊಟ್ಟವನು. ತೋಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುವ ಬಂಗಾರದ ವಂಕಿ ಮುಂತಾದ
ಒಡವೆಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಬೆಡಗುಗಾರ—.

ವೇದವಾದರತೈಃ ಸದಾ ಪರಿಗೀಯಮಾನನಿಜಾಕೃತಿಂ

ಸಾದಿತಾಖಿಲದೈತ್ಯದಾನವಯೂಥಮಂಡಜವಾಹನಮ್ |

ಯಾದವೇಂದ್ರಕುಲೇವತೀರ್ಣಮನಂತಮವ್ಯಯಮಚ್ಯುತಂ

ಗೋಪವೇಷ—

|| ೪ ||

“ಸರ್ವೇ ಘೋಷಾ ಏಕೈವ ವ್ಯಾಹೃತಿಃ” ಇತಿ ಪರಿಗೀಯಮಾನನಿಜಾ-
ಕೃತಿಮ್ ||

ವೇದದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಮನನ ಮಾಡುವ ಮಂದಿ ಯಾವಾಗಲೂ
ಇವನ ಮೂರ್ತಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ದೈತ್ಯದಾನವರ
ಕುಲವನ್ನು ತರಿದವನು. ಗರುಡನ ಮೇಲೇರಿ ತಿರುಗುವವನು. ಯಾದವ
ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದವನು. ಗುಣಪೂರ್ಣನು. ಆದಿ-ಅಂತ ಇರದ,
ವೃದ್ಧಿಹ್ರಾಸ ಇರದ ನಿತ್ಯಮಹಿಮನು—.

ದೇವಕೀಜಠರೋದಯಾದ್ಭ್ಯುದಿತೋಡುರಾಜಮನಾಮಯಂ

ದೇವಸಿದ್ಧಮುನೀಂದ್ರಸದ್ಭೃದಯಾಬ್ಜಬೋಧಿವಾಕರಮ್ |

ಪಾವನೀಯತಮಾಕೃತಿಂ ಕೃತಿನಾಂ ಗತಿಂ ಗತಿಮೀಯುಷಾಂ
ಗೋಪವೇಷ -

|| ೫ ||

ದೇವಕೀಜಠರಮುದಯಾದ್ರಿಃ | ತತ್ಪ್ರೋದಿತೋಽಯಮುಡುರಾಜಃ |
“ಜ್ಯೋತಿಸ್ತಾರಾ ಧಿಷ್ಟವೃಕ್ಷಂ ತಥೋಡು” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | ಸಿದ್ಧಾ
ದೇವಯೋನಿವಿಶೇಷಾಃ | ಬೋಧೋ ವಿಕಾಸಃ | ಕೃತಿನಾಂ ವಿದುಷಾಂ |
“ಬುಧಃ ಸುಧೀಃ ಕೃತೀ ಕೃಷ್ಣಿಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | ಗತಿಂ ಜ್ಞೇಯಂ ಗಮ್ಯಂ
ಚ | ಶರಣಮೀಯುಷಾಂ ಗತಿಮಾಶ್ರಯಮ್ ||

ದೇವಕಿಯ ಗರ್ಭವೆಂಬ ಉದಯಾಚಲದಿಂದ ಮೂಡಿಬಂದ ಪೂರ್ಣ
ಚಂದ್ರನು. ದೋಷದೂರನು. ದೇವತೆಗಳು, ಸಿದ್ಧರು, ಮುನಿಗಳು ಮುಂತಾದ
ಸಜ್ಜನರ ಹೃದಯವೆಂಬ ತಾವರೆಯನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ಸೂರ್ಯನು.
ಪರಮಪಾವನ ಮೂರ್ತಿ. ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ನೆಲೆ. ಶರಣಾಗತರಿಗೆ ಆಸರೆ -

ಕುಂಜರೇಂದ್ರನಿಪಾತನೋತ್ಥಿತಚಂದನಾದ್ರ್ಯಭುಜದ್ವಯಂ
ಮಂಜುಶಿಂಜಿತನೂಪುರದ್ವನಿನಾದಿತಾಖಿಲದಿಜ್ಞುಖಮ್ |
ಅಂಜನಾಭಮಜಾದಿಭಿರ್ಮನಸಾ ವಿಚಿಂತ್ಯಪದದ್ವಯಂ
ಗೋಪವೇಷ -

|| ೬ ||

ಕುಂಜರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಕುವಲಯಾಪೀಡಸ್ಯ ನಿಪಾತನೇನ ಯದ್ವುತ್ಥಿತಂ ರುಧಿರಂ
ತದೇವ ಚಂದನಮ್ | ಮಂಜುಲಶಿಂಜಾರವಸ್ಯ ನೂಪುರಸ್ಯ ನಾದೇನ
ನಾದಿತಾಖಿಲದಿಜ್ಞುಖಮ್ ||

ಕಂಸನ ಆನೆ ಕುವಲಯಾಪೀಡವನ್ನು ಕೊಂದು ಅದರ ನೆತ್ತರಿನಿಂದ
ತೋಳಿಗೆ ಚಂದನದ ಲೇಪ ಬಳಿದುಕೊಂಡವನು. ಮನೋಹರವಾಗಿ
ಝಂಝುಣಿಸುವ ಕಾಲ್ಗಿಜ್ಜೆಯ ದನಿಯನ್ನು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪಡಿಸುಡಿಸಿದ
ವನು. ಕಾಡಿಗೆಯಂತೆ ಕಪ್ಪು ಮೈಯವನು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಕೂಡ ಇವನ
ಚೆಲುವಾದವನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾರೆ -

ನೀಲನೀರದನಿರ್ಮಲಾಕೃತಿಮರ್ಜುನಪ್ರಿಯಸಾರಥಿಂ
ಮಾಲತೀಕುಸುಮಾಕರಾರ್ಪಿತನೀಲಕುಂತಳಮುನ್ನಸಮ್ |
ಕಾಲಿಯಾಖ್ಯಘಣೇಂದ್ರಮಸ್ತಕನೃತ್ತಲೋಲಮಲೋಲುಪಂ
ಗೋಪವೇಷ -

|| ೭ ||

ಕುಸುಮಾಕರಃ ಕುಸಮೋತ್ಪೀಡಃ ಯತ್ರಾರ್ಪಿತಃ ಸ ಕುಸುಮಾಕರಾರ್ಪಿತ
ಉಚ್ಯತೇ | ಉನ್ನಸಮ್ | ಉನ್ನತಘೋಣತ್ವಂ ಚ ಹಿ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶಲ್ಲಕ್ಷಣೇಷು
ಪಠ್ಯತೇ ||

ಕಪ್ಪು ಮೋಡದಂತೆ ಶೋಭಿಸುವ ಚೆಲುಮೈಯವನು. ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರೀತಿಯ ಸಾರಥಿ. ಕಪ್ಪು ಕೂದಲ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಜಾಜಿಯ ದಂಡೆ ಮುಡಿದವನು. ಚೂಪುಮೂಗಿನ ಚೆಲುವನು. ಕಾಲಿಯ ಸರ್ಪನ ಹೆಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಾಟ್ಯವಾಡಿದವನು. ಎಲ್ಲ ಬಯಕೆ ಮೀರಿ ನಿಂತವನು—.

ಸುಂದರೇ ಸುರಪೂಜಿತೇ ಸ್ವಲಿವೃಂದಗೀತಿವಿಶಾರದೇ
ಮಂದಮಾರುತವೀಜಿತೇ ನವಮಂಜರೀಭಿರಲಂಕೃತೇ ।
ನಂದನಪ್ರತಿಮೇ ವನೇ ವಿಹರಂತಮುತ್ತಮಪುರುಷಂ
ಗೋಪವೇಷವಿಡಂಬನಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ಗೋಪಕುಮಾರಕಮ್ ॥

॥ ೮ ॥

ಅಲಿವೃಂದಸ್ಯ ಗೀತಂ ವೃಂದಾವನಂ ರಸಜ್ಞಂ ಸತ್ ಸ್ವಯಮಾಸ್ವಾದ-
ಯತೀವೇತಿ ವಿಶಾರದಮಿತ್ಯುಚ್ಯತೇ । ನಿರಂತರಂ ನಿರಾಬಾಧಂ ಚಾಲಿ-
ಗೀತಿಪ್ರಸರಾತ್ । ಮಂದಮಾರುತೇನ ಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಾನಪಾತ್ರಮಿತಿ ಗೌರವಾದಿವ
ವೀಜಿತೇ । ವನೇ ವೃಂದಾವನೇ ॥

ದೇವತೆಗಳೂ ಪೂಜಿಸುವ, ಸುಂದರವಾದ, ತುಂಬಿವಿಂಡಿನ ರೋಂಕಾರ
ದಿಂದ ಮಧುರವಾದ, ಮೆಲುಗಾಳಿ ಬೀಸುವ, ತಳಿರುಗಳಿಂದ ಚೆಲುಗೊಂಡ,
ನಂದನಕ್ಕೆ ಎಣೆಯಾದ ವೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಮ
ಪುರುಷನವನು. ಅಂಥ ಗೊಲ್ಲರ ವೇಷ ತೊಟ್ಟು ಬಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು,
ನಂದಗೋಪಕುಮಾರನನ್ನು ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಯಃ ಪಠೇದಿದಮಷ್ಟಕಂ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಗೋಪಕುಮಾರಕಂ
ದುಷ್ಟದೈತ್ಯವಿನಾಶನಾಯ ಗೃಹೀತಮಾನುಷವಿಗ್ರಹಮ್ ।
ಶಕ್ರಶರ್ವಪುರೋಗಮೈರಭಿಚಿಂತ್ಯಮಾನಮಹರ್ನಿಶಂ
ತತ್ಪದಂ ಪ್ರತಿಯಾತ್ಯಸೌ ಪರಿಹೃತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಸಾಗರಮ್* ॥ ೯ ॥

ಪ್ರಣಿಪತ್ಯೇತಿ ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕಮೇವ ಪಠಿತವ್ಯಮಿತ್ಯಾಹ । ನಹಿ ಕೋಽಪಿ
ಪಠನಮಾತ್ರೇಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಸಾಗರಂ ತರೇಯಮಿತಿ ತತ್ಪದಂ ಯಾಯಾಮಿತಿ ಚ
ಮನ್ಯೇತೇತಿ ॥

* ಹಿಂದಿನ ಹಾಡಿನ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು “ಗೋಪ
ಕುಮಾರಾಷ್ಟಕ” ಅಥವಾ “ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಕ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆಚಾರ್ಯ
ಮಧ್ವರ ಬಳಿ ಪಾಠ ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವರ ಶಿಷ್ಯರೊಬ್ಬರು ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬವನ್ನು
ಬರೆದರು ಎಂದು ಐತಿಹ್ಯ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಆ ಶಿಷ್ಯ ಯಾರು, ಅವರ ಹೆಸರೇನು

ದುಷ್ಟರಾದ ದೈತ್ಯರ ಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಲೀಲಾಮಾನುಷರೂಪ ತೊಟ್ಟು
ಭುವಿಗಿಳಿದು ಬಂದ, ಅನುದಿನವೂ ರುದ್ರ-ಇಂದ್ರ ಮುಂತಾದ ದೇವತೆ
ಗಳಿಂದಲೂ ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡುವ ನಂದಗೋಪಕುಮಾರನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವಂದಿಸಿ
ಈ 'ಅಷ್ಟಕ'ವನ್ನು ಪಠಿಸುವವನು ಸಂಸಾರದ ಕಡಲನ್ನು ದಾಟಿ ಆ
ಭಗವಂತನನ್ನೇ ಸೇರುತ್ತಾನೆ.

*

ಎಂಬುದೆಲ್ಲ ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಆ ಮಹನೀಯರಿಗೆ ತಾವು ಆಚಾರ್ಯ
ಮಧ್ವರ ಶಿಷ್ಯರು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಆನಂದ ಹೊರತು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನ ಕೀರ್ತಿಯ
ಮೋಹ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಹಾಡು : ಹದಿನಾಕು

[ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಕ]

ಮಧ್ವಮಾನಸಪದ್ಮಭಾನುಸಮಂ ಸ್ಮರಪ್ರತಿಮಂ ಸ್ಮರ
ಸ್ನಿಗ್ಧನಿರ್ಮಲಶೀತಕಾಂತಿಲಸನ್ಮುಖಂ ಕರುಣೋನ್ಮುಖಮ್ |
ಹೃದ್ಯಕಂಬುಸಮಾನಕಂಧರಮಕ್ಷಯಂ ದುರಿತಕ್ಷಯಂ
ಸಿದ್ಧಸಂಸ್ತುತರೂಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಮ್ || ೧ ||

ಪಾಲಯಾಚ್ಯುತ ಪಾಲಯಾಜಿತ ಪಾಲಯಾ ಕಮಲಾಲಯಾ
ಲೀಲಯಾ ಧೃತಭೂಧರಾಂಬುರುಹೋದರ ಸ್ವಜನೋದರ ||

[ಧ್ರುವಪದ]

ಸ್ಮರಪ್ರತಿಮಂ ಸ್ಮರ | ಹೇ ಮನ ಇತಿ ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣಮತ್ರಾಪಿ ವರ್ತತೇ |
ಶೀತಕಾಂತಿಃ ಶೀತಾಂಶುಃ | ತದ್ವತ್ ಲಸತ್ ಸ್ನಿಗ್ಧಂ ಚಕ್ಷುಷ್ಯಂ ನಿರ್ಮಲಂ ಚ
ಮುಖಂ ಯಸ್ಯ | ನಿರ್ಮಲೇತಿ ಶಶಿನೋಽಪ್ಯಾಧಿಕ್ಯಮಾಹ ನೇದಂ ಕಳಂಕಿತಮಿತಿ |
ಸಿದ್ಧೈಃ ಯೋಗಸಿದ್ಧೈಃ | ಆಲಯಂ ಆದೇಹಕ್ಷಯಮ್ | ಪಾಲಯಾ ಕಮಲಾ-
ಲಯಾ ಇತಿ ದೀರ್ಘಸ್ತು ಪೂರ್ವವದ್ ಗಾನಸ್ವರಃ | ಅಂಬುರುಹಮುದರೇ
ಯಸ್ಯ | ನಾಭಿಸನ್ನಿರ್ವಾತ್ | ಸ್ವಜನಾಃ ಮುಕ್ತಾ ಉದರೇ ಯಸ್ಯ | ಸ್ವಜನಾನಾಂ
ಉದರ ಉದ್‌ಗತಾರತಯೋಪಾಸ್ಯೇತಿ ವಾ | ಅರಂ ದೋಷಮಾಹುಃ |
“ಉದರಂ ಬ್ರಹ್ಮ” ಇತಿ ಚ ಶ್ರುತಿಃ | “ಅಂತರೋದರಂ ಭಿನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮ”
ಇತಿ ಚ ಭಾಗವತತಾತ್ಪರ್ಯೇ ||

ಆಚಾರ್ಯಮಧ್ವರ ಬಗೆಯೆಂಬ ತಾವರೆಯನ್ನು ಅರಳಿಸುವ ಸೂರ್ಯ
ನನ್ನು, ಮನ್ಮಥನಂತೆ ಮನೋಹರನನ್ನು, ಚಂದ್ರನಂತೆ ಸುಂದರವೂ
ನಿರ್ಮಲವೂ ಆದ ಚೆಲುಮೋರೆಯವನನ್ನು, ದಯಾಮಯನನ್ನು, ಶಂಖದಂತೆ
ಸುಂದರವಾದ ಕೊರಳವನನ್ನು, ನಾಶವಿರದವನನ್ನು, ಪಾಪಪರಿಹಾರನನ್ನು,
ಯೋಗಸಿದ್ಧರು ಕೊಂಡಾಡುವ ರೂಪ್ಯಪೀಠಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂದ
ವನನ್ನು, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು, ಓ ನನ್ನ ಮನವೆ, ಕೊನೆಯ ಕಾಲದ ತನಕವೂ
ನೆನೆಯುತ್ತಿರು.

ಓ ಅಚ್ಯುತನೆ, ಕಾಪಾಡು. ಓ ಅಜಿತನೆ, ಕಾಪಾಡು. ಓ ರಮೆಯ
ಆಸರೆಯೆ, ಕಾಪಾಡು. ಲೀಲೆಯಿಂದ ಗೋವರ್ಧನವನ್ನೆತ್ತಿದವನೆ, ತಾವರೆ
ಹೊಕ್ಕುಳನೆ, ಓ ತನ್ನವರನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವವನೆ, ಕಾಪಾಡು.

ಅಂಗದಾದಿಸುಶೋಭಿಪಾಣಿಯುಗೇನ ಸಂಕ್ಷುಭಿತೈನಸಂ
 ತುಂಗಮಾಲ್ಯಮಣೀಂದ್ರಹಾರಸರೋರಸಂ ಖಿಲನೀರಸಮ್ |
 ಮಂಗಲಪ್ರದಮಂಥದಾಮವಿರಾಜಿತಂ ಭಜತಾಜಿತಂ
 ತಂ ಗೃಣೇ ವರರೂಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಮ್ ||
 ಪಾಲಯಾಚ್ಯುತ - || ೨ ||

ಪಾಣಿಶಬ್ದೇನ ಸಮಗ್ರೋ ಬಾಹುರಪ್ಯುಚ್ಯತೇ | ಯಥಾ ಪಾದ ಇತಿ ಕಟೀರ-
 ಧಸ್ತನೋಽಪಿ ಭಾಗಃ | ತೇನ ಅಂಗದಾದಿ ತದಲಂಕರಣಂ ಭವತಿ | ಪಾಣಿ-
 ಯುಗೇನ ಮಂಗಲಪ್ರದಮಂಥದಾಮವಿರಾಜಿತಮ್ | ಪಾಪನಿರ್ಮಥನಾರ್ಥ-
 ಮೇವೈತದಿತ್ಯಾಹ - ಸಂಕ್ಷುಭಿತೈನಸಮ್ | ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಕುಸುಮಸ್ತಜಃ ವನ-
 ಮಾಲಾದ್ಯಾಃ | ಮಣೀಂದ್ರಾ ಮರತಕಾದ್ಯಾಃ | ಕೌಸ್ತುಭೋ ವಾ ಮಣೀಂದ್ರಃ |
 ಹಾರಾಃ ಮುಕ್ತಾವಲಯಶ್ಚ ಸರಃ ಭೂಷಣಯಪ್ಪಿಯಸ್ಯ | “ಯಪ್ಪಿಃ ಸರಃ
 ಸರಿಃ” ಇತಿ ವಾಗುರಿಃ | ತಾದೃಶಂ ತುಂಗಮುರೋ ಯಸ್ಯ | ಖಿಲಾನಾಂ
 ನೀರಸಃ | ನ ತಚ್ಚಿತ್ತೇಯಂ ಪದಂ ನಿವಧಾತಿ | ನ ತಾನಾವರ್ಜಯತಿ ಚ ||

ತೋಳುಬಂದಿ ಮುಂತಾದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಕೈಗಳಿಂದ
 ಮಂಗಲವನ್ನು ನೀಡುವ ಕಡೆಗೋಲು - ಹಗ್ಗ ಹಿಡಿದವನನ್ನು, ಭಕ್ತರ
 ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿದವನನ್ನು, ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ, ಕೌಸ್ತುಭ, ಮುತ್ತಿನ
 ಹಾರಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ಉನ್ನತವಾದ ಎದೆಯವನನ್ನು, ದುರ್ಜನರನ್ನು
 ದೂರ ಮಾಡುವವನನ್ನು, ಅಜಿತನನ್ನು ಭಜಿಸಿರಿ. ಹಿರಿಯ ರೂಪ್ಯಪೀಠ
 ಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತ ಅಂಥ ಹರಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೊನೆಯ ಕಾಲದ
 ತನಕವೂ ನೆನೆಯುತ್ತೇನೆ - .

ಪೀನರಮ್ಯತನೂದರಂ ಭಜ ಹೇ ಮನಃ ಶುಭಹೇಮ ನಃ
 ಸ್ವಾನುಭಾವನಿದರ್ಶನಾಯ ದಿಶಂತಮರ್ಥ್ಯಸುಶಸ್ತಮಮ್ |
 ಆನತೋಽಸ್ಮಿ ನಿಜಾರ್ಜುನಪ್ರಿಯಸಾಧಕಂ ಖಿಲಬಾಧಕಂ
 ಹೀನತೋಜ್ವತರೂಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಮ್ ||
 ಪಾಲಯಾಚ್ಯುತ - || ೩ ||

ಪೀನೇತ್ಯಾದಿ | ನನು ಕಿಮಿದಮಲಕ್ಷಣಮುಚ್ಯತೇ ಪೀನೋದರಮಿತಿ? ನಹಿ
 ಪೀನತಾ ರಮ್ಯತಾಮಾವಹತಿ | ಅನುಪದಮೇವ ಚ ತನೂದರಮಿತ್ಯುಚ್ಯತೇ |
 ವಿಪ್ರತೀಪಂ ಚೈತತ್ ಪೀನೋದರಮಿತಿ ತನೂದರಮಿತಿ | ಅಯಮರ್ಥಃ |
 ಪೀನೇತ್ಯರೋಗತಾಮಾಹ | ಯಾವತ್ಯಾ ಚೋದರರಮ್ಯತಾ ನ ವಿಹನ್ಯತೇ
 ತಾದೃಶೀ ಚಾತ್ರ ಪೀನತಾ ವಿವಕ್ಷಿತೇತಿ ರಮ್ಯೇತ್ಯುಕ್ತಮ್ | ಸೇಯಂ ಪೀನತಾ ನ
 ತಾನವವಿರೋಧಿನೀತ್ಯಾಹ - ತನೂದರಮ್ | ಹೇ ಮನಃ ನಃ ಶುಭಹೇಮ

ಜ್ಞಾನಾಖ್ಯಂ ವಿತ್ತಮ್, ತತಶ್ಚ ಮೋಕ್ಷಾಖ್ಯಂ ವಿತ್ತಂ ದಿಶಂತಂ ಭಜ | “ಅಗ್ನೇ ನಯ ಸುಪಥಾ ರಾಯೇ” ಇತಿ ಹಿ ಶ್ರುತಿಃ | “ರಾಯೇ ಮೋಕ್ಷಾಖ್ಯವಿತ್ತಾಯ” ಇತಿ ಚ ತದ್ವಾಖ್ಯಾನಮ್ | ಅಶುಭಧನಾದೀನಾಂ ವ್ಯಾವರ್ತನಾಯೈವ ಶುಭೇತಿ | ತದೇವ ಸ್ಫುಟಮುಚ್ಯತೇ—ಅರ್ಥೇತಿ | ಅರ್ಥಂ ಪುರಷಾರ್ಥೇಷು ಚರಮಂ ಸುಶಂತಮಂ ಪರಮಸುಖರೂಪಂ ಕೈವಲ್ಯಂ ದಿಶಂತಮ್ | ತದೇವ ಹಿ ಶುಭ-ಹೇಮ | ಸ್ವಾನುಭಾವನಿದರ್ಶನಾಯ | ನಹಿ ಮುಕ್ತಿಪ್ರದಾನಮಿತರಸಾಧ್ಯಮ್ | “ವಿಷ್ಣುರ್ಹಿ ದಾತಾ ಮೋಕ್ಷಸ್ಯ ವಾಯುಶ್ಚ ತದನುಜ್ಞಯಾ” ಇತಿ ಹಿ ಪಠಂತಿ | ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ಯತ್ ಪ್ರಿಯಂ ತಸ್ಯ ಸಾಧಕಮ್ | ಹೀನತೋಜ್ವತಮಹೀನ-ಮುತ್ತಮಮ್ ||

ತುಂಬಿದ, ಆದರೂ ತೆಳುವಾದ ಚೆಲುಹೊಟ್ಟೆಯವನನ್ನು, ತನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ ಪ್ರಕಾಶನಕ್ಕಾಗಿ ಭಕ್ತರು ಬಯಸುವ ಸುಖಮಯವಾದ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬ ಉತ್ತಮ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡುವವನನ್ನು, ಓ ನನ್ನ ಮನವೆ, ಭಜಿಸು. ಭಕ್ತನಾದ ಅರ್ಜುನನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ಸಾರಥ್ಯ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ, ದುಷ್ಟರಿಗೆ ದುಃಖ ಕೊಡುವವನಿಗೆ, ಕೊರತೆಯಿರದ ರೂಪ್ಯಪೀಠಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತ ಅಂಥ ಹರಿಗೆ ನಾನು ಕೊನೆಯ ತನಕವೂ ಎರಗುತ್ತೇನೆ—.

ಹೈಮಕಿಂಕಿಣಿಮಾಲಿಕಾರಶನಾಂಚಿತಂ ತಮವಂಚಿತಂ
ಕಮ್ರಕಾಂಚನವಸ್ತ್ರಚಿತ್ರಕಟಿಂ ಘನಪ್ರಭಯಾ ಘನಮ್ |
ನಮ್ರನಾಗಕರೋಪಮೋರುಮನಾಮಯಂ ಶುಭಧೀಮಯಂ
ನೌಮ್ಯಹಂ ವರರೂಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಮ್ ||

ಪಾಲಯಾಚ್ಯುತ—

|| ೪ ||

ಕಾಂಚನ್ಯಾ ಕಿಂಕಿಣಿಮಾಲಿಕಯಾ ರಶನಯಾ ಚಾಂಚಿತಮಲಂಕೃತಮ್ | ಅವಂಚಿತಂ ದೈತ್ಯೈಃ | ಕಾಂಚನವಸ್ತ್ರಮಿತಿ ಕಾಂಚನಾಭಂ ವಸ್ತ್ರಂ ಪೀತಾಂಬರಮ್ | ಚಿತ್ರೋದ್ಭುತಃ ಕಟಿಃ | ಸರ್ವಾಶ್ಚರ್ಯಮಯೋ ಹಿ ಭಗವಾನ್ | ಶ್ಯಾಮಪೀತಯೋಃ ಶಬಲನಾದ್ವಾ ಚಿತ್ರಃ | ಘನವತ್ ಸಜಲಜಲದವತ್ ಶ್ಯಾಮಯಾ ದೇಹಪ್ರಭಯಾ ಘನಂ ಸಾಂದ್ರಮ್ | “ಅಭ್ರಮಬ್ಜೋ ಘನೋ ಮೇಘಃ”, “ನಿರಂತರಂ ಘನಂ ಸಾಂದ್ರಮ್” ಇತಿ ಚಾಭಿಧಾನಮ್ | ನಮ್ರೋ ದಾಂತಃ | “ಕುಂಜರೇ ನಾಗಃ” ಇತ್ಯಭಿಧಾನಮ್ | ಅನಾಮಯಂ ನಿರವದ್ಯಮ್ | ಧೀಮಯಂ ಚಿನ್ಮಯಮ್ ||

ಬಂಗಾರದ ಕಿರುಗೆಜ್ಜೆ ಬಿಗಿದ ಉಡುದಾರ ತೊಟ್ಟವನನ್ನು, ದುಷ್ಟರ ಬಲೆಗೆ ಬೀಳದವನನ್ನು, ಸುಂದರವಾದ ಪೀತಾಂಬರವುಟ್ಟು ಬಣ್ಣಗೊಂಡ ಸೊಂಟದವನನ್ನು, ಮೋಡದಂತೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಚೆಲುವನನ್ನು, ಪಳಗಿದ

ಆನೆಯ ಸೊಂಡಿಲಿನಂಥ ತೊಡೆಯವನನ್ನು, ದೋಷದೂರನನ್ನು, ಚಿನ್ನಯನನ್ನು, ಹಿರಿಯ ರೂಪ್ಯಪೀಠಪುರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಹರಿಯನ್ನು ನಾನು ಕೊನೆಯ ಕಾಲದ ತನಕವೂ ನಮಿಸುತ್ತೇನೆ— .

ವೃತ್ತಜಾನುಮನೋಜ್ಞ ಜಂಘಾಮಮೋಹದಂ ಪರಮೋಹದಂ

ರತ್ನಕಲ್ಪನಖತ್ವಿಷಾ ಹೃತಹೃತ್ತಮಸ್ತತಿಮುತ್ತಮಮ್ ।

ಪ್ರತ್ಯಹಂ ರಚಿತಾರ್ಚನಂ ರಮಯಾ ಸ್ವಯಾಽಽಗತಯಾ ಸ್ವಯಂ

ಚಿತ್ತ ಚಿಂತಯ ರೂಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಮ್ ॥

ಪಾಲಯಾಚ್ಯುತ—

॥ ೫ ॥

ಸತಾಂ ನ ಮೋಹದಃ । ಕಿಂತ್ವಮೋಹಸ್ಯ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನಸೃವ ಪ್ರದಾತಾ । ಪರೇಷಾಂ ತ್ವಸತಾಂ ಮೋಹಮೇವ ದದಾತಿ ಬುದ್ಧಾದಿರೂಪೇಣ । ಪದ್ಮರಾಗೋಪಮನಖತ್ವಿಷಾ ಹೃತಭಕ್ತಹೃತ್ತಮಸ್ತತಿಮಿತಿ ಆಮೋಹದಮಿತಿ ವಿವೃತಮ್ । ಉಕ್ತಂ ಹಿ “ಹೃತ್ತಮಃಶಮನೇರ್ಕಾರ್ಭಮ್” ಇತಿ । ಸ್ವಯಮಾ-
ಗತಯಾ ಸ್ವಯಾ ಸ್ವೀಯಯಾ ರಮಯಾ ॥

ಉರುಟಾದ ಮೋಣಗಂಟು ಸುಂದರವಾದ ಮೋಣಗಾಲುಗಳ ಚೆಲುವನನ್ನು, ಭಕ್ತರ ಭ್ರಮೆ ಕಳೆಯುವವನನ್ನು, ದುರ್ಜನರಿಗೆ ಭ್ರಮೆ ಬರಿಸುವವನನ್ನು, ಕೆಂಪುಮಣಿಯಂಥ ಉಗುರ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಭಕ್ತರ ಬಗೆಯ ಕತ್ತಲು ಕಳೆದವನನ್ನು, ಸರ್ವೋತ್ತಮನನ್ನು, ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಾನಾಗಿಯೆ ಬಯಸಿ ಬಂದ ತನ್ನ ಮಡದಿ ರಮೆಯಿಂದ ಪೂಜೆ ಕೊಳ್ಳುವವನನ್ನು, ರೂಪ್ಯಪೀಠಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂದವನನ್ನು, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು, ಓ ನನ್ನ ಮನವೆ, ಕೊನೆಯ ಕಾಲದ ತನಕವೂ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿರು— .

ಚಾರುಪಾದಸರೋಜಯುಗ್ಮರುಚಾಮರೋಚ್ಚಯಚಾಮರೋ—

ದಾರಮೂರ್ಧಜಭಾರಮಂಡಲರಂಜಕಂ ಕಲಿಭಂಜಕಮ್ ।

ವೀರತೋಚಿತಭೂಷಣಂ ವರನೂಪುರಂ ಸ್ವತನೂಪುರಂ

ಧಾರಯಾತ್ಮನಿ ರೂಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಮ್ ॥

ಪಾಲಯಾಚ್ಯುತ—

॥ ೬ ॥

ಅಮರಾಣಮುಚ್ಚಯಃ ಸಮೂಹಃ । ತಸ್ಯ ಚಾಮರವದುದಾರಾಃ ದೈರ್ಘ್ಯಾದಿಮಹಾಗುಣಾಃ ಮೂರ್ಧಜಭಾರಾಃ ಕೇಶಪಾಶಾಃ ತೇಷಾಂ ಮಂಡಲಂ ಸಂಘಾತಂ ರಂಜಯತಿ ಪದಪದ್ಮಭಾಸಾ । “ಸ್ಯಾನ್ಮಂಡಲಂ ದ್ವಾದಶರಾಜಕೇ ಚ ದೇಶೇ ಚ ಬಿಂಬೇ ಚ ಕದಂಬಕೇ ಚ” ಇತಿ ವಿಶ್ವಃ । ಸ್ವರೂಪಭೂತಾಸ್ತನ್ವಃ ಸ್ವತನ್ವಃ ಅಂತರ್ಯಾಮಿರೂಪಾಣಿ ಪುರೇಷು ಸರ್ವಜೀವಶರೀರೇಷು ಯಸ್ಯ ॥

ತಾವರೆಯಂತೆ ಚೆಲುವಾದ ಕಾಲುಗಳ ಕಾಂತಿಯಿಂದ, ಕಾಲಿಗೆರಗಿದ ದೇವತೆಗಳ ಗಡಣದ ಚಾಮರದಂಥ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವವನನ್ನು, ಕಲಿಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವವನನ್ನು, ವೀರರಿಗೆ ಒಪ್ಪುವ ತೊಡಿಗೆ ತೊಟ್ಟವನನ್ನು, ಕಾಲ್ಗಿಜ್ಜೆಯಿಂದ ಚೆಲುಗೊಂಡವನನ್ನು, ತನ್ನ ರೂಪಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿದವನನ್ನು, ರೂಪ್ಯಪೀಠಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂದವನನ್ನು, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕೊನೆಯ ಕಾಲದ ತನಕವೂ ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸು—.

ಶುಷ್ಕವಾದಿಮನೋತಿದೂರತರಾಗಮೋತ್ಸವದಾಗಮಂ

ಸತ್ಯವೀಂದ್ರವಚೋವಿಲಾಸಮಹೋದಯಂ ಮಹಿತೋದಯಮ್ |

ಲಕ್ಷಯಾಮಿ ಯತೀಶ್ವರೈಃ ಕೃತಪೂಜನಂ ಗುಣಭಾಜನಂ

ಧಿಕ್ಯತೋಪಮರೂಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಮ್ ||

ಪಾಲಯಾಚ್ಯುತ—

|| 2 ||

ಶುಷ್ಕವಾದಿನಸ್ತಾರ್ಕಿಕಾಃ | ತೇಷಾಂ ಮನೋತಿದೂರಃ | “ಯತೋ ವಾಚೋ ನಿವರ್ತಂತೇ ಅಪ್ರಾಪ್ಯ ಮನಸಾ ಸಹ” | ಸ ಚ ಆಗಮೋತ್ಸವದಾಗಮಶ್ಚ | ಆಗಮಾನಾಮುತ್ಸವದ ಉದ್ಧರ್ಷದ ಆಗಮೋತ್ಸವಗಮೋ ಯಸ್ಯ | ಆಗಮದರ್ಶಿತೇನಾಧ್ವನಾ ಯೇ ಭಗವತಃ ಪದಂ ಯಥಾವದವಗಚ್ಛಂತಿ ತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರೀಯಂತೇ ಹಿ ಸದಾಗಮಾಃ | ಸತ್ಯವೀಂದ್ರವಚೋವಿಸ್ತಾರಾಣಾಂ ಮಹಾನುದಯ ಆವಿಷ್ಕಾರೋ ಯಸ್ಮಿನ್ | ಲಕ್ಷಯಾಮಿ ದಿದೃಕ್ಷಾಮಿ | ಧಿಕ್ಯತೋಪಮಮನುಪಮಮ್ ||

ಶುಷ್ಕವಾದಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಿಲುಕದವನನ್ನು, ವೇದಗಳು ಸಂತಸದಿಂದ ಕೊಂಡಾಡುವವನನ್ನು, ಮಹಾಕವಿಗಳ ಮಾತಿನ ಬಿತ್ತರಕ್ಕೆ ಉದ್ಗಮ ಭೂಮಿಯನ್ನು, ಪೂಜೆಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಉದಿಸಿಬಂದವನನ್ನು, ಹಿರಿಯ ಯತಿಗಳಿಂದ ಪೂಜೆಕೊಂಡವನನ್ನು, ಗುಣಗಳ ನೆಲೆಯನ್ನು, ಎಣೆಯಿರದ ರೂಪ್ಯ ಪೀಠಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂದವನನ್ನು, ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕೊನೆಯ ಕಾಲದ ತನಕವೂ ಕಾಣಬಯಸುತ್ತೇನೆ—.

ನಾರದಪ್ರಿಯಮಾವಿಶಾಂಬುರುಹೇಕ್ಷಣಂ ನಿಜರಕ್ಷಣಂ

ತಾರಕೋಪಮಚಾರುದೀಪಚಯಾಂತರೇ ಗತಚಿಂತ ರೇ |

ಧೀರ ಮಾನಸ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಸಮಾನಮಚ್ಯುತಮಾನಮ

ದ್ವಾರಕೋಪಮರೂಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಂ ಹರಿಮಾಲಯಮ್ ||

|| ೪ ||

ಪಾಲಯಾಚ್ಯುತ ಪಾಲಯಾಜಿತ ಪಾಲಯಾ ಕಮಲಾಲಯಾ
ಲೀಲಯಾ ಧೃತಭೂಧರಾಂಬುರುಹೋದರ ಸ್ವಜನೋದರ ||

[ಧ್ರುವಪದ]

ನಾರದಪ್ರಿಯಂ ನಳಿನನಯನಂ ಪ್ರವಿಶ ಹೇ ಮಾನಸ | ಪ್ರವೇಶೋ-
ಪಾಯಮಾಹ - ಗತಚಿಂತ | ಲೋಕಚಿಂತಾಂ ವಿಹಾಯ ಭಗವಂತಂ ಪ್ರವಿಶ |
ಭಗವತ್‌ಪಾದೋಽಪ್ಯಾಹ - “ತದಲಂ ಬಹುಲೋಕವಿಚಿಂತನಯಾ ಪ್ರವಣಂ
ಕುರು ಮಾನಸಮೀಶಪದೇ” ಇತಿ | ಕಥಂ ಲೋಕವಾರ್ತಾ ಚಿರಕಾಲಮಭ್ಯಸ್ತಾ
ಚಿರಮಭಿರುಚಿತಾ ಚ ನಿವಾರ್ಯತ? ಧೈರ್ಯೇಣೇತ್ಯಾಹ - ಧೀರ ಮಾನಸ |
ತ್ವಂ ಧೀರಮ್, ತವೈತತ್ ಸಾಧ್ಯಮಿತಿ ಮಾನಸಮುತ್ಸಾಹಯತಿ |
ನಕ್ಷತ್ರೋಪಮದೀಪನಿಕರಸ್ಯಾಂತರೇ ಮಧ್ಯೇ ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರಸಮಾನಮ್ | ಅವಿಶ
ಅನಮ ಚ ||

ನಾರದನ ಪ್ರೀತಿಯ ದೈವವನ್ನು, ತಾವರೆಗಣ್ಣಿನನ್ನು, ಭಕ್ತರ ರಕ್ಷಣೆಯ
ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತವನನ್ನು, ತಾರಕೆಗಳಂತೆ ಚೆಲುದೀಪಗಳ ಮಾಲೆಯ ನಡುವೆ
ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂತೆ ಬೆಳಗುವ ಅಚ್ಯುತನನ್ನು, ಓ ಲೋಕವಾರ್ತೆಯನ್ನು
ಮರೆತ ಧೀರ ಮನವೆ, ಪ್ರವೇಶಿಸು. ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಸಮನಾದ ರೂಪ್ಯಪೀಠಪುರಿ
ಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂದ ಶ್ರೀಹರಿಯನ್ನು ಕೊನೆಯ ಕಾಲದ ತನಕವೂ
ನಮಸ್ಕರಿಸು.

ಓ ಅಚ್ಯುತನೆ, ಕಾಪಾಡು. ಓ ಅಜಿತನೆ, ಓ ರಮೆಯ ಆಸರೆಯೆ,
ಕಾಪಾಡು. ಲೀಲೆಯಿಂದ ಗೋವರ್ಧನವನ್ನೆತ್ತಿದವನೆ, ತಾವರೆಹೊಕ್ಕುಳನೆ, ಓ
ತನ್ನವರನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವವನೆ, ಕಾಪಾಡು.

ರೂಪ್ಯಪೀಠಕೃತಾಲಯಸ್ಯ ಹರೇಃ ಪ್ರಿಯಂ ದುರಿತಾಪ್ರಿಯಂ

ತತ್ಪದಾರ್ಚಕವಾದಿರಾಜಯತೀರಿತಂ ಗುಣಪೂರಿತಮ್ |

ಗೋಪ್ಯಮಷ್ಟಕಮೇತದುಚ್ಚಮುದೇ ಮಮಾಸ್ವಿಹ ನಿರ್ಮಮ-

ಪ್ರಾಪ್ಯಶುದ್ಧಫಲಾಯ ತತ್ರ ಸುಕೋಮಲಂ ಹೃತಧೀಮಲಮ್* ||

|| ೯ ||

ಇಹ ಉಚ್ಚಮುದೇಸ್ತು | ತತ್ರ ಪರತ್ರ ಚ ನಿರ್ಮಮಾ ಯೇ
ಸಂತಸ್ತೇಷಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯಂ ಯತ್ ಶುದ್ಧಂ ದುಃಖಾಸಂಭಿನ್ನಂ ಸುಖರೂಪಂ ಫಲಂ
ತಸ್ಮೈ ಚಾಸ್ತು ||

* ಉಡುಪಿಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತ ಈ ಹಾಡುಗಬ್ಬ ವಾದಿರಾಜರ ರಚನೆ. ಇದು
“ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಕ” ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದರ ಛಂದಸ್ಸಿನ ರೀತಿ ಹಿಂದಿನ

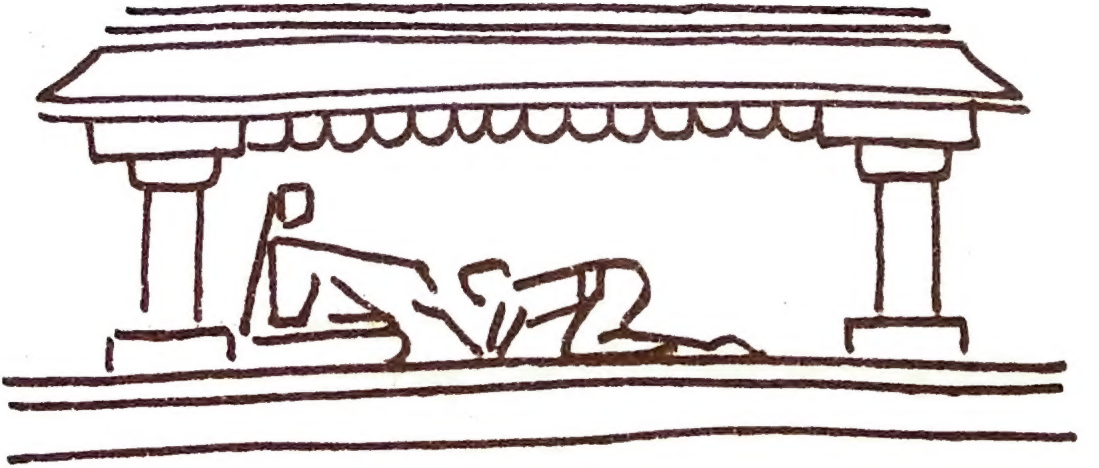
ಇಮಾಮಾಚಾರ್ಯಗೋವಿಂದಃ ಪ್ರಮೃಷ್ಟಾಂ ಶಬ್ದತೋರ್ಥತಃ |

ವಿತೇನೇ ವಿಮಲಾಂ ಟೀಕಾಂ ವಿದುಷಾಮೇವ ತೋಷಣೇಮ್ ||

|| ಇತ್ಯಾಚಾರ್ಯಗೋವಿಂದಸ್ಯ ಕೃತಿಷು ಚತುರ್ದಶಸ್ತೋತ್ರವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ
ಸಂಪೂರ್ಣಮ್ ||

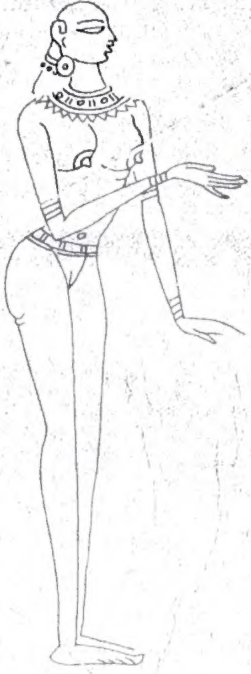
ಈ ಅಷ್ಟಕ ರೂಪ್ಯಪೀಠದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ ಶ್ರೀಹರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದದ್ದು. ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವಂಥದು. ಶ್ರೀಹರಿಯ ಪಾದಸೇವಕನಾದ ವಾದಿರಾಜಯತಿ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಗುಣಪೂರ್ಣವಾದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರ ಗೋಪ್ಯವಾಗಿ ಜೋಪಾನ ಮಾಡಬೇಕಾದಂಥದು. ಮೃದುಮಧುರ ಪದ ಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿ ಬಗೆಯ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆಯುವಂಥದು. ಈ ಹಾಡು ಇದನ್ನು ಹೊಸದ ನನ್ನ ಇಹಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಸಂತಸ ತುಂಬಲಿ; ಪರದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಮಮತೆಯನ್ನು ತೊರೆದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಗಮ್ಯವಾದ ಮೋಕ್ಷಫಲವನ್ನು ತರಲಿ.

* *

ಮೂರು ಸ್ತೋತ್ರಗಳಂತೆಯೇ ಇದ್ದು, ಪ್ರತಿಪದ್ಯದ ಅನಂತರವೂ ಅನುವೃತ್ತಿಮಾಡಲು ಆಗುವಂತೆ ಎರಡು ಸಾಲಿನ ಧ್ರುವಪದವೊಂದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರ ಮೂರು 'ಅಷ್ಟಕ'ಗಳೇ ಈ ಹಾಡಿನ ಭಂದಸ್ಸಿನ ಆಯ್ಕೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿರಬೇಕು. ಹದಿನಾಕು ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ರಚನೆಯ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇದೆ ಕೊನೆಯದು.

ಈ ಜಾರ್ಮಮಧ್ಯರು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹಾಡು
ಗಬ್ಬಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಭಕ್ತವಂಥವೆ, ದಾಸ
ನಾಡಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರು. ಅವರ
ಶಿಷ್ಯರು ಅದೇ ಆಡಿನಲ್ಲಿ ನಾಡಿ ಕುಡಿನಾಡು
ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ಈ ಜಾರ್ಯರ ನಾಡುಕ್ ಶಿಷ್ಯರಾದ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ
ಕುಂಡಿಕೇರಿಂದ ವಾಣಿರಾಜರ ತನಕದ
ಪ್ರಾಚೀನ ಅನುಭಾವಿಗಳು - ಮಯೂರು
ಗಂಧಂ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳಿಯಲ್ಲಿ - ರಚಿಸಿದ
ಹಾಡುಗಬ್ಬಗಳು ಇಲ್ಲವೆ.

- ಬನ್ನರೇ ಗುರುಂದಾಶಾಸ್ತ್ರಿ